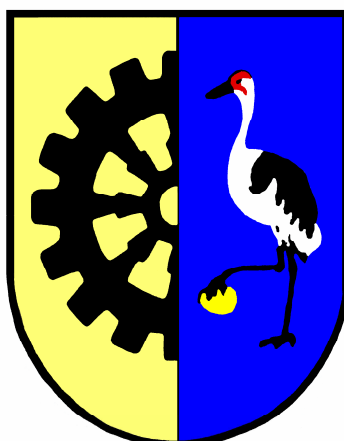

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drawno na lata 2008 – 2015

Szczecin, wrzesień 2008r.

dokument opracowała firma:

ECD Europejskie Centrum Doradcze, Dariusz Klityński

Biuro Poznań

ul. Stefana Batorego 82a/4
60-687 Poznań
tel.: (061) 821 74 02
fax. (061) 642 15 06

Biuro Szczecin

ul. Bohaterów Warszawy 34/35
70-340 Szczecin
tel.: (091) 886 00 05
ew. mobil.: 0 501 017 281

e-mail: biuro@ecd.az.pl
www.ecd.az.pl

Spis treści

Spis treści	2
1. Wprowadzenie	4
2. Diagnoza Gminy Drawno	5
2.1. Ogólna charakterystyka	5
2.2. Turystyka i rekreacja.....	7
2.3. Zagospodarowanie przestrzenne.....	9
2.3.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	9
2.3.2. Infrastruktura techniczna	10
2.3.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	19
2.3.4. Działalność gospodarcza	21
2.3.5. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu	23
2.3.6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa	27
3. Nawiązanie do dokumentów strategicznych.....	39
4. Okres programowania.....	48
5. Delimitacja obszarów do rewitalizacji.....	48
5.1. Przyjęta metodologia	48
5.2. Wskazanie obszarów do rewitalizacji wg analizy wskaźników (Ws.1 – Ws.5).....	57
5.2.1. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno (Ws.1)	58
5.2.2. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie Drawno (Ws.1).....	60
5.2.3. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie (Ws.2)	62
5.2.4. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wiejskich w Drawnie (Ws.2)	64
5.2.5. Udział liczby bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno (Ws.3).....	66
5.2.6. Udział liczby bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie Drawno (Ws.3)	68
5.2.7. Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno (Ws.4)	70

5.2.8.	Udział osób długotrwale bezrobotnych w 100 osobach zamieszkujących miejscowości wiejskie w Gminie Drawno (Ws.4)	72
5.2.9.	Udział liczby podmiotów gospodarczych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie (Ws.5).....	74
5.2.10.	Udział liczby podmiotów gospodarczych w liczbie 100 mieszkańców miejscowości wiejskich w gminie Drawno (Ws.5)	76
5.2.11.	Wskaźniki sumaryczne ogółem (Ws.1 – Ws.5) dla poszczególnych ulic w mieście Drawno	78
5.2.12.	Wskaźniki sumaryczne ogółem (Ws.1 – Ws.5) dla miejscowości wiejskich w gminie Drawno	80
5.3.	Problemy przestrzenne na terenie gminy Drawno	82
6.	Cele kierunkowe	84
7.	Planowane do realizacji projekty	85
8.	Działania społeczne.....	99
9.	Plan finansowy	100
10.	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.....	102
11.	Sposoby monitoringu, promocji i oceny Programu Rewitalizacji	103

1. Wprowadzenie

Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013 zakłada w Osi Priorytetowej nr 5 „Turystyka, Kultura i Rewitalizacja” możliwość sięgania po środki z zakresu rewitalizacji. Sama definicja „rewitalizacji” dotyczy wdrożenia „kompleksowego programu remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, najczęściej dawnej dzielnicy miasta, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych - jak np. remonty - z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej”.

Zatem przedkładany Program Rewitalizacji jest dokumentem kierunkowym, strategicznym dającym szansę ubiegania się o środki unijne zarówno samorządu gminnego, jak i beneficjentów prywatnych dążących do ożywienia gospodarczego na zdegradowanych obszarach gminy. Uchwalony Program Rewitalizacji to także szansa na sięganie po środki przez Kościoły, związki wyznaniowe zarządzające zabytkami ruchomymi i nieruchomymi położonymi na terenie Gminy Drawno.

Niezwykle ważną częścią Programu jest wskazanie obszarów, które podlegać będą działaniom rewitalizacyjnym, wśród których na jedne z najważniejszych uznano czynniki społeczne. To właśnie rozwiązanie problemów społecznych należy uznać za kluczowe dla rewitalizacji. Środkami do osiągnięcia tych celów będą przeprowadzane remonty, modernizacje dążące do ożywienia społeczno – gospodarczego nadające nowej formy użytkowej rewitalizowanym obiektom.

Przeprowadzone w dalszej części analizy wykazują, które z wyznaczonych obszarów mają szczególnie widoczne problemy społeczne, gospodarcze czy też infrastrukturalne i przestrzenne.

Wyniki tych analiz na etapie analizy wskaźnikowej mają bowiem za zadanie wskazać, który z obszarów Miasta Drawno czy też miejscowości wiejskich z terenu gminy będzie podlegał (oraz w jakiej części) potrzebom modernizacyjnym.

Mając wybrane obszary skonstruowane zostały pomysły projektów inwestycyjnych, które w odniesieniu do uchwalonego wcześniej Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Gminy Drawno mają wypracowane karty projektów, zawierające opis i uzasadnienie potrzeby wdrożenia projektu oraz harmonogram i koszty realizacji.

Z uwagi na pojawiające się z czasem inne pomysły i potrzeby zgłaszane przez mieszkańców przedstawiony dokument będzie programem otwartym, który w zależności od potrzeb będzie podlegał modyfikacji, systematycznemu monitoringowi oraz ewaluacji.

Wszystkie propozycje wdrażania zostały przedstawione w poniższych rozdziałach dokumentu.

Obszarem realizacji niniejszego Programu jest teren całej gminy, a czasookres jego wdrażania zbieżny jest z okresem programowania Unii Europejskiej. Obejmuje lata 2008-2015.

2. Diagnoza Gminy Drawno

2.1. Ogólna charakterystyka

Gmina Drawno położona jest w południowej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie choszczeńskim, na zachodnim skraju Puszczy Drawskiej, na pograniczu Pojezierza Myśliborskiego i Wałeckiego. Od północy graniczy z gminą Kalisz Pomorski, od strony północno – zachodniej z gminą Recz, od zachodu z gminą Choszczno, od wschodu z Człopą i Tucznem, natomiast od południa z gminami: Bierzwnik i Dobiegniew.

Terytorium gminy ma równoleżnikowy, wydłużony kształt, obejmujący powierzchnię 321 km², położoną pomiędzy 15.37 – 16.02 długości geograficznej wschodniej i 53.07 - 53.19 szerokości geograficznej północnej. W granicach administracyjnych znajduje się 13 sołectw.

Znaczny obszar gminy objęty jest przez Drawieński Park Narodowy wraz z otuliną (ponad 70% powierzchni).

Gmina Drawno jest miejsko- wiejska o wysokiej lesistości (68,95%) i ponad przeciętnych walorach turystycznych. W sąsiedztwie Drawna przebiegają drogi krajowe: nr 10 relacji Szczecin – Bydgoszcz, nr 22 relacji Gorzów – Wałcz oraz droga wojewódzka nr 175 relacji Choszczno - Kalisz Pomorski. Najbliżej położonymi węzłami komunikacji publicznej są stacje: kolejowa i autobusowa w Kaliszu Pomorskim oraz w Choszcznie.

Zarówno pod względem obszaru jak i zaludnienia gmina Drawno należy do jednych z większych gmin w regionie.

Wewnętrzna struktura powierzchni gminy w odniesieniu do województwa i gmin miejsko - wiejskich przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Województwo [%]	Gminy Miejsko - Wiejskie [%]	Gmina Drawno [ha]	Struktura [%]
1	Grunty zabudowane i zurbanizowane	4,6	3,2	650	2,03
2	Wody	5,2	5,8	817	2,55
3	Użytki rolne	48,7	51,1	7276	22,68
4	Użytki leśne	34,6	32,3	22126	68,95
5	tereny inne	6,9	7,6	1219	3,79
	Ogółem pow.	100,0	100,0	32088	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Drawnie

Przedstawione powyżej zestawienie wykazuje zdecydowanie leśny charakter gminy. Na kolejnym miejscu znalazło się rolnictwo.

Szczegółowo strukturę użytkowania gruntów wg stanu na dzień 1 grudnia 2007r. przedstawiono w tabeli poniżej:

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [ha]			Udział w ogólnej powierzchni [%]
	Wieś – 31.588	Miasto - 500	Razem – 32.088	
Powierzchnia ogólna				100
Użytki rolne	7093	183	7276	22,68
grunty orne	5641	125	5766	17,96
Sady	13	3	16	0,06
łąki trwałe	890	30	920	2,87
pastwiska trwałe	380	15	395	1,23
grunty rolne zabudowane	129	8	137	0,43
grunty pod stawami	1	0	1	0,0
grunty pod rowami	39	2	41	0,13
Użytki leśne	22114	12	22126	68,95
lasy	22081	11	22092	68,84
grunty zadrzewione i zakrzewione	33	1	34	0,11
Grunty zabudowane i zurbanizowane	565	85	650	2,03
tereny mieszkalne	37	35	72	0,23
tereny przemysłowe	0	1	1	0,00
inne tereny zabudowane	60	12	72	0,23
zurbanizowane tereny niezabudowane	6	3	9	0,03
tereny rekreacyjne wypoczynkowe	18	9	27	0,08
tereny komunikacyjne	drogi	20	398	1,24
	kolejowe	62	67	0,21
	inne	0	0	0
użytki kopalne	4	0	4	0,01
Wody	605	212	817	2,55
powierzchniowe płynące	595	212	807	2,51
powierzchniowe stojące	10	0	10	0,04
Tereny inne	1211	8	1219	3,79
użytki ekologiczne	83	0	83	0,26
nieużytki	1045	8	1053	3,27
tereny różne	83	0	83	0,26

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie

2.2. Turystyka i rekreacja

Na terenie gminy najistotniejszą funkcję w rozwoju infrastruktury związanej z turystyką odgrywa Drawieński Park Narodowy wraz z otuliną. Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne będące częścią sieci szlaków Drawieńskiego Parku Narodowego:

- **szlak kajakowy od granic miasta w dół rzeki Drawy**. Nazwany Szlakiem Jana Pawła II – „Śladami Papieża”. Długość ok. 58 km, na terenie DPN okres spływów ograniczono od lipca do marca. W roku 2001 zanotowano na terenie całego parku obecność blisko 18000 tys. kajakarzy. DPN dysponuje 300 miejscami na 5 miejscach biwakowania, usytuowanych wzdłuż szlaku kajakowego Drawy. Trasa spływu została podzielona na 6 etapów:
  - Drawno - biwak "Barnimie" (8,7 km)
  - biwak "Barnimie" - biwak "Bogdanka" (8,4 km)
  - biwak "Bogdanka" - biwak "Sitnica" (7,1 km)
  - biwak "Sitnica" - biwak "Pstrąg" (5,3 km)
  - biwak "Pstrąg" - biwak "Kamienna" (5,3 km)
  - biwak "Kamienna" - Stare Osieczno (3,4 km)
- **czerwony** - im. S.Czarnieckiego - Drawno - Barnimie - Zatom - 14,3 km, szlak wiedzie wzdłuż Drawy, przez lasy Puszczy Drawskiej, fragmentami starym traktem zwanym Drogą Solną, na trasie piękne widoki nadrzeczne oraz ciekawe zabytki w Drawnie i Barnimiu.
- **niebieski** - Drawno- Dominikowo - Nowa Korytnica - 18,8 km, szlak prowadzi wzdłuż rynny malowniczych, śródlęśnych Jezior Dominikowskich, na trasie widoki nadjeziorne, ciekawy kościół w Dominikowie.
- **żółty** - dookoła jezior Drawieńskich - 13,8 km, szlak okrężny w kształcie ósemki, prowadzący wzdłuż jezior, nad którymi leży Drawno - Grażyna (Dubie Płn.) i Adamowo (Dubie Płd.), częściowo jest niedostępny.
- **niebieski** - Drawno - Rościn - Prostynia - 14,4 km, szlak wiedzie wzdłuż doliny Drawy, płynącej wśród rozległych łąk, na obrzeżu pofałdowanego terenu leśnego.
- **czerwony** - Zatom - Moczele - Głusko - 16,1 km, szlak biegnie wzdłuż zachodniego brzegu Drawy, przez jedno z najatrakcyjniejszych partii leśnych Puszczy Drawskiej, na trasie piękne krajobrazy nadrzeczne, ładne lasy bukowe, pomnikowe drzewa i olbrzymi głaz narzutowy zwany "Wydrzym Głazem".
- **czerwony** - Głusko - Podszkle - Stare Osieczno - 6,3 km, szlak biegnie wzdłuż Drawy i Płocicznej, na trasie ładne punkty widokowe, elektrownia wodna Kamienna - unikatowy zabytek techniki.

Dyrekcja Parku Narodowego administruje całorocznym punktem informacji turystycznej, utrzymuje przystań wodną w Drawnie i zajmuje się konserwacją i wytyczaniem szlaków turystycznych (wraz z polami biwakowymi w miejscowościach Drawnik, Barnimie i Bogdanka).

Gmina Drawno posiada ponad przeciętne walory środowiska przyrodniczego, które pozwalają na rozwój turystyki pieszej i wodnej.

W gminie na szeroką skalę rozwija się turystyka wiejska i agroturystyka. Coraz bogatszy jest wachlarz oferowanych usług turystycznych i coraz wyższy standard ich realizowania. Aby rozwijać turystykę, niezbędne jest jednak dalsze inwestowanie w istniejącą bazę turystyczną, w celu podwyższenia jej standardu i ilości miejsc noclegowych (w tym dla klientów zagranicznych). Ponadto niezwykle ważnym elementem jest, aby powstała infrastruktura turystyczna obsługująca turystów przez cały rok, bez względu na warunki atmosferyczne.

Baza noclegowa ma przeważnie charakter prywatnych kwater, domków kempingowych i pól namiotowych. Dla grup zorganizowanych usługi kwaterunkowe świadczą także placówki szkolne. Razem miejsc noclegowych w gminie jest 1280, w tym:

- camping (pokoje) – 308 miejsc
- miejsca biwakowe (pola namiotowe) – 957 miejsc
- karawaning – 15 miejsc

Gmina Drawno posiada bardzo sprzyjające warunki do rozwoju turystyki. Usytuowanie gminy na obszarach kilkunastu rzek stwarza wyjątkowo korzystne uwarunkowania dla rozwoju ekoturystyki. W celu ochrony przyrody, wzgórz morenowych, jezior i lasów powołano Drawieński Park Narodowy, który w połączeniu ze spływami kajakowymi rzeką Drawą, jest jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych gminy. Na terenie gminy występują również inne duże skupiska leśne i jeziorne: Dubie, Dominikowo – Duże, Trzebuń, Pańskie, Piaseczno, Karpin i inne. Zauważa się, że ich potencjał turystyczny nie jest wykorzystany w stopniu pełnym. Przeszkodą jest tu brak dostatecznej infrastruktury i sezonowość. Dlatego w najbliższych latach jednym z celów władz gminy jest doprowadzenie poprzez działania inwestycyjne do przedłużenia sezonu turystycznego, tak, aby bez względu na pogodę trwał cały rok.

Na terenie gminy znajdują się także zabytkowe kościoły, dwory i parki podworskie. Do najciekawszych zabytków należą Stare Miasto, grodzisko i ruiny zamku z XIV wieku w Drawnie oraz zabytkowe średniowieczne kościoły i liczne folwarczne wsie, które warto obejrzeć. Świadczy to o bogactwie kulturowym tego regionu i możliwości promowania walorów historyczno – kulturalnych gminy.

Ponadto istniejąca sieć rzeczna i jezior na terenie gminy stwarza warunki do rozwijania turystyki kajakowej i żeglugi śródlądowej, która już dziś stoi na wysokim poziomie.

Wykorzystując swoje zasoby turystyczne gmina powinna aktywnie wspierać obszar związany z rozwojem zaplecza turystycznego i promocją agroturystyki w gminie.

Korzystając ze sprzyjających warunków przyrodniczo – krajobrazowo - kulturowych, gmina zamierza postawić na zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej (ukierunkowanej głównie na wypoczynek letniskowy), w celu pełnego wykorzystania swojego potencjału turystycznego.

Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno – turystycznej w oparciu o warunki naturalne w granicach gminy są ogromne. Zarówno istnienie rzeki Drawy, jezior Dubie, Trzebuń, Dominikowo – Duże i inne, jak i dogodne połączenia komunikacyjne są ogromnym atutem gminy. Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne stworzy możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej również poza letnim sezonem turystycznym (leśniczówki, gajówki). Dostępność lasów, atrakcyjność krajobrazu oraz korzystny mikroklimat stwarzają możliwości zagospodarowania terenów dla różnych form turystyki (ścieżki rowerowe, piesze, konne, ścieżki dydaktyczne, punkty widokowe, zagospodarowanie obszarów wodnych).

Specyficzne warunki turystyczne, dostępność jezior i rzek oraz dość dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna (zwłaszcza agroturystyka) powodują, że w najbliższych latach Gmina Drawno zamierza inwestować w tę dziedzinę życia, zwłaszcza turystykę wodną, która poprawi i wzbogaci możliwości rozwoju całego obszaru również w zakresie współpracy międzynarodowej. Szczegóły inwestycyjne zostały przedstawione w opracowaniu w punkcie 7 dotyczącym planów inwestycyjnych z zakresu rewitalizacji w gminie na najbliższe lata.

2.3. Zagospodarowanie przestrzenne

2.3.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Obecnie obowiązuje „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawno” przyjęte uchwałą Rady Miasta i Gminy w Drawnie. Gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

Studium określa możliwości i uwarunkowania rozwoju gminy. Wskazuje szanse poprawy sytuacji ekonomiczno-gospodarczej w oparciu o leśno - rolniczy charakter gminy, walory środowiska przyrodniczego, położenie geograficzne i dobrze zachowane dobra kultury. Przyjęto wielofunkcyjny rozwój gminy rolniczej przy rozwoju drobnej przedsiębiorczości, rzemiosła, turystyki i usług, z poszanowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Walory środowiska naturalnego są ważnym czynnikiem warunkującym poprawę poziomu życia mieszkańców, dlatego władze Gminy Drawno podejmują wymierne działania przyczyniające się do zachowania i poprawy stanu zasobów środowiska naturalnego. Głównym celem proekologicznym inwestycji jest poprawa stanu czystości środowiska naturalnego poprzez redukcję emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń, redukcję zanieczyszczeń wód gruntowych i powierzchniowych, oczyszczaniu terenu gminy z byłych i zalegających odpadów.

Stan i ochrona środowiska są ściśle związane z rozwojem infrastruktury technicznej. Właściwe wyposażenie gminy w urządzenia techniczne jest podstawą ochrony wszystkich jego komponentów oraz ma istotny wpływ na zdrowie mieszkańców.

Wraz z rozwojem zabudowy i wodociągów – powinno iść dalsze tworzenie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków – co ma kluczowe znaczenie dla jakości wód powierzchniowych.

Niezwykle istotne dla ochrony powierzchni ziemi, wód gruntowych i powierzchniowych jest systematyczne eliminowanie tzw. dzikich wysypisk odpadów – poprzez objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem wywozu odpadów i selektywnej zbiórki niektórych ich rodzajów.

2.3.2. Infrastruktura techniczna

❖ Gospodarka wodno – ściekowa

Prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej ma ogromny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, a w szczególności na stan wód powierzchniowych oraz (w przypadku eksploatacji nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) na jakość wód podziemnych.

a) zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Drawno

Zaspokajanie potrzeb przez system wodociagowy – wiąże się ze spełnieniem dwu imperatywów (norm):

- zachowania wymagań jakościowych wobec wody dostarczanej na różne cele,
- zapewnienia dostarczania wody w oczekiwanej, racjonalnie uzasadnionej potrzebami ilości.

Wody występujące w przyrodzie narażone są na różnorakie zanieczyszczenia, rozumiane jako nadmierne – w stosunku do dopuszczalnych dla danego rodzaju użytkowania wód – stężenia związków mineralnych, organicznych lub bakterii.

Większość wód zanieczyszczonych można przystosować do użycia w drodze procesów uzdatniających (fizyko – chemicznych) w Stacjach Uzdatniania Wody (SUW).

Gmina Drawno należy do obszaru o wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z ujęć wodociągowych. Sieć wodociągowa na terenie Gminy wykonana jest z rur PCV, stalowych i azbestowo – cementowych, które w przyszłości podlegać będą wymianie.

Blisko 90% obszaru gminy jest zwodociągowane. Brak natomiast dostatecznej infrastruktury służącej odprowadzaniu zanieczyszczeń.

Na terenie gminy znajduje się 14 ujęć wody w 11 miejscowościach. Ich parametry oraz lokalizację przedstawiono w tabeli poniżej:

Lokalizacja	Właściciel/ użytkownik	Głębokość [m]	Wydajność studni [m ³ /h]
Drawno	PŻM Szczecin	68	2
Drawno	Jednostka Wojskowa	41,7	58
		45	33
Drawno	Oś. PTTK	43,5	6
Drawno	Stacja PKP	35,5	b.d.
Drawno	Gmina	106	83
		94	84
Chomętowo	POLDANOR	42	23
		50	58
Dominikowo	Urząd Miejski	28	20
		37	20
Barnimie	Urząd Miejski	31	20
Brzeziny	UM Drawno	53	2
	KZUH Drawno	52	2
Konotop	UM Drawno KZUH Drawno	50	58
Kiełpino	Urząd Miejski	30	37
Święciechów	Urząd Miejski	14	42
		67,7	34
Zatom	UM Drawno KZUH Drawno	29	20
Nemieńsko	Spółdzielnia Mieszkaniowa	30	46
		36	46
Podegrodzie	Urząd Miejski	23	10

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 50,85 km. Wodociągami w gminie zarządza Komunalny Zakład Usługowo Handlowy w Drawnie. Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące długość i % obsługiwanej ludności w poszczególnych miejscowościach w Gminie Drawno:

Nazwa miejscowości		Długość w mb (z przyłączami)	% Mk zaopatrywanych siecią
Jednostki osadnicze	Drawno	12 700	90
	Barnimie	4 000	90
	Brzeziny	6 300	90
	Chomętowo	1 850	95
	Dominikowo	6 900	90
	Kielpino	600	95
	Konotop	2 370	95
	Niemieńsko	1 300	65
	Podegrodzie	400	90
	Podlesie	3280	100
	Sieniawa	230	90
	Święciechów	6 900	85
	Zatom	3 800	60
	Zdanów	220	80
	RAZEM	50 850	84

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

b) odprowadzanie ścieków na terenie gminy Drawno

Sieci kanalizacyjne funkcjonują w Drawnie oraz wsiach: Podegrodzie, Święciechów, Chomętowo i Niemieńsko, Zatom. Miejscowość Święciechów podłączona jest, poprzez rurociąg tłoczny, do sieci miejskiej, z której ścieki odprowadza się do położonej 900m na południe od miasta biologicznej - mechanicznej oczyszczalni o wydajności 700 m³/dobę. Ścieki po przejściu całego procesu oczyszczania, zachowują nałożone pozwoleniem wodno-prawnym parametry i są odprowadzane do pobliskiej rzeki Drawy.

Z obiektów miejskich, w których istnieją braki kanalizacyjne ścieki są wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni miejskiej.

W miejscowościach nie objętych projektowanym systemem kanalizacyjnym, gdzie brak uzasadnienia ekonomicznego realizacji sieci kanalizacyjnej, realizowane będą przydomowe oczyszczalnie ścieków przez właścicieli poszczególnych posesji.

W chwili obecnej wartość skanalizowania obszaru gminy, wyliczona na podstawie stosunku długości sieci wodociągowej (50,85 km) do długości sieci kanalizacyjnej (20,876 km) wynosi około 40%. Procent ludności korzystający z kanalizacji wynosi 70 %, natomiast procent ludności korzystający z wodociągów wynosi w gminie 85 %.

Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące wykaz miejscowości posiadających dostęp do kanalizacji sanitarnej i ich długość:

Nazwa miejscowości		Sanitarna [mb]	% obsługiwanych mieszkańców
Miasto i gmina ogółem		20 876	67,54
Jednostki osadnicze	Drawno	6 000	90
	Chomętowo	1 450	100
	Podęgradzie	360	100
	Niemieńsko	1 300	100
	Święciechów	2 300	80
	Święciechów – Drawno kolektor kanalizacyjny	5 400	0
	Zatom	4 066	100

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

Na terenie gminy funkcjonują dwa podmioty zajmujący się obsługą zbiorników bezodpływowych. Jest to KZUH sp. z o.o. której właścicielem jest Urząd Miejski oraz firma Usługi leśne i Transportowe Tadeusz Czajkowski. Oba te podmioty miesięcznie obsługują ok. 63 gospodarstwa domowe. Zdecydowana większość istniejących zbiorników jest nieszczelna, a część gospodarstw w ogóle ich nie posiada. Brak urządzeń oczyszczających i gromadzących ścieki powoduje, że są one często bezpośrednio odprowadzane do rowów melioracyjnych, zanieczyszczając okoliczne ciek wodne.

Obecnie Gmina Drawno jest wpisana do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodnie z Rozporządzeniem nr 77/2006 Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24.03.2006 (Dz. Urzędowy Woj. Zachodniopomorskiego nr 48 poz. 878). Zgodnie z zapewnieniami Rządu RP umożliwi to w najbliższych latach pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje w tym obszarze. Gmina Drawno zamierza aplikować o środki na inwestycje dotyczące obszaru wsi Barnimie i Dominikowo usytuowanych bezpośrednio w sąsiedztwie Drawieńskiego Parku Narodowego. Realizacja tych zamierzeń pozwoli na kompleksowe rozwiązanie problemów w tym zakresie na wskazanych obszarze wiejskim.

Oczyszczalnie ścieków działające na terenie Gminy Drawno to:

Miejscowość	Użytkownik	Typ	Przepust. [m ³ /d]	Odbiornik
Drawno	KZUH sp. z o.o.	Mech. – biol.	700	Drawa
Chomętowo	Spółdzielnia Mieszkaniowa	Mech. – biol.	45	Rów melioracyjny
Niemieńsko	Spółdzielnia Mieszkaniowa	Mech. – biol.	26	Słopica
Brzeziny	DPS	korzeniowa	36	Rów melioracyjny
Rogoźnica	DPN	korzeniowa	1,68	Rów melioracyjny
Zatom	KZUH sp. z o.o.	Mech. – biol.	32,6	Drawa

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

❖ Gospodarka odpadami

Jako podstawowy cel gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Drawno przyjęto minimalizację ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwiania. Realizacja celu podstawowego wiąże się z realizacją celów cząstkowych oraz zadań nakreślonych Planem Gospodarki Odpadami

Organizacja i nadzór nad systemem gospodarki odpadami komunalnymi należy do Gminy Drawno.

System gospodarki komunalnymi ograniczony jest do zbierania odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie i nieselektywnie. Odpady zbierane nieselektywnie kierowane są do unieszkodliwiania na składowiskach odpadów, zaś odpady zbierane selektywnie przekazywane do odzysku i recyklingu poza teren gminy.

Zadania z zakresu zbierania odpadów komunalnych realizowane są przez trzech przedsiębiorców posiadających stosowne zezwolenia.

Zbieranie odpadów komunalnych gromadzonych nieselektywnie prowadzone jest metodą „odbioru bezpośredniego” oraz metodą „donoszenia”.

Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego odbywa się w systemie objazdowym z terenu całej gminy raz w roku. Terminy wywozu ustalane są w porozumieniu z Urzędem Miejskim, a odbiór sprzętu odbywa się na bieżąco przez podmioty odbierające odpady komunalne.

Zbiórka odpadów wielkogabarytowych odbywa się w systemie objazdowym z terenu całej gminy raz w roku. Terminy wywozu ustalane są w porozumieniu z Urzędem Miejskim, a odbiór sprzętu odbywa się na bieżąco przez podmioty odbierające odpady komunalne.

Ilość zebranych odpadów w roku 2005 i 2006 z terenu Gminy Drawno przedstawia poniższa tabela:

ILOŚĆ ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH (Mg)									
2005 r					2006 r.				
Odpady zmieszane	Odpady opakowaniowe: - pet, - szkło, - papier	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane	Odpady niebezpieczne	Odpady zmieszane	Odpady opakowaniowe: - pet, - szkło, - papier	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane	Odpady niebezpieczne
925,70	24,27	-----	-----	-----	903,47	32,95	-----	-----	-----

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

W ramach prowadzonej gospodarki odpadami zebrane z terenu Gminy Drawno zmieszane odpady komunalne z grupy 20 oraz odpady opakowaniowe z grupy 15 poddane zostały procesowi odzysku. Odzysk prowadzony był poza terenem gminy Drawno.

Ilość zebranych odpadów komunalnych w roku 2005 była mniejsza od ilości odpadów prognozowanej w Planie Gospodarki Odpadami, natomiast w roku 2006 ilość zebranych odpadów w porównaniu do ilości odpadów prognozowanych w Planie Gospodarki Odpadami, była znacznie większa. Różnica w ilości zebranych odpadów w roku 2005 w porównaniu do roku 2006 wynikała z faktu zakupu wagi ewidencyjnej w 2006 roku. W roku 2005 ilości odpadów komunalnych określano szacunkowo na podstawie ciężaru nasypowego odpadów.

Na terenie gminy istnieje wysypisko odpadów w miejscowości Rościn jednak zaprzestało ono swoją działalność z dniem 1.09.2003r. Wszystkie odpady wywożone są poza teren gminy Drawno.

Odpady komunalne zbierane na terenie gminy Drawno poddawane są unieszkodliwieniu na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w następujących miejscowościach:

- składowisko odpadów w Mirosławcu,
- składowisko odpadów w miejscowości Dalsze 36, 74-300 Myślibórz,
- składowisko odpadów w miejscowości Grzmiąca, 78-450 Grzmiąca.

Odpady opakowaniowe i użytkowe zbierane w sposób selektywny i przekazywane są do firmy REMONDIS Szczecin Sp. z o.o. do dalszego zagospodarowania poza terenem gminy.

Instalacje do zbierania odpadów (np. kontenery typ) zostały rozmieszczone na terenie Gminy zarówno miście Drawnie jak i miejscowościach wiejskich. Ogółem jest 28 pojemników na „pet”, 28 na szkło oraz 10 na papier obsługiwanych przez firmę Remondis oraz 6 pojemników w Drawnie obsługiwanych przez KZUH w Drawnie Sp. z o.o.

❖ **Ochrona powietrza**

Obecnie na terenie gminy zgazyfikowane są miejscowości Chomętowo, Dominikowo i Drawno. W kolejnych latach planowane są do gazyfikacji zgodnie z Koncepcją gazyfikacji gminy Drawno kolejne miejscowości, a mianowicie: Święciechów, Barnimie, Niemieńsko, Zatom oraz od wschodu Kiełpino, Brzeziny. Są to inwestycje Zakładu Gazowniczego i przez niego będą realizowane.

Na terenie Drawna sieć gazowa rozciąga się na długości 32.750 m z 318 przyłączami o długości 4050 mb. Na terenie Chomętowa, Drawna i Dominikowa przyłączonych zostało 198 użytkowników (przyłącza) o długości 3150 mb.

W zakresie rozwoju systemu gazowniczego na terenie Gminy stworzona została „Koncepcja gazyfikacji gminy Drawno”, zgodnie z którą w kolejnych latach podłączone zostaną następujące miejscowości: Świąciechów, Barnimie, Niemieńsko, Zatom.

Pozostali mieszkańcy gminy zaopatrywani są w gaz bezprzewodowy – butlowy. Ponad 80% gospodarstw domowych korzysta z tego rodzaju środka energetycznego.

W gminie Drawno zapotrzebowanie na energię ciepłą w około 80% pokrywane jest z palenisk indywidualnych i w około 20% z kotłowni lokalnych. Funkcjonujące kotłownie są w głównej mierze opalane węglem, koksem i miałem węglowym. Do większych odbiorców paliwo dostarczane jest bezpośrednio ze stacji kolejowych.

Jak dotąd w strukturze użytkowania paliw energetycznych na terenie gminy, gaz ziemny pełnił rolę pomniejszą, jednak jego wykorzystanie wydaje się być przyszłościowe i powinno być promowane jako przyjazne środowisku. Jednym z czynników warunkujących mały udział gazu, jest jego mała dostępność, spowodowana brakiem sieci gazowniczego na terenie gminy i konieczność korzystania z uciążliwych butli gazowych.

❖ **Komunikacja**

Na terenie gminy Drawno istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Jednakże ich stan techniczny nie jest zadowalający. Głównymi szlakami przechodzącymi przez teren gminy są droga krajowa nr 10 oraz droga wojewódzka nr 175 przebiegająca przez Drawsko Pomorskie – Kalisz Pomorski – Choszczno. Jest to droga tranzytowa, którą odbywa się głównie transport ładunków ciężarowych. Droga ta ma istotny wpływ na kształtowanie zewnętrznych powiązań gminy. W związku z jej tranzytową funkcją charakteryzuje się ona największym natężeniem ciężkiego ruchu kołowego. Stan techniczny drogi wojewódzkiej określany jest jako dobry. Posiada ona nawierzchnię bitumiczną, jest dobrze oznakowana i we właściwy sposób utrzymywana.

Natomiast stan dróg powiatowych i gminnych jest niezadowalający – zniszczona nawierzchnia tych dróg, brak utwardzenia i źle utrzymane pobocza powodują ich okresową nieprzejezdną.

Istniejące drogi w gminie są gruntowe, natomiast uliczki w mieście Drawnie, które otrzymały dofinansowanie w ramach programu ZPORR i PAOW wykonane zostały w latach 2004 – 2006 ze starobruku i bruku. W najbliższych latach planowane są kolejne inwestycje drogowe, które zmienią ich stan i wygląd pozwalając na bezpieczne przemieszanie się po terenach gminy. Inwestycja ta wieńczyć będzie realizowane wcześniej w ramach rewitalizacji zadania drogowe. Etap ten będzie ostatnim – IV i zakończy definitywnie problem dróg w mieście Drawno.

Ogółem drogi w gminie wynoszą 157,916 km, w tym drogi wojewódzkie 16,40 km, drogi powiatowe 91,422 oraz drogi gminne 50,094 km..

Komunikację publiczną na terenie gminy stanowi tabor Państwowej Komunikacji Samochodowej i jedna czynna linia kolejowa relacji Stargard Szcz -Prostynia- Kalisz Pomorski.

Druga linia kolejowa, relacji Choszczno- Drawno- Kalisz Pom jest nieczynna od 1998 roku.

Istnieje także komunikacja autobusowa PKS obejmuje wszystkie większe miejscowości na terenie gminy:

- trasa Drawno - Kiełpino- Brzeziny- Choszczno,
- trasa Drawno- Świąciechów- Żółwino –Recz,
- trasa Drawno- Sieniawa- Kalisz Pomorski,
- trasa Drawno- Chomętowo- Dominikowo- Niemieńsko- Konotop- Zatom- Dobiegniew

Oprócz komunikacji państwowej istnieje możliwość komunikacji prywatnym taborom komunikacji lokalnej.

❖ **Telekomunikacja**

Gmina objęta jest w znacznej części telefonią stacjonarną i komórkową.

Sieć telefonii komórkowej obejmuje swoim zasięgiem ok. 90 % terenu gminy. Operatorzy telefonii komórkowej funkcjonujący na terenie gminy to : Era GSM, Plus GSM i Orange (dawna Idea).

Na terenie gminy znajduje się 7 stacji przekaźnikowe sieci komórkowej (Żółwino – 3, Drawno – 3, Nowa Korytnica – 1).

W miejscowościach: Barnimie, Dominikowo i w Drawnie znajduje się łącznie 6 aparatów samoinkasujących (tzw. budek telefonicznych).

Wiele gospodarstw na terenie miejscowości Drawno posiada także dostęp do Internetu, a liczba ta stale wzrasta. Każda instytucja w mieście posiada stałe łącze do sieci Internet. Pomimo tego istnieje ogromna potrzeba rozwoju sieci z dostępem do Internetu na pozostałych obszarach gminnych.

W Gminnym Centrum Informacji, istnieje możliwość skorzystania z Internetu dla osób nieposiadających łącza w domu.

W gminie funkcjonuje Urząd Pocztowy, który wykonuje standardowe usługi pocztowe. Czynny jest w dni powszednie. Podlega Rejonowemu Urzędowi Pocztownemu w Stargardzie Szczecińskim

❖ Energetyka

Przez teren Gminy Drawno nie przebiega żadna linia przesyłowa 110kV. Obszar Gminy zasilany jest z sieci przesyłowej 110kV relacji Stargard Szczeciński – Drawski Młyn poprzez Główne Punkty Zasilania (GPZ) w Choszczynie, Krzęcinie i Dobiegniewie .

Obszar Gminy Drawno jest zasilany poprzez sieć rozdzielczą SN-15kV będącą własnością ENEA Operator Sp z o.o. wyprowadzoną z GPZ Choszczno, GPZ Krzęcin oraz GPZ Dobiegniew o łącznej długości blisko 130 km . Energia jest rozdzielana do 72 stacji transformatorowych SN/nn i dalej sieciami 0,4kV o łącznej długości 72 km. Sieć rozdzielczą stanowią głównie linie napowietrzne, jedynie w obszarze zabudowy miejskiej Drawna przeważają linie kablowe. Stopień wykorzystania przepustowości sieci rozdzielczej jest bardzo zróżnicowany, a z uwagi na rozległą sieć i w wielu przypadkach brak drugostronnego zasilania na obszarach wiejskich zachowanie wymaganych maksymalnych dopuszczalnych przerw w dostawach energii stanowi poważne wyzwanie techniczno-organizacyjne. Istotny jest fakt, iż na obszarze Gminy znajduje się znaczna ilość małych osad śródlęsnych z niewielką liczbą odbiorców, za to z rozległą siecią rozdzielczą SN. Miasto Drawno posiada rezerwowanie zasilania po stronie SN z zastosowaniem zdalnego sterowania, z tym, że przy obecnym poziomie zapotrzebowanej mocy i istniejącym układzie sieci zachowanie wymaganych parametrów dostarczanej energii elektrycznej w awaryjnych układach zasilania staje się problematyczne. Położenie Gminy (znaczny stopień zalesienia, duża ilość zbiorników wodnych, znaczna odległość od stacji WN 110/15 kV) w znacznym stopniu negatywnie wpływa na ciągłość zasilania.

Istnienie także potrzeba rozbudowy linii oświetleniowych w miejscach zurbanizowanych w Drawnie i innych miejscowościach, które w tej chwili nie posiadają takiego dostępu. W najbliższych latach priorytetem wśród inwestycji stała się rozbudowa oświetlenia a dotycząca następujących miejsc:

- 1) ul. Kolejowa w Drawnie,
- 2) ul. Choszczeńska (Osiedle) w Drawnie,
- 3) oświetlenie ciągu pieszo – rowerowego przy jeziorze Grażyna w Drawnie,
- 4) teren pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą w Drawnie,
- 5) Zagospodarowanie wzgórza Wedłów,
- 6) miasto Drawno,
- 7) wieś Dominikowo,
- 8) wieś Niemieńsko,
- 9) wieś Święciechów,
- 10) wieś Jażwiny,

- 12) wieś Roścín,
- 13) wieś Brzeziny,
- 14) wieś Zatom,
- 15) wieś Barnimie.

❖ **Zaopatrzenie w ciepło**

Na obszarze gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza, dominuje system lokalnych źródeł ciepła ogrzewających obiekty, w które są wbudowane lub obiekty sąsiadujące. Do ogrzewania stosuje się zarówno paliwa stałe, jak i płynne.

Nie przewiduje się realizacji systemów ciepłowniczych zdalczynnych, obejmujących całość lub część miejscowości. Przyjmuje się ogrzewanie urządzeniami lokalnymi wbudowanymi; zasilającymi w zasadzie obiekty leżące na jednej posesji. Ewentualne wspólne źródła ciepła mogą obejmować kilka posesji sąsiadujących.

Rodzaj ogrzewania zależy od relacji kosztów pomiędzy różnymi nośnikami energii. Należy zapewnić przestrzenne możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa [paliwa stałe, oleje opałowe, gaz ziemny, gaz płynny, energia elektryczna, biogaz], według decyzji odbiorców opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Należy preferować stosowanie paliw niskozasiarczonych, korzystanie ze źródeł niekonwencjonalnych, ekologicznych oraz odchodzenie od stosowania paliw stałych.

W gminie Drawno zapotrzebowanie na energię ciepłą w około 80% pokrywane jest z palenisk indywidualnych i w około 20% z kotłowni lokalnych. Funkcjonujące kotłownie są w głównej mierze opalane węglem, koksem i miałem węglowym. Do większych odbiorców paliwo dostarczane jest bezpośrednio ze stacji kolejowych.

Jak dotąd w strukturze użytkowania paliw energetycznych na terenie gminy, gaz ziemny pełni rolę pomniejszą, jednak jego wykorzystanie wydaje się być przyszłościowe i powinno być promowane jako przyjazne środowisku.

2.3.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Stan nielicznych obiektów dziedzictwa kulturowego występujących na obszarze gminy Drawno ilustruje de facto przynależność właścicielską. Zabytki pozostające pod opieką instytucji publicznych, czy też podmiotów prywatnych prezentują się bardzo okazale, inne niestety czekają na zagospodarowanie. Gmina czyni starania, aby odpowiednio zadbać o podlegające jej dziedzictwo kulturowe, m.in. poprzez starania o pozyskiwanie środków zewnętrznych, także w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 i innych możliwych.

Na terenie Gminy Drawno zostało zachowanych wiele cennych obiektów zabytkowych o charakterze obronnym, sakralnym, dworskim, oraz związanych z historyczną zabudową. Do najcenniejszych zabytków, pochodzących z różnych okresów historycznych, na terenie miasta należą obiekty zestawione w poniższej tabeli

Gmina	Miejscowość	Obiekt
Drawno	Drawno	zabytkowa zabudowa miasta
	Drawno	Grodzisko i ruiny zamku z XIV wieku
	Drawno	Układ urbanistyczny miasta – Stare Miasto
	Chomętowo	Wieś folwarczna z XVIII – XIX wieku
	Niemieńsko	Wieś folwarczna z XVIII – XIX wieku
	Sieniawa	Wieś folwarczna z XVIII – XIX wieku
	Polesie	Wieś „kolonia – układ ulicówek rozciągniętych wzdłuż jednej drogi głównej
	Gack	Wieś „kolonia – układ ulicówek rozciągniętych wzdłuż jednej drogi głównej
	Zatom (część)	Wieś „kolonia – układ ulicówek rozciągniętych wzdłuż jednej drogi głównej
	Kiełpino	Wieś – ulicówka
	Dominikowo	Wsie – owalnice, o układzie kołowym z jednym centralnym punktem; charakterystyczne dla okresu średniowiecza
	Żółwino	Wsie – owalnice, o układzie kołowym z jednym centralnym punktem; charakterystyczne dla okresu średniowiecza
	Barnimie	Wieś – wielodrożnica
	Zatom (część wschodnia)	Wieś – wielodrożnica
	Święciechów	Wieś – wielodrożnica
	Brzeziny	Kościół p.w. NMP z 1755 roku wraz z dawnym cmentarzem
	Drawno	Kościół parafialny p.w. M.B. Nieustającej Pomocy z XVII wieku
	Drawnik	Wczesnośredniowieczne grodzisko nad Drawą
	Drawno	Pamiętkowy gład niemieckich mieszkańców Drawna
	Niemieńsko	Folwark z zabytkową gorzelnią
	Chomętowo	Folwark
	Podegrodzie	Folwark
	Barnimie	Resztki folwarku
	Barnimie	Murowany kościół parafialny p.w. Serca Pana Jezusa z XVI wieku z drewnianą dzwonnica
	Dominikowo	Kościół protestancki p.w. Wniebowzięcia NMP z XVII wieku
	teren gminy	Linia kolejowa Choszczno – Kalisz Pomorski z urządzeniami kolejowymi (most na Drawie, stacja w Drawnie)
	teren gminy	Linia kolejowa Rzecz – Kalisz Pomorski z urządzeniami kolejowymi
	teren gminy	Dawne system hydrotechniczne
	Święciechów	Zespół dworsko – parkowy z początków XIX w.
	Niemieńsko	Pałac myśliwski – początek XX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie

Niestety stan wielu zabytków na terenie gminy nie jest zadowalający, z tego względu część z zabytków wymaga renowacji i prac konserwatorskich

2.3.4. Działalność gospodarcza

Siłę ekonomiczną gospodarki gminy stanowi ok. 304 działających podmiotów gospodarczych (zarejestrowanych przez statystykę). Według danych z grudnia 2006 roku wśród nich 22 należy do sektora publicznego, a 282 do sektora prywatnego.

Wskaźnik nasycenia podmiotami gospodarczymi w gminie Drawno wynosi 54 podmioty na 1000 mieszkańców. Jest on dwukrotnie niższy od ogólnowojewódzkiego, obejmując ponadto zwykle jednoosobowe podmioty. W zagospodarowaniu gminy dominuje Miasto Drawno, w którym jedna trzecia ludności skupia 60 % podmiotów gospodarczych. W strukturze działowej podmiotów na tle województwa, zaznacza się specyfika gospodarki gminy. Wyższy udział rolnictwa, a zdecydowanie niższy komunikacji, hoteli i restauracji.

Na terenie gminy dominuje działalność gospodarcza w zakresie: leśnictwa, przetwórstwa drewna oraz usługi handlowe.

Od 01.01.2003 r. do 30.11.2007 r. na terenie gm. Drawno zarejestrowanych jest 97 podmiotów gospodarczych w zakresie: handlu – 29, budownictwa – 15, usług stolarskich – 3, transportu – 3, turystyki – 5, gospodarki leśnej – 11, obróbki drewna – 3, usług – 21, pozostałe - 7

W dziale przemysłu na obszarze gminy działa 37 podmiotów. W większości są to produkcyjno-usługowe zakłady rzemieślnicze i drobne zakłady przemysłowe nieprzekraczające 20 miejsc pracy. Działalnością sekcji budownictwa zajmują się na terenie gminy 22 podmioty gospodarcze. Są to drobne zakłady usługowe, w większości jednoosobowe, prowadzące szeroki wachlarz usług.

Ze względu na sąsiedztwo z otuliną Parku Narodowego niemożliwe jest powstanie dużych zakładów produkcyjnych.

Nowe miejsca pracy są tworzone głównie w firmach jednoosobowych lub rodzinnych.

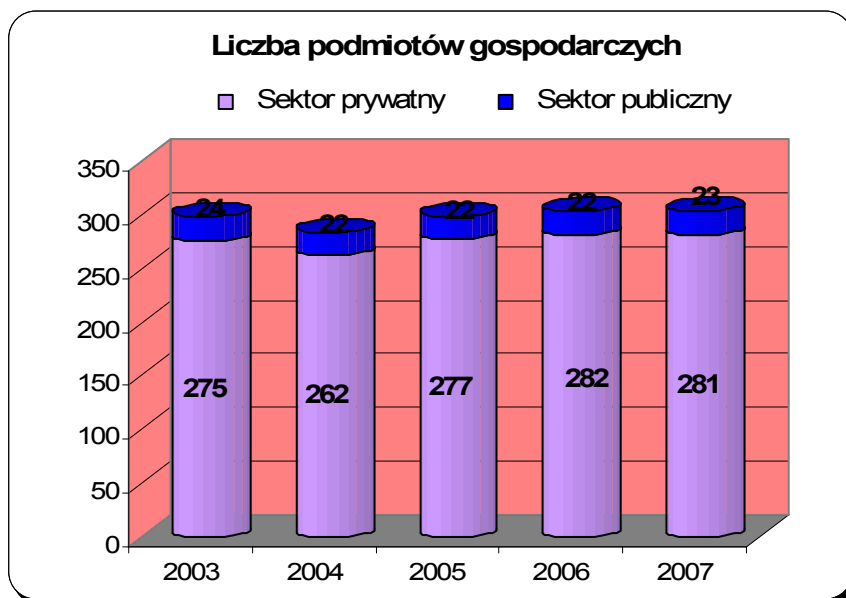
W układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności rozkład podmiotów gospodarczych prywatnych i publicznych a latach 2003 -2007 w Gminie Drawno kształtował się następująco:

Sektory gospodarki	Liczba podmiotów gospodarczych w latach:				
	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.
Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	52	48	49	45	48
Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe	31	31	32	37	32
Sekcja F - Budownictwo	22	21	22	22	23
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz	81	75	79	79	77

artykułów użytku osobistego i domowego					
Sekcja H - Hotele i restauracje	12	10	12	10	9
Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	16	15	15	15	16
Sekcja J - Pośrednictwo finansowe	5	5	5	7	6
Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	30	30	35	36	36
Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	7	6	6	6	6
Sekcja M - Edukacja	15	14	13	13	13
Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	9	10	10	9	11
Sekcja O - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	19	19	21	25	27
Razem:	299	284	299	304	304

źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W podziale na sektory publiczne i prywatne w ostatnich pięciu latach sytuacja przedstawiała się następująco:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego

Zatrudnienie osób w danych sektorach

Analiza elementów bilansu zatrudnienia wykazuje wyższą podaż siły roboczej od możliwości jej zatrudnienia na obszarze gminy. Dlatego też obecnie (oraz w perspektywie) istnieje znaczna przewaga wyjeżdżających do pracy poza jej obszar nad przyjeżdżającymi.

Gmina Drawno posiada stosunkowo niską stopę bezrobocia wynoszącą 11,4 %. Jest ona niższa niż w większości gmin powiatu, ale niestety wyższa niż dla całego powiatu choszczeńskiego, gdzie wskaźnik ten wynosił w czerwcu 2008r. – 10,2 %.

Zejście do bezpiecznej (tolerowanej) granicy 5% wymaga zmniejszenia jego wielkości z 430 osób obecnie do 270 osób w kolejnych latach a więc o około 160 osób .

Poniżej przedstawiono zestawienie osób bezrobotnych na tle powiatu choszczeńskiego. Stan na dzień 30 czerwca 2008r.:

Miasto / Gmina	ogółem	kobiety	zamieszkali na wsi ogółem	zamieszkali na wsi kobiety	wskaźnik bezrobocia
Gmina Bierzwnik	354	199	354	199	11,9%
Gmina Krzęcin	301	178	301	178	12,5%
MG Choszczno	1166	698	427	272	8,0%
MG Drawno	392	228	239	133	11,4%
MG Pelczyce	564	342	367	224	10,9%
MG Recz	514	306	283	170	13,9%
Powiat Choszczeński	3291	1951	1971	1176	10,2%

źródło: dane z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

Przemysł rolno – spożywczy na obszarze gminy jest słabo rozwinięty, co wynika przede wszystkim ze złej sytuacji na rynku rolnym, przestarzałych technologii i słabych efektów ekonomicznych w produkcji rolniczej na terenie gminy.

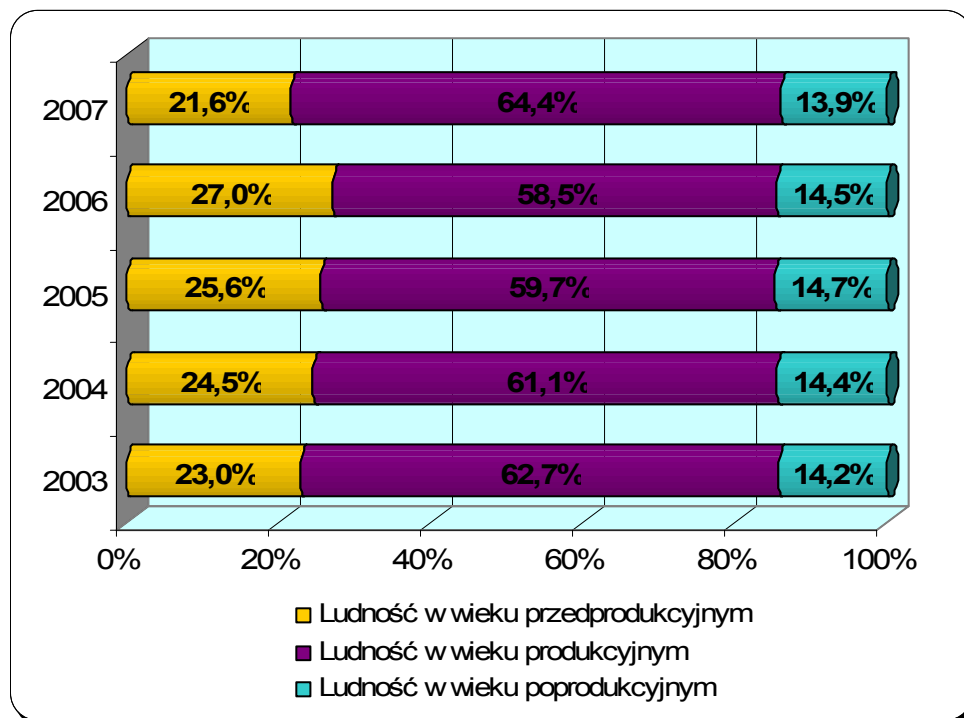
Największymi pracodawcami na terenie gminy są instytucje publiczne i samorządowe tj. Nadleśnictwo, Jednostka Wojskowa 1905 Skład w Drawnie, Drawieński Park Narodowy, Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Niemieńsku oraz Spółdzielnia Produkcyjna Rzecko – zakład w Kiełpinie.

2.3.5. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

Wg liczby mieszkańców i zajmowanej powierzchni gmina Drawno zajmuje 4 miejsce wśród 6 gmin powiatu choszczeńskiego.

Ludność Gminy można zaliczyć do grupy społeczności, co najmniej dojrzałej wiekowo. Duży jest udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Liczba mieszkańców Gminy Drawno według faktycznego miejsca zamieszkania na dzień 31 grudnia 2007r. wynosiła 5.326 osób. Zmiany liczebności lokalnej społeczności w ostatnich 5 latach wg grup produkcyjnych przedstawiono na poniższym wykresie:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Na wykresie widać systematyczny spadek ogólnej liczby ludności gminy w wieku produkcyjnym oraz wzrost tendencji wieku przedprodukcyjnego i poprodukcyjnego. Ludność zamieszkała w gminie wykazuje jednak równowagę płci, chociaż analiza zróżnicowania w poszczególnych grupach wiekowych wykazuje pewną deformację. Uwidacznia się niedobór kobiet w grupach wieku produkcyjnego i w wieku rozrodczym. Pomimo takiego stanu rzeczy w gminie widoczny jest dodatni bilans rozrodczy i wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Należy wspomnieć, iż osoby te mają doskonałe warunki spędzania starości w Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach gdzie specjalnie na ich potrzeby został dostosowany Pałac.

Charakterystycznym zjawiskiem dla gminy są również migracje. W ostatnich latach widać nieznaczny odpływ ludności z obszaru gminy. Ujemne saldo migracji spowodowane jest przede wszystkim poszukiwaniem pracy przez młodych mieszkańców, której nie mogą znaleźć na terenie gminy bądź w gminach ościennych. W ostatnim dziesięcioleciu zarejestrowano jeden przypadek zameldowania za

granicą. Poniższa tabela wskazuje podział ludności w omawianych grupach wiekowych na przestrzeni lat 2003 – 2007.

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym wg płci						
	J. m.	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem						
ogółem	osoba	5348	5405	5440	5461	5 326
mężczyźni	osoba	2664	2691	2708	2730	2 644
kobiety	osoba	2684	2714	2732	2731	2 682
w wieku przedprodukcyjnym						
ogółem	osoba	1231	1322	1395	1477	1 152
mężczyźni	osoba	633	692	728	769	592
kobiety	osoba	598	630	667	708	560
w wieku produkcyjnym						
ogółem	osoba	3355	3304	3246	3192	3 432
mężczyźni	osoba	1775	1736	1712	1699	1 815
kobiety	osoba	1580	1568	1534	1493	1 617
w wieku poprodukcyjnym						
ogółem	osoba	762	779	799	792	742
mężczyźni	osoba	256	263	268	262	237
kobiety	osoba	506	516	531	530	505

źródło: dane z GUS

Jak wynika z powyższych zestawień ludność gminy starzeje się. Utrzymujący się na niskim poziomie przyrost naturalny jak również wyjazdy młodych w celach edukacyjnych są głównymi przyczynami opisywanego zjawiska. Należy zauważyć, że tendencja ta utrzymuje się, a jej powstrzymanie jest celem rozwojowej polityki samorządu. Zjawisko to jest odzwierciedleniem przemian struktury wiekowej w skali kraju i wymaga skoordynowanych działań w wielu dziedzinach życia. Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi wpływa znacząco na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wzrost jej liczby - przy tendencjach rozwojowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej w gminie, a z drugiej strony – w przypadku słabiej rozwiniętej gospodarki – może powodować wzrost zagrożenia bezrobociem.

Na terenie gminy Drawno stopa bezrobocia kształtuje się między 12% a 13% jeżeli mowa o ludności w wieku produkcyjnym. Na dzień 30.06.2008r. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszcznie było 392 osoby. Pomimo tego stan zarejestrowanych bezrobotnych z roku na rok spada. Wpływ na to mogą mieć coraz częstsze wyjazdy ludności do pracy do krajów Unii Europejskiej. Jednak poważnym problemem jest właśnie istnienie bezrobocia niezarejestrowanego, tzw. ukrytego, co związane jest między innymi z posiadaniem gospodarstw rolnych poniżej 2 ha przeliczeniowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, właściciele takich gospodarstw mogą zarejestrować się jako osoby bezrobotne, lecz tego nie robią.

Ponad połowa bezrobotnych to kobiety (58,2%). Niekorzystnym zjawiskiem jest także duży odsetek kobiet mieszkających na wsi, których w badanym okresie było aż 133, spośród 239 bezrobotnych kobiet ogółem.

Jest to niekorzystny skutek przemian strukturalnych w rolnictwie, a także niechęć podjęcia pracy w zakładach pracy oferujących niskie wynagrodzenie.

Główne przyczyny bezrobocia to:

- restrukturyzacja gospodarki,
- regres gospodarczy w sektorze rolniczym i innych gałęziach gospodarki,
- brak kapitału inwestycyjnego zarówno własnego, jak i obcego oraz zasobów pieniężnych.

Na stan bezrobocia bezpośredni wpływ ma również stopień wykształcenia ludności. Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie Gminy i w jej otoczeniu. Przy obecnym braku ofert pracy stałej dla wielu bezrobotnych, zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych jest jedyną realną szansą na przetrwanie, chociaż na pewien czas trwania bezczynności zawodowej. Umożliwia to otrzymanie dochodów z pracy, a w konsekwencji uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Ożywienie gospodarcze terenów wiejskich, walka z bezrobociem oraz tworzenie nowych miejsc pracy stają się najważniejszymi celami działania Gminy. Proces przechodzenia od polityki rolnej do wielofunkcyjnego rozwoju wsi jest szansą dla ludności wiejskiej.

W Gminie, w porównaniu z sąsiednimi gminami jest wysoki udział pracujących w usługach oraz znaczący udział pracujących w rolnictwie. Pierwsze zjawisko świadczy o dobrze rozwiniętym systemie świadczenia usług na różnym poziomie, przy niewielkim aktualnie poziomie inwestowania. Drugie zaś to wynik istnienia dużych, nowoczesnych gospodarstw rolnych zatrudniających siłę najemną.

Wyraźnie załamał się rynek pracy w handlu i ochronie zdrowia, przy czym pierwsze zjawisko wiąże się z likwidacją wielu małych sklepów i hurtowni zaś drugie - z reformą służby zdrowia w Polsce. Wystąpiło także zjawisko redukcji zatrudnienia w tradycyjnych branżach przemysłu.

Na różnicę między zasobami pracy a wielkością zatrudnienia składają się bezrobotni zarejestrowani, bezrobotni nie rejestrowani bądź pracujący w tzw. szarej strefie, jak też osoby zatrudnione, nie ujęte w bieżącej sprawozdawczości statystycznej.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych nie wpływa na spadek bezrobocia. Przypuszczać należy, że szereg podmiotów gospodarczych zawiesza bądź kończy działalność, powodując wzrost bezrobocia, a statystyka nie nadąża z ujawnianiem tego faktu.

Głównym problemem rynku pracy w Gminie jest sprostanie w najbliższym pięcioleciu popytowi na miejsca pracy, generowanemu przez wysoką stopę bezrobocia i wkraczaniem młodych ludzi na

rynek pracy. Do tej pory zauważalne są wyjazdy zagraniczne w poszukiwaniu pracy. Dlatego też chcąc, aby młodzi ludzie, którzy są przyszłością gminy pozostawali należy stworzyć odpowiednie warunki do rozwoju własnych inicjatyw, oferowania atrakcyjnych stanowisk za godziwą pensję jak również dostarczenie infrastruktury odpowiadającej oczekiwaniom mieszkańców. Widząc w gminie tendencję do spadku bezrobocia należy uczynić z tego dodatkowy atut polepszających się warunków życia jej mieszkańców. W takich sytuacjach powszechne staje się inwestowanie posiadanych zasobów pieniężnych. Najlepiej jeżeli będą to inwestycje w Gminie Drawno.

Należy zwrócić uwagę, że najlepszym sposobem przeciwdziałania bezrobociu jest wspieranie przedsiębiorczości i prowadzenie polityki prozatrudnieniowej, gdyż aktywność zawodowa warunkuje samowystarczalność rodzin, a tym samym zmniejsza zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej. W tym też kierunku podążać będą plany rozwojowe gminy, która ułatwi i pomoże w powstawaniu kolejnych firm na swoim terenie, zwłaszcza tych związanych z turystyką.

2.3.6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa

❖ Sytuacja mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Drawno na koniec roku 2006 przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba mieszkań	1798
Powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca w m ²	21,28
Liczba izb	6668
Pow. Użytkowa mieszkań w m ²	116237

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Sytuacja w zakresie mieszkalnictwa w gminie Drawno kształtuje się w granicach średnich danych wojewódzkich (dla gmin miejsko - wiejskich).

Poniżej przedstawiono aktualny zasób mieszkaniowy we władaniu, którego jest gmina Drawno (mieszkania komunalne). Dotyczy on mieszkań i lokali w następujących punktach gminy Drawno:

L.P.	NIERUCHOMOŚĆ (ADRES, STAN WŁASNOŚCI)	NR LOKALU	ILOŚĆ IZB	POW. UŻYTKOWA	POW. MIESZKALNA	STANDARD LOKALU (WYPOSAŻENIE)
1	2	3	5	6	7	8
1.	UL. CHOSZCZEŃSKA 3	1	4	71,70 m ²	48,10 m ²	W+K

	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 7 LOKALI, W TYM 5 KOMUNALNYCH I 1 LOKAL UŻYTKOWY	3	1	35,20 m ²	21,90 m ²	W+K
		5	2	28,13 m ²	19,40 m ²	W+K
		6	2	45,78 m ²	45,78 m ²	W+K
		7	2	43,05 m ²	30,75 m ²	W+K
2.	UL. CHOSZCZEŃSKA 6 6 LOKALI, W TYM 6 KOMUNALNYCH	1	2	67,90 m ²	40,75 m ²	W+K
		2	2	45,10 m ²	33,90 m ²	W+K
		3	3	68,80 m ²	50,10 m ²	W+K
		4	3	41,20 m ²	34,90 m ²	W+K
3.	UL. CHOSZCZEŃSKA 8 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 3 KOMUNALNE	1	1	26,38 m ²	26,38 m ²	W+K
		2	2	35,45 m ²	35,45 m ²	W+K
4.	UL. CHOSZCZEŃSKA 11 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 3 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1	3	59,90 m ²	50,10 m ²	W+K
		3	2	44,08 m ²	35,08 m ²	W+K
5.	UL. CHOSZCZEŃSKA 12 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 3 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1	3	54,10 m ²	43,20 m ²	W+K
		3	2	62,90 m ²	50,40 m ²	W+K
6.	UL. CHOSZCZEŃSKA 16 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE I 1 LOKAL UŻYTKOWY	1	2	33,85 m ²	26,65 m ²	W+K
		2	3	73,75 m ²	49,60 m ²	W+K
		2	1	18,50 m ²	18,50 m ²	W+K
		2	1	47,60 m ²	19,40 m ²	W+K
		3	2	38,90 m ²	29,60 m ²	W+K
		5	3	61,90 m ²	42,00 m ²	W+K
7.	UL. CHOSZCZEŃSKA 21 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	1	1	39,20 m ²	16,80 m ²	W+K + GAZ
8.	UL. CHOSZCZEŃSKA 32 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 6 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	1	2	50,60 m ²	31,90 m ²	W+K
		2	3	84,40 m ²	55,20 m ²	W+K
		2	1	22,90 m ²	18,00 m ²	W+K
		5	3	69,73 m ²	59,17 m ²	W+K
9.	UL. CHOSZCZEŃSKA 44 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	1	3	83,60 m ²	62,20 m ²	W+K
10.	UL. CHOSZCZEŃSKA 45 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 12 LOKALI, W TYM 4 KOMUNALNE	A/1	3	65,90 m ²	41,90 m ²	W+K + GAZ
		B/1	4	79,80 m ²	53,50 m ²	W+K + GAZ
		B/6	2	51,30 m ²	29,50 m ²	W+K + GAZ
		3	1	57,34 m ²	28,67 m ²	W+K
		4	2	43,48 m ²	26,03 m ²	W+K
11.	UL. JEZIORNA 1 3 LOKALE, W TYM 3 KOMUNALNE	1	3	60,00 m ²	51,30 m ²	W+K
		2	2	44,40 m ²	36,40 m ²	W+K

		3	1	20,50 m ²	20,50 m ²	W+K
		2	2	44,10 m ²	30,70 m ²	W+K
12.	UL. JEZIORNA 15 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 3 KOMUNALNE	1	2	40,10 m ²	29,60 m ²	W+K
		2	1	25,70 m ²	16,00 m ²	W+K
		4	1	31,20 m ²	15,60 m ²	W+K
13.	UL. KALISKA 1 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 35 LOKALI, W TYM 10 KOMUNALNYCH ZARZĄD WŁASNY	A/2	3	58,70 m ²	40,10 m ²	W+K + GAZ
		C/1	2	45,50 m ²	29,70 m ²	W+K + GAZ
		C/3	2	45,50 m ²	29,70 m ²	W+K + GAZ
		C/4	3	58,70 m ²	40,10 m ²	W+K + GAZ
		D/3	2	45,50 m ²	29,70 m ²	W+K + GAZ
		D/6	3	58,70 m ²	40,10 m ²	W+K + GAZ
		D/7	3	54,50 m ²	38,70 m ²	W+K + GAZ
		E/1	2	45,50 m ²	29,70 m ²	W+K + GAZ
		E/2	3	60,70 m ²	42,10 m ²	W+K + GAZ
		E/6	3	60,70 m ²	42,10 m ²	W+K + GAZ
14.	UL. KOLEJOWA 14 6 LOKALI, W TYM 6 KOMUNALNYCH	1	1	28,92 m ²	18,72 m ²	W+K
		2	2	44,10 m ²	24,00 m ²	W+K
		3	2	59,79 m ²	41,75 m ²	W+K
		4	2	54,09 m ²	34,56 m ²	W+K
		5	3	53,20 m ²	37,00 m ²	W+K
		6	2	46,44 m ²	26,55 m ²	W+K
15.	UL. KOLEJOWA 17 4 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	2	3	66,70 m ²	53,70 m ²	W+K
		4	1	25,50 m ²	13,50 m ²	W+K
16.	UL. KOLEJOWA 23 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 8 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	3	2	40,70 m ²	31,10 m ²	W+K
		4	1	38,20 m ²	24,50 m ²	W+K
17.	UL. KOLEJOWA 25 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 8 LOKALI, W TYM 3 KOMUNALNE	6	2	62,80 m ²	41,30 m ²	W+K + GAZ
		7	2	37,70 m ²	28,80 m ²	W+K
		8	1	20,50 m ²	20,50 m ²	W+K
18.	UL. KOLEJOWA 29 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 7 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	3	1	23,80 m ²	23,80 m ²	W+K
		6	2	30,60 m ²	21,40 m ²	W+K
19.	UL. KOŚCIELNA 1 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 9 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	3	1	38,80 m ²	20,80 m ²	W+K
		4	2	71,96 m ²	42,38 m ²	W+K
20.	UL. KOŚCIUSZKI 7 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 7 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	1	2	38,50 m ²	29,70 m ²	W+K
		3	3	54,65 m ²	46,05 m ²	W+K

21.	UL. KOŚCIUSZKI 8 4 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	3	2	33,30 m ²	26,50 m ²	W+K
22.	UL. KOŚCIUSZKI 12 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	2	3	55,10 m ²	42,20 m ²	W+K
23.	UL. KOŚCIUSZKI 13 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	1	3	54,50 m ²	46,10 m ²	W+K
24.	UL. KOŚCIUSZKI 14 1 LOKAL MIESZKALNY KOMUNALNY ORAZ 2 LOKALE UŻYTKOWE	2		50,75 m ²	m ²	W+K
		3		m ²	m ²	W+K
25.	UL. KWIATOWA 2 3 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1	2	45,58 m ²	31,52 m ²	W+K+C.O.
		3	2	55,23 m ²	50,00 m ²	W+K+C.O.
26.	PLAC ZGODY 5 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 6 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	2	2	59,80 m ²	39,60 m ²	W+K
		5	1	29,90 m ²	19,80 m ²	W+K
27.	PLAC ZGODY 6 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	3	3	41,97 m ²	33,07 m ²	W+K
28.	UL. OGRODOWA 2 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	2	1	34,31 m ²	16,40 m ²	W+K
29.	UL. OGRODOWA 8 1 LOKAL MIESZKALNY, KOMUNALNY	1	2	60,40 m ²	50,10 m ²	W+K
30.	UL. OGRODOWA 10 1 LOKAL MIESZKALNY, KOMUNALNY	1	2	67,90 m ²	42,30 m ²	W+K
31.	UL. POMORSKA 1 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 12 LOKALI, W TYM 1 KOMUNALNY ZARZĄD WŁASNY	A/6	3	57,81 m ²	36,94 m ²	W+K + GAZ
32.	UL. POMORSKA 2 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	3	2	42,90 m ²	27,50 m ²	W+K
		4	1	10,81 m ²	10,81 m ²	W+K
33.	UL. POMORSKA 6 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1	2	43,90 m ²	27,40 m ²	W+K
		2	3	49,30 m ²	41,30 m ²	W+K
34.	UL. POMORSKA 8 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	1	2	47,90 m ²	40,30 m ²	W+K

35.	UL. POMORSKA 10 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 3 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY ORAZ 1 LOKAL UŻYTKOWY	1	2	34,10 m ²	21,60 m ²	W+K
36.	POMORSKA 12 7 LOKALI, W TYM 7 KOMUNALNYCH	1	1	46,87 m ²	30,83 m ²	W+K
		3	1	28,84 m ²	17,63 m ²	W+K
		4	1	17,90 m ²	13,20 m ²	W+K
		5	1	28,84 m ²	17,63 m ²	W+K
		6	2	48,53 m ²	30,02 m ²	W+K
		7	2	32,87 m ²	19,27 m ²	W+K
37.	UL. POMORSKA 17 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1	1	35,60 m ²	21,30 m ²	W+K
		2	2	51,20 m ²	45,60 m ²	W+K
38.	UL. POMORSKA 19 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 3 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	1	3	65,30 m ²	54,30 m ²	W+K
39.	UL. POMORSKA 19A 3 LOKALE, W TYM 3 KOMUNALNE	1	2	73,64 m ²	59,31 m ²	W+K
		2	3	74,29 m ²	m ²	W+K
		3	2	74,00 m ²	59,70 m ²	W+K
40.	UL. SIENKIEWICZA 1 1 LOKAL MIESZKALNY, KOMUNALNY	1	2	67,07 m ²	45,77 m ²	W+K
41.	UL. SIENKIEWICZA 3 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	2	1	38,60 m ²	19,30 m ²	W+K
42.	UL. SZKOLNA 1 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 3 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	2	1	22,89 m ²	16,34 m ²	W+K
43.	UL. SZKOLNA 3 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA - 16 LOKALI, W TYM 5 KOMUNALNYCH ZARZĄD WŁASNY	1A		66,88 m ²	41,43 m ²	W+K + GAZ
		4A		69,43 m ²	43,98 m ²	W+K + GAZ
		4B		65,40 m ²	40,95 m ²	W+K + GAZ
		6B		65,61 m ²	41,12 m ²	W+K + GAZ
44.	UL. SZKOLNA 5 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE I 1 LOKAL UŻYTKOWY	3		27,30 m ²	14,00 m ²	W+K
		4		39,35 m ²	20,98 m ²	W+K
		5		21,00 m ²		W+K
45.	UL. SZKOLNA 7 5 LOKALI, W TYM 5 KOMUNALNYCH	1		68,20 m ²	61,40 m ²	W+K
		2		24,40 m ²	15,90 m ²	W+K
		3		32,10 m ²	22,60 m ²	W+K
		4		20,30 m ²	13,40 m ²	W+K
		5		26,90 m ²	17,30 m ²	W+K

46.	UL. SZKOLNA 14 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	2		39,60 m ²	33,00 m ²	W+K
47.	UL. SZPITALNA 3 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1		76,12 m ²	52,17 m ²	W+K + GAZ
48.	UL. SZPITALNA 6 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 5 LOKALI, W TYM 2 KOMUNALNE	1		56,17 m ²	31,75 m ²	W+K + GAZ
		3		46,93 m ²	25,91 m ²	W+K + GAZ
49.	UL. SZPITALNA 7 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA 2 LOKALE, W TYM 1 KOMUNALNY	1		29,80 m ²	19,00 m ²	W+K
50.	BARNIMIE 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1		57,10 m ²	m ²	
		2		48,70 m ²	m ²	
51.	BARNIMIE 52 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	1		71,70 m ²	47,07 m ²	W+SZAMBO
		2		68,71 m ²	50,37 m ²	W+SZAMBO
52.	BARNIMIE 72 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA MAŁA - 4 LOKALE, W TYM 3 KOMUNALNE	2		55,00 m ²	m ²	W
		3		31,50 m ²	m ²	W
		4		54,30 m ²	35,90 m ²	W
53.	DOMINIKOWO 39 2 LOKALE, W TYM 2 KOMUNALNE	2		59,10 m ²	39,70 m ²	W+SZAMBO
54.	KONOTOP 20 WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA DUŻA 8 LOKALI, W TYM 5 KOMUNALNYCH	2		46,40 m ²	m ²	W
		3		46,40 m ²	m ²	W
		4		37,90 m ²	m ²	W
		7		46,40 m ²	m ²	W
		8		37,30 m ²	m ²	W
55.	KONOTOP 22 8 LOKALI, W TYM 8 KOMUNALNYCH	1		37,30 m ²		
		2		46,40 m ²		
		3		46,40 m ²		
		4		37,90 m ²		
		5		37,90 m ²		
		6		46,40 m ²		
		7		47,90 m ²		
		8		37,30 m ²		
56.	BRZEZINY 45	1		50,33 m ²	m ²	W + SZAMBO
		2		4,02 m ²	m ²	W + SZAMBO
		3		31,83 m ²	m ²	W + SZAMBO
		4		55,59 m ²	m ²	W + SZAMBO

		5		53,87 m ²	m ²	W + SZAMBO
		6		33,32 m ²	m ²	W + SZAMBO
		7		53,19 m ²	m ²	W + SZAMBO
		8		60,47 m ²	m ²	W + SZAMBO
66	KIELPINO 5	D		39,00 m ²		W + SZAMBO
67	ZDANÓW 7	1		37,52 m ²		BRAK WODY
		2		37,52 m ²		BRAK WODY
		3		37,52 m ²		BRAK WODY
		4		37,52 m ²		BRAK WODY

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie

❖ oświata i wychowanie

Na terenie Gminy funkcjonują następujące jednostki oświatowe:

a) **Gimnazjum Publiczne im. Saperów Polskich w Drawnie**. Pod okiem 22 nauczycieli (w tym 15 zatrudnionych w pełnym wymiarze) uczy się 253 gimnazjalistów. W ramach Gimnazjum na terenie gminy działa 10 oddziałów. W roku 2006 na stypendia dla uczniów przeznaczona została kwota 1.490.766 zł. Uczniowie Gimnazjum kontynuują naukę w szkołach średnich głównie w Choszcznie i Kaliszu Pomorskim.

W ciągu roku szkolnego Gimnazjum organizuje wiele imprez sportowych, które mają głównie charakter międzyszkolny bądź powiatowy w tym biegi uliczne, Powiatowy Konkurs Recytatorski oraz wiele innych. Ponieważ budynek Gimnazjum zlokalizowany jest obok budynku Szkoły Podstawowej dzieci wspólnie korzystają z istniejącej bazy sportowej.

Plac wokół budynku Gimnazjum jest zagospodarowany i pomimo bliskiej styczności z drogą wewnętrzną jest bezpiecznie. Ulica ta należy, bowiem do rzadko uczęszczanych.

b) **Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Drawnie** - ma ogółem 16 oddziałów (sześć szkolnych). Uczy się w niej ogółem 330 dzieci pod dydaktyczną opieką 21 nauczycieli (w tym 26 zatrudnionych na pełnych etatach). W ostatnim roku na stypendia dla uczniów przeznaczono kwotę 1.820.846 zł.

Choć budynek szkoły jest stary i przysparza stałej troski i wydatków gminy na ten cel jest dla swoich wychowanków bezpieczny.

Uczniowie gminy Drawno mogą rozwijać swoje uzdolnienia w ramach zajęć pozalekcyjnych w klubach sportowych oraz kołach przedmiotowych i zainteresowań, takich jak: koła plastyczne, teatralne, SKS-y, koła informatyczne, matematyczne, polonistyczne, historyczne oraz wiele innych.

Wśród imprez organizowanych przez Szkołę Podstawową charakter cykliczny mają m.in. Inauguracja Sportowego Roku Szkolnego, Tydzień Patrona Szkoły, Pasowanie pierwszoklasistów na

uczniów, Góra Grosza, Mikołajkowy turniej dla klas I-III, udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, Pasowanie na Czytelnika, Dzień Matematyki, Dzień Ziemi, Imieniny Książki oraz Majówka na Zamku.

c) **Przedszkole Miejskie w Drawnie** – uczęszcza do niego 94 dzieci. Placówka posiada 4 oddziały na terenie gminy. Na potrzeby prowadzenia placówki zatrudnionych jest 7 osób, w tym 5 na pełen etat. Koszty funkcjonowania przedszkola pochłonęły w ubiegłym roku kwotę 427.720 zł.

Dzienny czas pracy poszczególnych oddziałów jest różny, dostosowany do potrzeb rodziców oraz dowozów dzieci.

W przedszkolu dzieci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach religii oraz zajęciach muzyczno - rytmicznych.

Swoje umiejętności aktorskie, plastyczne, muzyczne, ruchowe dzieci przedstawiają w pracach plastycznych, zabawach, zajęciach ogólnorozwojowych oraz w różnorodnych uroczystościach przedszkolnych, których obchody są tradycją przedszkola (np. Sprzątanie Świata, Święto Drzewa, Mikołajki, Jasełka Noworoczne, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Ziemi, Dzień Mamy i Taty, Festyn Rodzinny i Dzień Dziecka).

Dla dzieci zamiejscowych organizowane są dowozy do przedszkola i szkół.

Oprócz wskazanych wyżej placówek na terenie gminy funkcjonuje także niezależnie od gminy- podległa starostwu placówka: Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Niemieńsku dla osób niepełnosprawnych, oraz oświatowa placówka niepubliczna, zajmująca się pozaszkolnym kształceniem ustawicznym w zakresie języków obcych.

❖ **Kultura, kultura fizyczna i sport.**

Sfera działalności kulturowej w gminie jest na zadowalającym, lecz niewystarczającym poziomie. Braki te wynikają z potrzeb inwestycyjnych zarówno budowlanych, jak i wyposażeniowych, a także dotyczą potrzeby rozszerzenia i rozwoju wachlarzu imprez kulturowych dla mieszkańców i turystów obecnych i przyszłych. W Gminie Drawno obecnie działają:

- Biblioteka w Drawnie;
- Drawieński Ośrodek Kultury i działające w jego zasięgu świetlice wiejskie w miejscowościach – Barnimie, Dominikowo, Drawno, Kiełpino, Święciechów;
- Muzeum w Spichlerzu w Drawnie;
- Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

Drawieński Ośrodek Kultury (DOK), wraz z podległymi mu świetlicami wiejskimi i z Biblioteką Miejską odpowiedzialny jest za upowszechnianie kultury na terenie gminy.

Większość placówek kulturalnych koncentruje się w Drawnie, choć istnieje także oferta kulturalna na obszarach wiejskich. Nie jest ona jednak tak bogata w wydarzenia jak te, które proponuje miasto Drawno. Generalnie panuje powszechne odczucie, że w okresie ostatnich lat zmalał poziom uczestnictwa społeczności gminy w życiu kulturalnym. Należy tu wziąć pod uwagę fakt, że zmienił się model uczestnictwa w kulturze.

Dlatego też priorytetem w dziedzinie kultury powinno być z jednej strony wykorzystanie potencjału kulturalnego Gminy dla jej promocji na zewnątrz, a z drugiej wzmocnienie istniejących i pobudzanie nowych potrzeb kulturalnych wśród jego mieszkańców.

Na terenie miasta funkcjonuje Drawieński Ośrodek Kultury. W nim odbywają się lokalne imprezy, a także zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Przy Ośrodku Kultury działa sekcja plastyczna i teatralna, organizowane są zajęcia wokalne dla dzieci i młodzieży, raz w tygodniu spotyka się zespół śpiewaczy dla dorosłych, działa młodzieżowe studio muzyczne, w którym dzieci i młodzież uczą się gry na instrumentach, zespół instrumentalny, brydż sportowy dla dorosłych oraz aerobik dla pań. W Ośrodku Kultury organizowane są także zajęcia warsztatowe w zależności od zainteresowań, w tym rzeźba w kolorze, sianowije, ozdoby z darów natury, taniec towarzyski, malowanie na szkle i inne. Kilka razy w roku organizowane są wystawy i wernisaże przedstawiające prace wykonane podczas warsztatów. Niestety stan techniczny budynku wymaga podjęcia kompleksowych prac remontowych, które poprawią stan funkcjonowania jednostki wskazując jednocześnie na nowe możliwości rozwoju. Dotyczy to przede wszystkim pomieszczeń piwnicznych, dziś niewykorzystanych, które po remoncie mogą pełnić rolę sal warsztatowych – np. ceramicznych, artystycznych czy plastycznych nadając tym samym nowy charakter i możliwości rozwoju całej placówki. Na niniejsze zadanie inwestycyjne gmina zamierza pozyskać dodatkowe środki zewnętrzne – w miarę pojawiających się możliwości dotacyjnych – zarówno ze środków strukturalnych jak i krajowych.

W nowo wyremontowanej sali widowiskowo-kinowej w weekendy organizowane są seanse filmowe, raz w miesiącu spotyka się Dyskusyjny Klub Filmowy, organizowane są koncerty artystów polskich, przedstawienia teatralne, występy i lokalne uroczystości rocznicowe.

Edukacja kulturalna prowadzona jest także przez szkoły działające na terenie miasta oraz w ramach zajęć pozalekcyjnych w pięciu świetlicach środowiskowych. W ramach działań szkół organizowane są imprezy kulturalno - sportowe, liczne konkursy, dyskoteki, gry, zabawy, przedstawienia, koncerty i wystawy oraz wiele konkursów edukacyjnych.

W ramach działań świetlic środowiskowych w Drawnie, Chomętowie, Dominikowie, Świąciechowie i Barnimiu w roku szkolnym dzieci biorą czynny udział w organizowaniu imprez środowiskowych, przygotowują programy artystyczne, otrzymują pomoc w odrabianiu lekcji, uczą się samoakceptacji, zasad funkcjonowania w grupie rówieśniczej, samodzielnego rozwiązywania

problemów i konfliktów, wzajemnej tolerancji oraz stosowania nabytych umiejętności w życiu codziennym. Dodatkowo podczas ferii zimowych i w miesiącach wakacyjnych organizowane były zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, w tym nauka obsługi komputera, gry świetlicowe, konkursy plastyczne, doskonalenie umiejętności manualnych oraz gry i zabawy na powietrzu oraz wycieczki piesze.

Ze względu na naturalne warunki do uprawiania aktywnego sportu, wypoczynku i rekreacji, mieszkańcy i turyści mogą korzystać z istniejącej bazy sportowej, która podobnie jak kultura posiada wiele braków i potrzeb inwestycyjnych.

Na terenie gminy Drawno znajdują się:

- boiska do piłki nożnej w Drawnie i Barnimiu,
- korty tenisowe w Drawnie (przy Stadionie Miejskim) i Zatomiu,
- przystanie wodne w Drawnie – PTTK, Drawieńskiego Parku Narodowego, Polskiej Żeglugi Morskiej przy Szkole Podstawowej w Drawnie oraz prywatne, usytuowane przy kwaterach turystycznych,
- hala sportowa z widownią (Szkola Podstawowa w Drawnie).

Na terenie ulicy Żeromskiego w Drawnie istnieje teren możliwy do przeznaczenia na boisko wielofunkcyjne, z którego mogliby korzystać zarówno wychowankowie Szkoły Podstawowej jak i Gimnazjum w Drawnie oraz młodzież odwiedzająca gminę. W chwili obecnej młodzież zamieszkująca pomieszczenia szkolne wykorzystywane w lecie jako swoistego rodzaju schronisko młodzieżowe, nie ma alternatywy na zagospodarowanie wolnego czasu.

Dlatego też potrzeba wybudowania takiego boiska jest zadaniem priorytetowym gminy, gdyż warunkuje powstanie obiektu, który mógłby być wykorzystywany przez młodzież przyjeżdżającą do Drawna w sezonie letnim na obozy i kolonie organizowane przez jednostki publiczne i prywatne.

W ramach działalności sportowej na terenie gminy funkcjonują także cztery kluby sportowe:

- Miejski Klub Sportowy „Drawa” w Drawnie,
- Ludowy Klub Sportowy „Świt” w Barnimie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Drawianka” w Drawnie,
- Szkolny Klub Żeglarski „Drawa” w Drawnie.

Wszystkie kluby są dotowane z budżetu gminy i są odpowiedzialne za popularyzację sportu wśród mieszkańców gminy.

❖ Podstawowa opieka zdrowotna

Świadczenia zdrowotne w Gminie są realizowane na ogół na zadowalającym poziomie, choć wiele osób krytycznie ocenia nie utrzymywanie standardów systemowych.

Generalnie zdaje egzamin system oparty o lekarza rodzinnego, dlatego powinien on być nadal intensywnie rozwijany. Sposób organizacji służby zdrowia często nie zapewnia rzeczywistej całodobowej opieki medycznej (poza Drawnem).

Świadczenia zdrowotne na terenie gminy prowadzone są przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”. Placówka świadczy następujące usługi:

- podstawowa opieka zdrowotna
- usługi stomatologiczne
- usługi pielęgniarskie
- wizyty domowe
- poradnia „K”
- laboratorium (badania ogólne)

Okresowo, najczęściej w ramach Funduszu Zdrowia przyjmują lekarze określonych specjalności, np.: ortopeda, diabetolog, ginekolog, itp.

Na terenie gminy funkcjonują w Drawnie dwie apteki.

Świadczenia w zakresie hospitalizacji, usług specjalistycznych, szczegółowych badań laboratoryjnych są realizowane w Choszcznie (25 km od Drawna).

Zbyt mała jest liczba zakładów opiekuńczych leczniczych i pielęgniarskich oraz brak zakładu opieki paliatywnej. Słabo są też rozwinięte formy opieki stacjonarnej, takie jak: opieka dzienna, chirurgia "jednego dnia", hospitalizacja domowa.

Poziom finansowania opieki stomatologicznej, brak lekarzy stomatologów w szkołach utrudnia i ogranicza dostęp do usług stomatologicznych.

Niezbędne jest wspieranie przez Gminę działań umożliwiających poprawę dostępności i jakości usług zdrowotnych.

Programy promocyjne i profilaktyczne są wprowadzane jedynie pod warunkiem uzyskania na ten cel dodatkowych środków finansowych. Istnieje konieczność objęcia uczniów aktywną opieką medyczną i profilaktyką zdrowotną.

Budowanie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy wymaga podejmowania, wspólnie z władzami powiatu, działań w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów uzależnienia jak i w zakresie rozwoju profilaktyki i promocja zdrowia.

Współpraca z władzami powiatu w zakresie stworzenia systemu rozwoju profilaktyki, usprawnienia wczesnej diagnostyki i promocji zdrowia ma na celu:

- zmniejszenie ryzyka wystąpienia tzw. chorób cywilizacyjnych,
- ograniczenie możliwości wystąpienia chorób zakaźnych,
- ograniczenie szkód zdrowotnych związanych z niewłaściwymi warunkami i trybem życia mieszkańców.
- zwiększenie efektywności leczenia nowotworów, cukrzycy oraz chorób układu krążenia.

Brak jest na rynku firm ubezpieczeniowych i alternatywy dla kas chorych zapewniającej obniżanie kosztów własnych jednostek ochrony zdrowia.

❖ **Pomoc społeczna**

Codziennemu życiu towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym korzystania z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który realizuje w imieniu gminy zadania z zakresu pomocy społecznej określonej w ustawie oraz statucie M-GOPS. Gminę Drawno na dzień 31.12.2006 r. zamieszkiwało 5.467 osób w tym 2.508 w samym mieście. Do dnia 31.12.2006r. wpłynęło do Ośrodka 1.143 podań lub wniosków o pomoc społeczną, co stanowi 20,9% w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. Tabela świadczy o spadku liczby osób objętych pomocą na przestrzeni ostatnich trzech lat na terenie gminy Drawno. W 2004r. ok. 33% ogólnej liczby mieszkańców korzystało z pomocy Ośrodka. Tendencja ta wskazuje znaczne zmniejszenie się liczby osób objętych pomocą w roku 2005 w porównaniu do roku wcześniejszego (z 1.805 do 1414, tj. o 436). Referat świadczeń rodzinnych zarejestrował od września do grudnia 2006 r. – 560 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz 42 wnioski o przyznanie zaliczki alimentacyjnej. Powody udzielenia pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Głównym powodem przyznania pomocy społecznej jest przede wszystkim ubóstwo i bezrobocie. Brak zatrudnienia, który nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą się kolejne, takie jak ubóstwo, frustracje, izolacje, bezradność życiowa. Równie ważnymi powodami przyznawania pomocy są niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Na realizację przyznawania i wydawania zasiłków celowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymuje środki finansowe z budżetu gminy, które przeznacza się m.in. na częściowe pokrycie kosztów leczenia i leków, dożywianie uczniów, dofinansowanie zakupu opału i odzieży oraz

niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych napraw i remontów w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu.

W strukturach Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drawnie znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Na terenie gminy corocznie realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, za których opracowanie i realizację odpowiedzialna jest Miejsko-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W związku z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Gospodarki z dnia 25.10.2005 r. zostaje przekazany nowy instrument rynku pracy jakim są prace społecznie użyteczne.

W pracach tych mogły brać udział osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku i korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Zatrudnione osoby miały przepracować do 10 godz. tygodniowo za około 6 zł za godzinę pracy. Na terenie gminy skorzystało z tej formy zatrudnienia ok. 48 osób.

3. Nawiązanie do dokumentów strategicznych

Dokumentem, do którego bezpośrednio nawiązuje Program Rewitalizacji Gminy Drawno jest Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2008 – 2015 zawierający zestawienie inwestycji planowanych do realizacji na lata 2008 – 2015. W obu dokumentach wykaz ten pokrywa się ze sobą dążąc do odtworzenia zabytkowej substancji miasta Drawno, dając także szansę na rozwój miejscowościom wiejskim.

Realizując Lokalny Program Rewitalizacji odnoszący się do wydzielonego w jego ramach obszaru zdegradowanego (całe Miasto Drawno oraz elementy zabytkowe w poszczególnych miejscowościach wiejskich), a więc szczególnie zagrożonych występowaniem problemów przestrzennych, społecznych i gospodarczych, należy przyjąć, że wszystkie wymienione w Planie Rozwoju Lokalnego zadania będą przekładać się na podejmowane w Programie zadania. Zatem cele określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji są komplementarne z założeniami Planu Rozwoju Lokalnego i skupiają się w zdefiniowanym obszarze zdegradowanym – całym mieście Drawno oraz miejscowościach wiejskich, w których występują zabytki.

Poprzez Plan Rozwoju Lokalnego i realizowany Program Rewitalizacji wykazuje się także zbieżność z innymi dokumentami strategicznymi kraju, województwa i powiatu. Analiza w tym zakresie została przedstawiona poniżej:

Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności (SWW) na lata 2007-2013

Strategiczne wytyczne Wspólnoty dla spójności stanowią dokument strategiczny wyznaczający kierunki realizacji polityki spójności UE w latach 2007-2013. Wytyczne, w odróżnieniu od rozporządzeń, które definiują cel i zakres wsparcia w ramach poszczególnych funduszy, dążą do zidentyfikowania obszarów, w których polityka spójności może najskuteczniej przyczynić się do realizacji priorytetów Wspólnoty zorientowanych na osiąganie celów odnowionej Strategii Lizbońskiej. SWW stanowią podstawę dla przygotowania przez państwa członkowskie krajowych dokumentów, tj. Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSS) oraz programów operacyjnych.

Należy podkreślić, że strategiczne wytyczne mają charakter indykatywny. Dzięki temu, państwa członkowskie posiadają elastyczność w wyborze priorytetów odpowiadających specyfice i potrzebom rozwojowym państw i ich regionów. Tym samym wytyczne nie stanowią zamkniętego katalogu priorytetów, co oznacza, że państwa mogą wspierać z funduszy działania w ramach obszarów, które nie zostały w dokumencie bezpośrednio wskazane.

Zintegrowane wytyczne na rzecz wzrostu i zatrudniania w ramach odnowionej Strategii Lizbońskiej przewidują, że programy otrzymujące wsparcie w ramach polityki spójności powinny koncentrować się na następujących trzech priorytetach:

- poprawie atrakcyjności Państw Członkowskich, regionów i miast poprzez poprawę dostępności, zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu usług, oraz zachowanie ich potencjału środowiskowego;
- wsparciu innowacyjności, przedsiębiorczości i wzrostu gospodarki opartej na wiedzy poprzez umiejętności w zakresie badań i innowacyjności, łącznie z nowymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi;
- oraz tworzeniu większej liczby lepszych miejsc pracy poprzez zachęcanie większej liczby osób do podjęcia zatrudnienia lub rozpoczęcia działalności gospodarczej, poprawę adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw oraz zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki.

Priorytetom tym odpowiadają następujące wytyczne o charakterze ogólnym i szczegółowym zawarte w strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności, tj:

WYTYCZNA: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia

1. Rozszerzenie i poprawa infrastruktury transportowej
2. Wzmacnianie synergii między ochroną środowiska a wzrostem
3. Podjęcie kwestii intensywnego wykorzystywania tradycyjnych źródeł energii w Europie

WYTYCZNA: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu

1. Zwiększenie i lepsze ukierunkowanie inwestycji w BRT
2. Ułatwianie innowacji i promowanie przedsiębiorczości
3. Promowanie społeczeństwa informacyjnego dla wszystkich
4. Poprawa dostępu do finansowania

WYTYCZNA: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy

1. Przyciągnięcie na rynek pracy i przedłużenie aktywności zawodowej większej liczby osób oraz modernizacja systemów zabezpieczenia społecznego
2. Zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynku pracy
3. Zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę kwalifikacji
4. Zdolności administracyjne
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników

SWW podkreśla także rolę terytorialnego wymiaru polityki spójności tak, aby wszystkie obszary Wspólnoty mogły przyczyniać się do wzrostu i zatrudnienia. SWW wspierają również terytorialny wymiar polityki spójności, w szczególności w takich obszarach jak: kwestie miejskie, regeneracja gospodarcza obszarów wiejskich, wsparcie uzupełniające dla sektora rybołówstwa oraz dla obszarów o niekorzystnym położeniu ze względu na warunki przyrodnicze a także dla realizacji Celu 3 Europejska współpraca terytorialna, tj. współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej.

Reasumując można stwierdzić iż przedstawiony dokument swoimi założeniami jest zbieżny ze wszystkimi ze wskazanych wytycznych, które odzwierciedlone są także w Planie Rozwoju Lokalnego, w którym to wskazane są poszczególne inwestycje do realizacji.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSS) na lata 2007- 2013

NSRO są podstawowym dokumentem przygotowywanym przez każdy kraj członkowski UE, określającym krajowe priorytety, na które będą przeznaczone unijne fundusze i środki krajowe w latach 2007-2013.

Obok działań o charakterze prawnym, fiskalnym i instytucjonalnym cele NSRO będą realizowane za pomocą programów i projektów współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych, tj.:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – EFRR i FS
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – EFRR
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – EFS
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – EFRR
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – EFRR

- Program Operacyjny Pomoc Techniczna – EFRR
- Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej – EFRR

Powyższe programy będą przyczyniać się do realizacji celu strategicznego oraz horyzontalnych celów szczegółowych nakreślonych w tym dokumencie, a jednocześnie wytycznych przyjętych w SWW.

Celem strategicznym NSRO jest „Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

Cele horyzontalne NSRO to:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno nawiązuje do założeń Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia i jest z nią spójna, w szczególności w obszarze dotyczącym wskazania zadań polegających na poprawie sytuacji w danym obszarze tj.: „Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury” oraz „Działania powodujące poprawę środowiska kulturowego, turystyki, oświaty i sportu” a także „Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców”.

Narodowa Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015 - to dokument przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu rządu dnia 29 listopada 2006. Jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Celem głównym Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Cel ten będzie realizowany przez realizację 6 priorytetów, którymi są:

- 1) wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- 2) poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,

- 3) wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- 4) budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- 5) rozwój obszarów wiejskich,
- 6) rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Realizacja powyższych priorytetów będzie następować poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe władz państwowych i administracji publicznej, jak i innych podmiotów życia społeczno-gospodarczego oraz system oceny postępu realizacji działań.

Spójność Planu Rozwoju Lokalnego i Programu Rewitalizacji Gminy Drawno dotyczy podobnie jak wyżej obszarów: „Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury” oraz „Działania powodujące poprawę środowiska kulturowego, turystyki, oświaty i sportu” a także „Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców”.

Kolejnym dokumentem jest **Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013**. Jego głównym celem jest rozwój województwa zmierzający do zwiększenia konkurencyjności gospodarki, spójności przestrzennej, społecznej oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców. Natomiast cele szczegółowe wyznaczają następujące czynniki:

- Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania,
- Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i spójności terytorialnej województwa,
- Poprawa warunków życia poprzez zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz zwiększanie bazy społecznej województwa.

RPO WZ zakłada w swoich założeniach realizację 8 osi priorytetowych:

1. Gospodarka – Innowacje – Technologie
2. Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej
3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
4. Infrastruktura Ochrony Środowiska
5. Turystyka, kultura i rewitalizacja
6. Rozwój Funkcji Metropolitarnych
7. Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia
8. Pomoc techniczna

Spójność przedstawianych dokumentów ściśle powiązana jest ze wszystkimi osiami priorytetowymi i zestawionymi im działaniami. Szczególnie dotyczy to zadań inwestycyjnych wskazanych jako projekty i / lub zadania inwestycyjne do realizacji:

- 1) Zagospodarowanie wzgórza Wedłów (2008 – 2010) o wartości 83.000 zł.

- 2) Budowa parkingu i drogi wokół Drawieńskiego Ośrodka Kultury (2007 – 2008 i 2015) o wartości 350.000 zł.
- 3) Remont dróg gruntowych w gminie Drawno (2007 – 2016) o wartości 1.993.000 zł.
- 4) Utwardzenie dróg gruntowych nawierzchnią bitumiczną (naprawy, częściowe utwardzenie) – lata 2007 – 2016 o wartości 1.322.000 zł. w tym m.in.
  - a) droga przed piekarnią (2015-2016) o wartości 145.000 zł.
  - b) droga do oczyszczalni ścieków (2013) o wartości 70.000 zł.
  - c) droga relacji Brzeziny – Podlesie (2008-2009) o wartości 830.000 zł.
  - d) droga PŻM (2009 – 2010 i 2013) o wartości 190.000 zł.
  - e) droga Palestyna w Świąciechowie (2009 – 2010 i 2014) o wartości 97.000 zł.
- 5) utwardzenie dróg, chodników kostka bet., naprawy, (2007 – 2016) o wartości 2.875.000 w tym m.in.:
  - a) ul. Kwiatowa w Drawnie (2009) o wartości 220.000 zł.
  - b) ul. Żeromskiego w Drawnie (2009) o wartości 150.000 zł.
  - c) ul. Łąkowa w Drawnie (2009) o wartości 170.000 zł.
  - d) plac targowy ul. Sienkiewicza w Drawnie (2007, 2010, 2014) o wartości 150.000 zł.
  - e) droga, ścieżka i schody z Placu Wolności na ul. Ogrodową (2008, 2010) o wartości 100.000 zł.
  - f) chodniki – budowa i remont (poza miastem Drawno) – 2008-2009, 2011, 2013, 2015 o wartości 90.000 zł.
  - g) utwardzenie placów, zatok postojowych, boisk sportowych (2007 -2008, 2010, 2013, 2016) o wartości 220.000 zł.
  - h) ul. Tylna w Drawnie (2010 – 2011) o wartości 230.000 zł.
  - i) ul. PKP w Drawnie (2011) o wartości 50.000 zł.
  - j) ul. Energetyków w Drawnie (2009, 2012) o wartości 190.000 zł.
  - k) ul. Zdrojowa w Drawnie ((2010, 2013) o wartości 120.000 zł.
  - l) ul. Saperów w Drawnie (2009, 2013) o wartości 85.000 zł.
  - m) ul. Piaskowa w Drawnie (2009, 2014) o wartości 95.000 zł.
  - n) ul. Potokowa w Drawnie (2009, 2015) o wartości 240.000 zł.
  - o) ul. Słoneczna – gminna (2009) o wartości 65.000 zł.
  - p) ul. Kolejowa – droga, parkingi oraz ciągi pieszo – komunikacyjne (2010) o wartości 250.000 zł.
  - r) teren pomiędzy apteką a Promenadą – drogi, parkingi oraz ciągi pieszo – komunikacyjne (2009, 2011) o wartości 450.000 zł.
- 6) Budowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy (2007 – 2016) o wartości 718.000 zł., w tym m.in.:
  - a) ul. Kolejowa w Drawnie (2007, 2010) o wartości 28.000 zł.
  - b) ul. Choszczeńska (osiedle) w Drawnie (2008) o wartości 15.000 zł.

- c) ciąg pieszo – rowerowy przy jeziorze Grażyna w Drawnie (2011) o wartości 50.000 zł.
- d) teren pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą w Drawnie (2009) o wartości 60.000 zł.
- e) górka Wedłów w Drawnie (2008 – 2009) o wartości 16.000 zł.
- f) miasto Drawno (2007 – 2016) o wartości 318.000 zł.
- g) wieś Dominikowo, Niemieńsko, Świąciechów, Jażwiny, Rościn, Brzeziny, Zatom, Barnimie (2007, 2009 – 2016) o wartości 231.000 zł.
- 7) Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Drawno (2007 – 2016) o wartości 630.000 zł.
- 8) Budowa sieci wodociągowej w Żółwinie (2007 – 2008) o wartości 250.000 zł.
- 9) Remont kompleksowy Drawieńskiego Ośrodka Kultury (2007 – 2009) o wartości 1.918.000 zł.
- 10) Odnowa i modernizacja zaplecza kulturalno – rekreacyjnego w gminie (2008 - 2009) o wartości 200.000 zł.
- 11) Remont pomostu wraz z konserwacją dna (2009, 2011, 2014, 2016) o wartości 300.000 zł.
- 12) Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna (2012 - 2013) o wartości 400.000 zł.
- 13) Budowa ścieżki zdrowia (2010) o wartości 100.000 zł.
- 14) Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej (2007 - 2008) o wartości 1.605.000 zł.
- 15) Modernizacja i budowa zaplecza sportowego w Gminie Drawno (2009) o wartości 240.000 zł.
- 16) Budowa placów zabaw dla dzieci na terenie gminy Drawno (2008, 2013) o wartości 400.000 zł.
- 17) Remont budynku Urzędu Miejskiego w Drawnie (2011 – 2013) o wartości 550.000 zł.
- 18) Remont i rozbudowa budynku mieszkalnego w Świąciechowie (2008 – 2010) o wartości 1.930.000 zł.
- 19) Budowa kanalizacji aglomeracji Drawno: Zamek, Niemieńsko, Dominikowo, Chomętowo, Konotop, Barnimie, Podegrodzie, oraz modernizacja oczyszczalni ścieków (2009, 2012 – 2013) o wartości 12.000.000 zł.
- 20) Budowa kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków w Zatomiu (2007) o wartości 1.500.000 zł.
- 21) Dopłaty do budowy oczyszczalni przydomowych we wsi Rościn (2011 -2013) o wartości 300.000 zł.
- 22) Zakup pomp publicznych (2007, 2010, 2013, 2016) o wartości 140.000 zł.
- 23) Budowa kanalizacji wraz z przepompownią w Drawnie - teren między ul. Choszczeńską a Promenadą (2011) o wartości 300.000 zł.
- 24) Remont i modernizacja miejskiej kanalizacji sanitarnej (likwidacja zbiorników bezodpływowych) – 2008- 2009, 2011, 2016 o wartości 230.000 zł.
- 26) Budowa, konserwacja i utrzymanie kanalizacji deszczowej (2007 – 2016) o wartości 300.000 zł.

Wszystkie te zadania odpowiadają także celom głównym i szczegółowym wykazanym w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego.

Z uwagi na wielość powyższych zadań oraz kryteria szczegółowe narzucone przez poszczególne programy Gmina Drawno zdecydowała o staraniu się o środki pozabudżetowe dla wymienionych niżej zadań:

- 1) Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie – etap IV ostatni (ulice: Kwiatowa, Żeromskiego, Tylna, Łąkowa) (2009 – 2011) o wartości 770.000 zł.
- 2) Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna oraz przebudowa infrastruktury drogowej przy pobliskim osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa (2008 – 2013) o wartości 810.000 zł.
- 3) Budowa infrastruktury drogowej, technicznej dla terenu zabudowy mieszkaniowej położonej pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą (2008 – 2011) o wartości 930.000 zł.
- 4) Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie – ul. Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa (2012 – 2015) o wartości 620.000 zł. Dodatkowo w latach 2009 – 2011 gmina poniesie koszt w wysokości 110.000 ze środków własnych na podbudowę wskazanych dróg z kruszywa tłuczniowego.
- 5) Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej (2007-2008) o wartości 1.605.000 zł. (Pomimo wykorzystanych środków i zrealizowanej inwestycji, gmina zamierza pozyskać środki w ramach RPO Województwa Zachodniopomorskiego w najbliższym naborze).
- 6) Budowa kanalizacji aglomeracji Drawno: Zamek Niemieńsko, Niemieńsko, Dominikowo, Chomętowo, Konotop, Barnimie, Podegrodzie, oraz modernizacja oczyszczalni ścieków (2009, 2012 – 2013) o wartości 12.000.000 zł.
- 7) Odnowa i modernizacja zaplecza kulturalno – rekreacyjnego w gminie (2008 - 2009) o wartości 200.000 zł.
- 8) Budowa placów zabaw dla dzieci na terenie gminy Drawno (2008) o wartości 300.000 zł.
- 9) Modernizacja i budowa zaplecza sportowego w Gminie Drawno (2009) o wartości 240.000 zł.
- 10) Remont kompleksowy Drawieńskiego Ośrodka Kultury (2007 – 2009) o wartości 1.918.000 zł.
- 11) Przebudowa drogi relacji Brzeziny – Podlesie (odcinek 3,5 km – dofinansowanie z FOGR w 2008 – 59 % i w 2009 – 59 %) – 2008 – 2009 o wartości 830.000 zł.

Oczywiście nie wszystkie ze wskazanych inwestycji będą zrealizowane przy udziale środków pozabudżetowych, nie mniej te, które się uda Gmina starać się będzie składać w ogłaszanych konkursach przez Urząd Marszałkowski.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Opracowany jako dokument strategiczny gminy – Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno, pełniący formę także Strategii wpisuje się swoimi założeniami w przedstawione w Strategii Wojewódzkiej cele strategiczne:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania,
2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego,
3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu,
4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami,
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności,
6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Dotyczy to przede wszystkim: „Zmian dotyczących struktury gospodarczej i produkcyjnej oraz sposobu użytkowania”, „Rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury”, „Poprawy stanu środowiska”, „Działań powodujących poprawę środowiska kulturowego, turystyki, oświaty i sportu” oraz „Poprawy warunków i jakości życia mieszkańców”.

Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007 – 2015

Dokument ten powstał w 2007 roku i został zatwierdzony przez radnych dnia 14 września 2007r. jako załącznik do uchwały nr VI/60/2007. Strategia wskazuje na 6 celów realizacyjnych. Należą do nich:

- Rozwój infrastruktury społecznej
- Rozwój turystyki (rekreacji i sportu)
- Aktywizacja lokalnego rynku pracy
- Rozwój infrastruktury technicznej
- Rozwój przedsiębiorczości w powiecie
- Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich

Do każdego ze wskazanych celów operacyjnych zostały także przypisane cele operacyjne.

Przedstawione w Planie Rozwoju Lokalnego zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze wpisują się swoimi założeniami we wszystkie wskazane wyżej obszary. Dotyczy to zarówno infrastruktury jak i działań na rzecz społeczeństwa.

Bardzo duży nacisk w sformułowanej Strategii powiatu został położony na rozwój przedsiębiorczości, która jest motorem napędowym każdej gospodarki. To od aktywności małych i średnich firm, a także udzielonej im pomocy ze strony samorządu i państwa zależeć będzie czy postulat rozwoju będzie w pełni realizowany. Taki sam cel przyświeca również gminom, w tym gminie Drawno.

Odpowiednikiem celu rozwój turystyki (rekreacji i sportu) oraz rozwoju infrastruktury społecznej w Strategii Powiatu są określone w Planie „działania powodujące poprawę środowiska kulturowego, turystyki, oświaty i sportu”.

Rozwój powiatu nie może odbywać się bez zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańców i osób przyjezdnych. Na wysoką jakość życia składają się takie elementy, jak: poczucie bezpieczeństwa, dostępność do ochrony zdrowia, dóbr kultury. Stymulatorem procesów rozwojowych i jednym z najistotniejszych czynników przy pomocy, których realizować się może innowacyjność jest nauka i oświata.

Powiat Choszczeński dążąc do wypracowania spójnej koncepcji rozwoju, uwzględnia w swoich założeniach także stanowiska gmin wchodzących w jego skład. Wszystko to doprowadziło do wypracowania wzajemnej koncepcji rozwoju, który widoczny jest także na szczeblu gminnym poprzez postulaty i cele określone w poszczególnych strategiach i planach rozwoju. Dążąc do maksymalizacji wprowadzonych tam zapisów Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno w pełni odpowiada celom określonym na szczeblu Powiatu.

4. Okres programowania

Stworzony Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem pokrywającym się swoim zasięgiem z okresem programowania Unii Europejskiej i dotyczy lat 2008 – 2015.

5. Delimitacja obszarów do rewitalizacji

5.1. Przyjęta metodologia

Biorąc pod uwagę Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006, przyjmuje się, że wybór obszarów powinien zostać dokonany na podstawie kryteriów takich, jak:

1. wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;
2. wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;
3. niekorzystne trendy demograficzne;
4. niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;
5. wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
6. szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
7. niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;

8. wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
9. porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
10. niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Według w/w Rozporządzenia obszary wskazane do rewitalizacji powinny spełniać łącznie, co najmniej trzy kryteria z podanej wyżej listy, przy czym dwa muszą odnosić się do wymiaru społecznego tj. zawierać się w katalogu od A. do H.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto następujące rozwiązania (przedstawione wraz z uzasadnieniem).

Ad. 1. wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia może być mierzony liczbą przypadków udzielania pomocy społecznej oraz dodatkowo liczbą przypadków udzielania pomocy społecznej ze względu na ubóstwo – oba wskaźniki zostały uwzględnione w analizie. Do obliczeń posłużono się danymi udostępnionymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ad. 2. wysoka stopa długotrwałego bezrobocia nie może być policzona dla obszaru miasta. Najmniejszym obszarem, dla którego obliczana jest stopa bezrobocia jest powiat, tym bardziej nie można obliczyć tego wskaźnika dla poszczególnych ulic, czy też obszarów. Uwzględniono, zatem wskaźnik *bezrobocia* obliczony jako stosunek liczby osób bezrobotnych na danej ulicy do liczby mieszkańców tej ulicy oraz wskaźnik *bezrobocia długotrwałego* obliczony jako stosunek liczby osób długotrwale bezrobotnych na danej ulicy do liczby mieszkańców tej ulicy. Do obliczeń posłużono się danymi udostępnionymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie.

Ad. 3. niekorzystne trendy demograficzne mogą być analizowane wskaźnikami starzenia się społeczeństwa, dynamiką spadku ludności oraz migracjami długookresowymi – nie udało się jednak zebrać danych do wykonania analizy. Należy jednak zauważyć, że poszczególne wskaźniki nie koniecznie będą obrazować rzeczywiste problemy poszczególnych obszarów. Zjawisko starzenia się społeczeństwa oraz dynamika spadku ludności nie przekładają się na zamożność ludności, choć obserwuje się w niektórych badaniach socjologicznych zjawisko, iż ludność uboższą charakteryzuje właśnie mniejsza dynamika urodzeń. Nie sposób również wyciągnąć wniosku, że w Polsce statystyczny wiek umieralności jest niższy dla społeczeństw uboższych. Nie należy spodziewać się z kolei, aby w mieście wielkości Drawna saldo migracji wypadło niekorzystnie dla terenów zdegradowanych z innych powodów niż rozwój wolnych terenów pod inwestycje mieszkaniowe.

Ad. 4. niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji – zjawisko może być zbadane wyłącznie poprzez wykonanie spisu powszechnego, czyli praktycznie na potrzeby niniejszego opracowania jest to niewykonalne;

Ad. 5. wysoki poziom przestępczości i wykroczeń może być zbadany liczbą przestępstw i wykroczeń – z powodu braku danych szczegółowych nie uwzględniono tego wskaźnika;

Ad. 6. szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska – w funkcjonujących wytycznych proponuje się badanie tego zjawiska powierzchnią działek nie użytkowanych lub liczbą budynków zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców oraz budynków wyłączonych z eksploatacji. Należy stwierdzić, że dla gminy i miasta Drawno przedmiotowa analiza nie zobrazuje w sposób właściwy problemów.

Ad. 7. niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej – powinien być mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach. Uwzględniono wskaźnik w analizach. Jako źródło danych przyjęto ewidencję działalności gospodarczej na poszczególnych ulicach w mieście Drawno oraz danych z miejscowości wiejskich.

Ad. 8. wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców – zjawisko nieistotne dla gminy.

Ad. 9. porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego – powinien być mierzony wskaźnikiem liczby zgłoszeń o rozbiórkach obiektów budowlanych, co jest zjawiskiem w Drawnie na tyle niewielkim, że trudno na jego podstawie wyciągać wnioski o degradacji obszarów. Pomiar może być wykonany również wskaźnikiem liczby mieszkań, w których brak jest wodociągu i/lub centralnego ogrzewania i/lub gazu z sieci. Nie sposób pozyskać na potrzeby niniejszego opracowania odpowiednich danych. Zastosowano jednak dla tego zjawiska analizę opisową (nie wskaźnikową) wykonaną na podstawie wizji w terenie oraz wywiadów z pracownikami magistratu i zakładu zarządzającego mieniem komunalnym.

Ad. 10. niski poziom wydajności energetycznej budynków – wykonanie analizy byłoby niezwykle kosztowne i nie podjęto odpowiednich badań.

Jak wynika z przyjętych założeń, do wykonania delimitacji obszarów posłużono się trzema kryteriami społecznymi oraz jednym kryterium związanym ze stanem budynków w poszczególnych obszarach. Pięć kryteriów społecznych zostanie opisane metodą wskaźnikową, natomiast dla kryterium stanu technicznego budynków wykonano analizę opisową.

W metodzie wskaźnikowej wzięto pod uwagę następujące wskaźniki:

- **Ws.1 - wskaźnik pomocy społecznej** obliczony jako stosunek liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej na danej ulicy, bądź miejscowości wiejskiej do liczby mieszkańców tej ulicy, bądź miejscowości wiejskiej,

- Ws.2 - **wskaźnik ubóstwa** obliczony jako stosunek liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa na danej ulicy bądź miejscowości wiejskiej do liczby mieszkańców tej ulicy, bądź miejscowości wiejskiej,
- Ws.3 - **wskaźnik bezrobocia** obliczony jako stosunek liczby osób bezrobotnych na danej ulicy bądź miejscowości wiejskiej do liczby mieszkańców tej ulicy, bądź miejscowości wiejskiej,
- Ws.4 - **wskaźnik bezrobocia długotrwałego** obliczony jako stosunek liczby osób długotrwanie bezrobotnych w danej miejscowości- miejskiej bądź wiejskiej do liczby mieszkańców tej ulicy, bądź miejscowości wiejskiej,
- Ws.5 – **wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej** obliczony jako stosunek liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na danej ulicy, bądź miejscowości do liczby mieszkańców danej ulicy bądź miejscowości.

Za obszary kwalifikujące się do rewitalizacji, a więc te o największym natężeniu problemów społecznych, uznano te, które mają wysoką wartość wskaźników Ws.1 –Ws.5. Zatem potencjalnym obszarem predysponowanym do rewitalizacji jest obszar na terenie, którego:

- znaczna liczba mieszkańców korzysta z pomocy społecznej, w tym w szczególności ze względu na ubóstwo,
- większość mieszkańców jest bezrobotnych i pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy,
- istnieje niski wskaźnik prowadzonej działalności gospodarczej na danej ulicy w Drawnie bądź miejscowości wiejskiej w gminie Drawno.

Następnie każdy wskaźnik został wystandaryzowany. Polega to na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy bądź miejscowości wiejskiej średniej wartości dla całego miasta bądź miejscowości wiejskiej i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całego miasta bądź miejscowości wiejskiej. W wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią (zero) i odchyleniem standardowym (jeden), co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania.

Na bazie wystandaryzowanych wskaźników utworzono indeks zbiorczy (wskaźnik sumaryczny) pozwalający na uszeregowanie poszczególnych ulic Drawna od najmniej zagrożonej negatywnymi zjawiskami społeczno-gospodarczymi (najniższa wartość indeksu) do najbardziej zagrożonej (najwyższa wartość indeksu). Taka sama analogia obowiązywała w przypadku wyliczeń dla poszczególnych wsi w gminie. Przyjmuje on postać:

$$\text{Indeks1} = \text{Ws.1} + \text{Ws.2} + \text{Ws.3} + \text{Ws.4} + \text{Ws.5}$$

Standardowo metodologia przewiduje również uwzględnienie w analizie wskaźnika liczby przestępstw. Jednakże ze względu na trudności w pozyskaniu danych statystycznych dotyczących liczby przestępstw odnotowanych na poszczególnych ulicach bądź miejscowościach wiejskich, wskaźniki te zostały pominięte w niniejszej analizie, choć z całą pewnością wniosłyby dodatkowe spojrzenie na problemy społeczne w mieście Drawno i gminie Drawno w ogóle.

Metodologia przyjęta do oceny stopnia degradacji miasta i gminy Drawno według poszczególnych wskaźników, a tym samym do wyznaczenia obszarów do rewitalizacji, prezentuje się następująco:

1. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich (Ws.1)

Źródło danych:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Dane wejściowe:

- Liczba przypadków udzielania pomocy przez MGOPS na każdej ulicy w Drawnie, oraz w miejscowościach wiejskich w gminie (jako kolejna tabela).
- Liczba mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie oraz miejscowości wiejskich w gminie (jako kolejna tabela).

Krok nr 1 Obliczenie wskaźnika:

- Liczba przypadków udzielania pomocy przez MGOPS w poszczególnych ulicach w Drawnie i w miejscowościach w gminie (osobna tabela) dzielona przez liczbę mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i poszczególnych miejscowości w gminie – wynik mnożony przez 100.

Otrzymano: liczbę przypadków udzielania pomocy społecznej na 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i poszczególnych miejscowości w gminie (osobna tabela).

Krok nr 2 Standaryzacja wskaźnika:

- Obliczenie średniej arytmetycznej liczby przypadków udzielania pomocy przez MGOPS w całym mieście Drawno i osobno w miejscowościach wiejskich,
- Obliczenie odchylenia standardowego liczby przypadków udzielania pomocy przez MGOPS w całym mieście Drawno i osobno w miejscowościach wiejskich,
- Odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich średniej arytmetycznej wartości dla wszystkich ulic w Drawnie

i osobno w miejscowościach wiejskich, a następnie podzielenie różnicy przez odchylenie standardowe dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich.

Otrzymano: wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej (wyniki poniżej) w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich.

2. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich (Ws.2)

Źródło danych:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Dane wejściowe:

- Liczba przypadków udzielania pomocy przez MGOPS z powodu ubóstwa na każdej ulicy w Drawnie oraz osobna tabela – każda miejscowość wiejska w gminie,
- Liczba mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich.

Krok nr 1 Obliczenie wskaźnika:

- Liczba przypadków udzielania pomocy przez MGOPS z powodu ubóstwa w poszczególnych ulicach Drawna i osobna tabela w poszczególnych miejscowościach w gminie dzielona przez liczbę mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich – wynik mnożony przez 100.

Otrzymano: liczbę przypadków udzielania pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich.

Krok nr 2 Standaryzacja wskaźnika:

- Obliczenie średniej arytmetycznej liczby przypadków udzielania pomocy przez MGOPS z powodu ubóstwa w całym mieście Drawno i osobno w miejscowościach wiejskich.
- Obliczenie odchylenia standardowego liczby przypadków udzielania pomocy przez MGOPS z powodu ubóstwa w całym mieście Drawno i osobno w miejscowościach wiejskich.
- Odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich średniej arytmetycznej wartości dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich, a następnie podzielenie różnicy przez odchylenie standardowe dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich.

Otrzymano: wystandaryzowany wskaźnik ubóstwa w Drawnie i osobno w miejscowościach wiejskich.

3. Udział liczby osób bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno i wsi w gminie Drawno- osobna tabela (Ws.3)

Źródło danych:

- Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie.

Dane wejściowe:

- Liczba osób bezrobotnych ogółem w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.
- Liczba mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Krok nr 1 Obliczenie wskaźnika:

- Liczba osób bezrobotnych ogółem dzielona przez liczbę mieszkańców poszczególnych ulic Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich – wynik mnożony przez 100.

Otrzymano: liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Krok nr 2 Standaryzacja wskaźnika:

- Obliczenie średniej arytmetycznej liczby osób bezrobotnych w całym mieście Drawno i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.
- Obliczenie odchylenia standardowego liczby osób bezrobotnych w całym mieście Drawno i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.
- Odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy średniej arytmetycznej wartości dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie, a następnie podzielenie różnicy przez odchylenie standardowe dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Otrzymano: wystandaryzowany wskaźnik bezrobocia.

4. Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno i wsi w gminie Drawno- osobna tabela (Ws.4)

Źródło danych:

- Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie.

Dane wejściowe:

- Liczba osób długotrwale bezrobotnych ogółem w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.
- Liczba mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Krok nr 1 Obliczenie wskaźnika:

- Liczba osób długotrwale bezrobotnych ogółem dzielona przez liczbę mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich – wynik mnożony przez 100.

Otrzymano: liczbę osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Krok nr 2 Standaryzacja wskaźnika:

- Obliczenie średniej arytmetycznej liczby osób długotrwale bezrobotnych w całym mieście Drawno i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.
- Obliczenie odchylenia standardowego liczby osób długotrwale bezrobotnych w całym mieście Drawno i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.
- Odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy średniej arytmetycznej wartości dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie, a następnie podzielenie różnicy przez odchylenie standardowe dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Otrzymano: wystandaryzowany wskaźnik długotrwałego bezrobocia.

5. Udział liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno i wsi w gminie Drawno- osobna tabela (Ws.5)**Źródło danych:**

- Urząd Miejski w Drawnie – Referat planowania, geodezji, drogownictwa, środowiska i rolnictwa

Dane wejściowe:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych ulicach w mieście Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.
- Liczba mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Krok nr 1 Obliczenie wskaźnika:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych ulicach w Drawnie i osobno dla miejscowości wiejskich dzielona przez liczbę mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich – wynik mnożony przez 100.

Otrzymano: liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Krok nr 2 Standaryzacja wskaźnika:

- Obliczenie średniej arytmetycznej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych ulicach w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.
- Obliczenie odchylenia standardowego liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych ulicach w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.
- Odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy średniej arytmetycznej wartości dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie, a następnie podzielenie różnicy przez odchylenie standardowe dla wszystkich ulic w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich.

Otrzymano: wystandaryzowany wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych ulicach w Drawnie i osobno dla poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie.

Kolejnym krokiem po obliczeniu wszystkich wskazanych wyżej wskaźników jest **określenie stopnia degradacji społecznej – wskaźnika sumarycznego dla sumy wszystkich wskazanych wyżej elementów (od Ws.1 do Ws.5)** i określenie obszarów do rewitalizacji wg takiego wskaźnika.

Dane wejściowe:

- Wystandaryzowane wskaźniki Ws.1 - Ws.5.

1 krok.

- Suma wystandaryzowanych wskaźników Ws.1 - Ws.5.

Otrzymano: Sumaryczny wskaźnik stopnia degradacji społecznej.

2 krok.

- Przeprowadzenie gradacji.

5.2. Wskazanie obszarów do rewitalizacji wg analizy wskaźników (Ws.1 – Ws.5)

Analizą objęto 31 ulic w mieście Drawno oraz 48 miejscowości wiejskich.

Wystandardyzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego miasta Drawno i poszczególnych miejscowości wiejskich, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które ulice bądź miejscowości wiejskie odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całego miasta bądź miejscowości wiejskich. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują obszary o najlepszej sytuacji społecznej, w których negatywne zjawiska społeczne w porównaniu ze średnią dla całego miasta czy miejscowości wiejskich odznaczają się mniejszym natężeniem.

Każdy ze wskaźników cząstkowych został zanalizowany w czterostopniowej skali degradacji. Granicę różniącą sytuację korzystną od sytuacji problemowej wyznacza norma tj. wartość 0. Interwał na poszczególnych poziomach w skali został ustalony poprzez podzielenie przez 2 różnicy punktowej pomiędzy zerem a wartością minimalną oraz zerem a wartością maksymalną, jakie przyjmuje dany wskaźnik (wartość minimalna i maksymalna zostały zaokrąglone w górę do liczby całkowitej). Następnie każdemu przedziałowi punktowemu nadano kolor, przy czym najbardziej problemowe obszary, czyli te charakteryzujące się największą liczbą punktów, zostały zaznaczone kolorem fioletowym oraz niebieskim ciemnym. Im mniejsze natężenie problemów społecznych i lepsza sytuacja to kolor jest jaśniejszy – niebieski oraz żółty.

Poniżej przedstawiono założone kolory dla poszczególnych podziałów degradacji:

Skala	Przedział punktowy	Interpretacja wyników
IV stopień degradacji	4 do 2	Sytuacja bardzo zła
III stopień degradacji	2 do 0	Sytuacja zła
II stopień degradacji	0 do -1	Sytuacja dobra
I stopień degradacji	-1 do -2	Sytuacja bardzo dobra

Zastosowanie skali degradacji umożliwiło zobrazowanie problemów społecznych na mapie miasta oraz gminy (wskazanie na wsie w gminie), pokazując zróżnicowanie poszczególnych ulic i miejscowości wiejskich pod względem wybranych problemów społecznych, jak również pod względem sumy wszystkich analizowanych zjawisk.

Zdarzało się, iż analizowane ulice czy miejscowości zamieszkiwała niewielka liczba osób. Tego typu przypadki należało wykluczyć, aby nie zafałszowały listy obszarów kwalifikujących się do odnowy poprzez efekt błędu indywidualnego.

Wyniki poszczególnych analiz zaprezentowano poniżej:

5.2.1. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno (Ws.1)

Lp.	Miasto Drawno - nazwa ulicy	Liczba przypadków udzielenia pomocy społecznej przez OPS	Liczba mieszkańców	Wskaźnik pomocy na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej (Ws.1)
1	Krótką	1	5	20,00	3,79
2	Jeziorna	4	36	11,11	1,80
3	Pomorska	15	155	9,68	1,48
4	Kościuszki	8	98	8,16	1,14
5	Choszczeńska	41	580	7,07	0,90
6	Plac Zgody	4	64	6,25	0,72
7	Kościelna	1	19	5,26	0,49
8	Szkolna	8	158	5,06	0,45
9	Stacja Kolejowa	1	20	5,00	0,44
10	Kolejowa	11	330	3,33	0,06
11	Ogrodowa	2	67	2,99	-0,01
12	Szpitalna	2	74	2,70	-0,08
13	Chomętowska	1	60	1,67	-0,31
14	Leśników	3	195	1,54	-0,34
15	Polna	1	79	1,27	-0,40
16	Kaliska	2	162	1,23	-0,41
17	Energetyków	1	90	1,11	-0,43
18	Poprzeczna	1	92	1,09	-0,44
19	Wczasowa	0	5	0,00	-0,68
20	Konopnickiej	0	2	0,00	-0,68
21	Kwiatowa	0	28	0,00	-0,68
22	Leśna	0	7	0,00	-0,68
23	Łąkowa	0	17	0,00	-0,68
24	Piaskowa	0	16	0,00	-0,68
25	Plac Wolności	0	16	0,00	-0,68
26	Potokowa	0	17	0,00	-0,68
27	Saperów	0	7	0,00	-0,68
28	Sienkiewicza	0	8	0,00	-0,68
29	Słoneczna	0	49	0,00	-0,68
30	Tylna	0	8	0,00	-0,68
31	Zdrojowa	0	18	0,00	-0,68
średnia arytmetyczna		3,0491			
odchylenie standardowe		4,4756			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Pod względem obliczonego wskaźnika pomocy społecznej dla poszczególnych ulic w Drawnie można zauważyć znaczne zróżnicowanie. Istnieje jedna ulica, na której zauważalne jest bardzo złe zjawisko – tzn. z pomocy społecznej korzysta w stosunku do liczby mieszkańców największa liczba mieszkańców. Pomimo tego, że w ulicy Krótkiej jest to tylko jedna osoba to w stosunku do 5 mieszkających na tej ulicy osób zjawisko jest wyjątkowo negatywne. Kolejne przypadki sytuacji określonej jako zła dotyczą 9 ulic: Jeziornej, Pomorskiej, Kościuszki, Choszczeńskiej, Placu Zgody, Kościelnej, Szkolnej, osób zamieszkujących budynki po stacji Kolejowej oraz samą ulicę Kolejową. Są to ulice, które zamieszkuje stosunkowo duża liczba mieszkańców (zwłaszcza Choszczeńska, Kolejowa, Szkolna) w skali całego miasta.

Największe skupisko osób korzystających z pomocy społecznej dotyczy zarazem najliczniejszych pod względem liczebności zamieszkania ulic – ponownie Choszczeńskiej – 41 przypadków udzielenia pomocy społecznej na 580 mieszkańców, Pomorskiej – 15 przypadków pomocy społecznej na 155 mieszkańców, Kolejowa – 11 przypadków udzielenia pomocy społecznej na 330 mieszkańców, Kościuszki – 8 szt. udzielenia pomocy społecznej na 98 mieszkańców oraz ulica Szkolna 8 przypadków udzielenia pomocy społecznej na 158 mieszkańców. Wskazane ulice należą jednocześnie do głównych ciągów komunikacyjnych w miejscowości prowadzących m.in. do centrum miejscowości, przystani wodnej DPN (ul. Kolejowa) i jeziora Grażyna.

Analizując dane dla całego miasta wskazane wyżej ulice dotyczą udzielonego wsparcia dla największej ilości osób w stopniu przekraczającym średnią dla miasta.

W zdecydowanie mniejszym stopniu, poniżej przeciętnej dla całego miasta, trudna sytuacja dotyka osoby zamieszkujące pozostałe ulice. Szczególnie dobrą sytuacją charakteryzują się ulice: Wczasowa, Konopnickiej, Kwiatowa, Leśna, Łakowa, Piaskowa, Plac Wolności Potokowa, Saperów, Sienkiewicza, Słoneczna, Tylina i Zdrojowa gdzie przez wzgląd na brak udzielonego wsparcia w zakresie pomocy społecznej w ostatnim roku wynik wyszedł ujemny w wysokości (-) 0,68.

Biorąc pod uwagę stopień problemu – udzielania pomocy społecznej można zauważyć, że dobrą kondycją charakteryzuje się Północno – Wschodnia część miasta od strony jeziora Dubie Północne (Grażyna).

Warto zwrócić uwagę, że w ścisłym centrum miasta tj. np. ul. Choszczeńska liczba osób korzystających z pomocy społecznej jest największa i sytuacja taka ma miejsce w większości miast w Polsce, gdzie centra miast zazwyczaj zamieszkują osoby w podeszłym wieku, często pochodzące z rodzin patologicznych i często korzystające z pomocy społecznej.

Biorąc pod uwagę dane wskazane wyżej zauważyć można, że bardzo dobrej sytuacji na terenie miasta Drawno w zakresie żadnej ulicy nie ma.

5.2.2. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie Drawno (Ws.1)

Lp.	Nazwa miejscowości wiejskiej	Liczba przypadków udzielenia pomocy społecznej przez OPS	Liczba mieszkańców	Wskaźnik pomocy na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej (Ws.1)
1	Żółwinko	3	14	21,43	2,60
2	Kolonia Sicienko	1	5	20,00	2,38
3	Gack	3	16	18,75	2,18
4	Rogoźnica	1	6	16,67	1,86
5	Rościn	2	12	16,67	1,86
6	Kolonia Kawczyn	1	6	16,67	1,86
7	Konotop	23	160	14,38	1,51
8	Sieniawa	6	44	13,64	1,40
9	Święciechów	46	499	9,22	0,71
10	Podegrodzie	5	56	8,93	0,67
11	Jażwiny	2	23	8,70	0,63
12	Borowiec	2	27	7,41	0,43
13	Dominikowo	17	238	7,14	0,39
14	Barnimie	19	279	6,81	0,34
15	Niemieńsko	11	180	6,11	0,23
16	Prostynia	1	19	5,26	0,10
17	Chomętowo	16	314	5,10	0,08
18	Zatom	6	132	4,55	-0,01
19	Żółwino	3	69	4,35	-0,04
20	Podlesie	2	53	3,77	-0,13
21	Brzeziny	10	430	2,33	-0,35
22	Bogdanka	0	2	0,00	-0,71
23	Brodźce	0	4	0,00	-0,71
24	Drawnik	0	8	0,00	-0,71
25	Gładysz	0	1	0,00	-0,71
26	Karpin	0	9	0,00	-0,71
27	Karpinek	0	9	0,00	-0,71
28	Kiełpino	4	141	2,84	-0,27
29	Kolonia Borki	0	7	0,00	-0,71
30	Kolonia Dobrojewo	0	5	0,00	-0,71
31	Kolonia Dolina	0	23	0,00	-0,71
32	Kolonia Janków	0	9	0,00	-0,71
33	Kolonia Kępa	0	4	0,00	-0,71
34	Kolonia Kniewo	0	17	0,00	-0,71
35	Kolonia Maciejów	0	7	0,00	-0,71
36	Kolonia Ostrożyce	0	7	0,00	-0,71
37	Kolonia Przysiekiercze	0	8	0,00	-0,71
38	Kolonia Pszczewko	0	25	0,00	-0,71
39	Kolonia Sambórz	0	10	0,00	-0,71
40	Kolonia Sówka	0	8	0,00	-0,71
41	Kolonia Śmieszkowo	0	6	0,00	-0,71
42	Kolonia Wiśniewo	0	11	0,00	-0,71
43	Kolonia Zacisze	0	6	0,00	-0,71
44	Kostrzewa	0	3	0,00	-0,71

45	Międzybór	0	3	0,00	-0,71
46	Niemieńsko - Zamek	0	15	0,00	-0,71
47	Nowa Korytnica	0	5	0,00	-0,71
48	Zdanów	0	24	0,00	-0,71
średnia arytmetyczna		4,5978			
odchylenie standardowe		6,4788			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Wskazane powyżej miejscowości wiejskie w gminie Drawno, których do obliczeń wzięto 48 wskazują na wyliczenie bardzo złej sytuacji (dotyczy udzielania pomocy społecznej względem mieszkańców danej miejscowości) dla trzech miejscowości, a mianowicie: Żółwinko, Kolonia Sienko oraz Gack. Wystandaryzowane wskaźniki wahają się od wartości 2,60 (Żółwinko) do 2,18 (Gack). W dalszej kolejności, ale równie złej sytuacji są miejscowości: Rogoźnica, Rościn, Kolonia Kawczyn, Konotop, Sieniawa, Świąciechów, Podegrodzie, Jażwiny, Borowiec, Dominikowo, Barnimie, Niemieńsko, Prostynia oraz Chomętowo. Tam poziom udzielonej pomocy społecznej należy do największych. Największy odsetek udzielonej pomocy dotyczy miejscowości Świąciechów gdzie z pomocy skorzystało 46 osób, w dalszej kolejności to Konotop – 23 osoby, Barnimie – 19 osób oraz Dominikowo – 17 osób. Biorąc pod uwagę wielkość ludności danej miejscowości najwyższy wskaźnik dotyczy wsi Świąciechów gdzie mieszka 499 mieszkańców, Barnimia – 279 osób, Dominikowo – 238 osób.

Pozostałe miejscowości – takie jak Zatom, Żółwino, Podlesie oraz Brzeziny korzystały w mniejszym stopniu z pomocy społecznej, a ich wyliczony wystandaryzowany wskaźnik osiągnął poziom od (-) 0,01 do (-) 0,35. Inne miejscowości wiejskie – których było 26 w ostatnim czasie nie korzystały z pomocy społecznej zatem wyliczony wskaźnik przy wartości „0” osiągnął w każdym przypadku poziom (-) 0,71 jednostki. Miejscowościami tymi są: Bogdanka, Brodźce, Drawnik, Gładysz, Karpin, Kapinek, Kiełpino, Kolonia Borki, Kolonia Dobrojewo, Kolonia Dolina, Kolonia Janków, Kolonia Kępa, Kolonia Kniewo, Kolonia Maciejów, Kolonia Ostrożyce, Kolonia Przysiekiercze, Kolonia Pszczewsko, Kolonia Sambórz, Kolonia Sówka, Kolonia Śmieszkowo, Kolonia Wiśniewo, Kolonia Zacisze, Kostrzewa, Międzybór, Niemieńsko – Zamek, Nowa Korytnica oraz Zdanów.

Podsumowując uznać należy, że wiele osób zamieszkujących miejscowości wiejskie radzi sobie sama w codziennym życiu, nie sięgając po pomoc państwa. Pomimo tego, że są to kolonie i w wielu przypadkach zamieszkałe przez rodziny popegerowskie ich poziom życia zgodnie z wynikami należy do lepszych niż w przypadku miejscowości większych, gdzie wskaźnik udzielonej pomocy na 100 mieszkańców jest znacznie wyższy.

5.2.3. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie (Ws.2)

Lp.	Nazwa ulicy – Miasto Drawno	Liczba przypadków udzielenia pomocy społecznej przez OPS ze względu na ubóstwo	Liczba mieszkańców	Wskaźnik pomocy na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej z powodu ubóstwa (Ws.2)
1	Jeziorna	4	36	11,11	3,48
2	Pomorska	12	155	7,74	2,25
3	Choszczeńska	35	580	6,03	1,63
4	Kościelna	1	19	5,26	1,35
5	Kościuszki	5	98	5,10	1,29
6	Plac Zgody	2	64	3,13	0,57
7	Ogrodowa	2	67	2,99	0,52
8	Kolejowa	6	330	1,82	0,09
9	Szpitalna	1	74	1,35	-0,08
10	Polna	1	79	1,27	-0,11
11	Szkolna	2	158	1,27	-0,11
12	Kaliska	2	162	1,23	-0,12
13	Leśników	1	195	0,51	-0,39
14	Wczasowa	0	5	0,00	-0,57
15	Chomętowska	0	60	0,00	-0,57
16	Energetyków	0	90	0,00	-0,57
17	Konopnickiej	0	2	0,00	-0,57
18	Krótka	0	5	0,00	-0,57
19	Kwiatowa	0	28	0,00	-0,57
20	Leśna	0	7	0,00	-0,57
21	Łąkowa	0	17	0,00	-0,57
22	Piaskowa	0	16	0,00	-0,57
23	Plac Wolności	0	16	0,00	-0,57
24	Poprzeczna	0	92	0,00	-0,57
25	Potokowa	0	17	0,00	-0,57
26	Saperów	0	7	0,00	-0,57
27	Sienkiewicza	0	8	0,00	-0,57
28	Słoneczna	0	49	0,00	-0,57
29	Stacja Kolejowa	0	20	0,00	-0,57
30	Tylna	0	8	0,00	-0,57
31	Zdrojowa	0	18	0,00	-0,57
średnia arytmetyczna		1,5746			
odchylenie standardowe		2,7416			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Analiza wyliczonych wskaźników sumarycznych ze względu na ubóstwo wskazuje, że najgorsza sytuacja występuje na ulicy Jeziornej, Pomorskiej oraz Choszczeńskiej. To właśnie tam została udzielona największa pomoc finansowa w tym zakresie na tle całego miasta. Natomiast ulica Krótka, która w poprzednim zestawieniu należała do najgorszych obecnie dotyczy sytuacji dobrej z uwagi na fakt braku udzielania pomocy społecznej ze względu na ubóstwo.

Wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo zauważalny jest również na obszarze oznaczonym jako „sytuacja zła”. Dotyczy to ulic Kościelnej, Kościuszki, Placu Zgody, Ogrodowej i Kolejowej, a także wymienionej wyżej ulicy Choszczeńskiej.

Na pozostałych ulicach zauważalna jest dobra sytuacja, będąca wykładnikiem ponad przeciętnej sytuacji na tle całego miasta. Ponownie widzimy tu następujące ulice: Wczasowa, Konopnickiej, Kwiatowa, Leśna, Łąkowa, Piaskowa, Plac Wolności, Potokowa, Saperów, Sienkiewicza, Słoneczna, Tylina i Zdrojowa. Doszły do tego jeszcze ulice Chomętowska, Energetyków, Krótka, Poprzeczna, Stacja Kolejowa. Wszystkie wymienione wyżej ulice osiągnęły wystandaryzowany wskaźnik w wysokości (-) 0,5743.

Najmniejszym, a jednocześnie niezauważalnym zjawiskiem dotyczącym ubóstwa są wskazane wyżej ulice, na których pomoc w tym zakresie nie była udzielana.

Najmniejszy wskaźnik osiągnęła ponownie ulica Konopnickiej, nie mniej jest to najmniejsza ulica w mieście, którą zamieszkują jedynie 2 osoby. Stąd sytuacja w tym zakresie może należeć do jednej z najlepszych w mieście. To samo dotyczy ulicy Leśnej i Saperów – zamieszkiwanej przez 7 osób oraz ulicy Wczasowej – 5 osób.

W przypadku udzielenia pomocy społecznej ze względu na ubóstwo brak ulic w mieście Drawno określonych jako bardzo dobre.

5.2.4. Udział liczby przypadków udzielenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wiejskich w Drawnie (Ws.2)

Lp.	Nazwa miejscowości wiejskiej	Liczba przypadków udzielenia pomocy społecznej przez OPS ze względu na ubóstwo	Liczba mieszkańców	Wskaźnik pomocy na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej z powodu ubóstwa (Ws.2)
1	Żółwinko	3	14	21,43	2,60
2	Kolonia Sicienko	1	5	20,00	2,38
3	Gack	3	16	18,75	2,18
4	Rogoźnica	1	6	16,67	1,86
5	Rościn	2	12	16,67	1,86
6	Kolonia Kawczyn	1	6	16,67	1,86
7	Konotop	23	160	14,38	1,51
8	Sieniawa	6	44	13,64	1,40
9	Święciechów	46	499	9,22	0,71
10	Podegrodzie	5	56	8,93	0,67
11	Jażwiny	2	23	8,70	0,63
12	Borowiec	2	27	7,41	0,43
13	Dominikowo	17	238	7,14	0,39
14	Barnimie	19	279	6,81	0,34
15	Niemieńsko	11	180	6,11	0,23
16	Prostynia	1	19	5,26	0,10
17	Chomętowo	16	314	5,10	0,08
18	Zątom	6	132	4,55	-0,01
19	Żółwino	3	69	4,35	-0,04
20	Podlesie	2	53	3,77	-0,13
21	Brzeziny	10	430	2,33	-0,35
22	Bogdanka	0	2	0,00	-0,71
23	Brodźce	0	4	0,00	-0,71
24	Drawnik	0	8	0,00	-0,71
25	Gładysz	0	1	0,00	-0,71
26	Karpin	0	9	0,00	-0,71
27	Karpinek	0	9	0,00	-0,71
28	Kielpino	4	141	2,84	-0,27
29	Kolonia Borki	0	7	0,00	-0,71
30	Kolonia Dobrojewo	0	5	0,00	-0,71
31	Kolonia Dolina	0	23	0,00	-0,71
32	Kolonia Janków	0	9	0,00	-0,71
33	Kolonia Kępa	0	4	0,00	-0,71
34	Kolonia Kniewo	0	17	0,00	-0,71
35	Kolonia Maciejów	0	7	0,00	-0,71
36	Kolonia Ostrożyce	0	7	0,00	-0,71
37	Kolonia Przysiekiercze	0	8	0,00	-0,71
38	Kolonia Pszczewko	0	25	0,00	-0,71
39	Kolonia Sambórz	0	10	0,00	-0,71
40	Kolonia Sówka	0	8	0,00	-0,71
41	Kolonia Śmieszkowo	0	6	0,00	-0,71
42	Kolonia Wiśniewo	0	11	0,00	-0,71

43	Kolonia Zacisze	0	6	0,00	-0,71
44	Kostrzewa	0	3	0,00	-0,71
45	Międzybór	0	3	0,00	-0,71
46	Niemieńsko - Zamek	0	15	0,00	-0,71
47	Nowa Korytnica	0	5	0,00	-0,71
48	Zdanów	0	24	0,00	-0,71
średnia arytmetyczna		4,5978			
odchylenie standardowe		6,4788			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Wyliczone wskaźniki dotyczące udzielania pomocy społecznej ze względu na ubóstwo wskazują w pierwszej kolejności na złą sytuację w trzech miejscowościach, a mianowicie: Żółwinko, Kolonia Sicienko oraz Gack. Wystandaryzowane wskaźniki wahają się od wartości 2,60 (Żółwinko) do 2,18 (Gack). W dalszej kolejności, ale równie złej sytuacji są miejscowości: Rogoźnica, Rościn, Kolonia Kawczyn, Konotop, Sieniawa, Święciechów, Podegrodzie, Jażwiny, Borowiec, Dominikowo, Barnimie, Niemieńsko, Prostynia oraz Chomętowo. Tam poziom udzielonej pomocy społecznej ze względu na ubóstwo należy do największych. Największy odsetek udzielonej pomocy dotyczy także miejscowości Święciechów gdzie z pomocy skorzystało 46 osób, w dalszej kolejności to wieś Konotop – 23 osoby, Barnimie – 19 osób oraz Dominikowo – 17 osób. Biorąc pod uwagę wielkość ludności danej miejscowości największą liczbę udzielonych świadczeń zauważalna jest we wsi Święciechów gdzie mieszka 499 mieszkańców, Barnimia – 279 osób, Dominikowo – 238 osób.

Pozostałe miejscowości – takie jak Zatom, Żółwino, Podlesie oraz Brzeziny korzystały w mniejszym stopniu z pomocy społecznej a ich wyliczony wystandaryzowany wskaźnik osiągnął poziom od (-) 0,01 do (-) 0,35. Inne miejscowości wiejskie – których było 26 w ostatnim czasie nie korzystały z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo zatem wyliczony wskaźnik przy wartości „0” osiągnął w każdym przypadku poziom (-) 0,71 jednostki. Miejscowościami tymi są: Bogdanka, Brodźce, Drawnik, Gładysz, Karpin, Kapinek, Kiełpino, Kolonia Borki, Kolonia Dobrojewo, Kolonia Dolina, Kolonia Janków, Kolonia Kępa, Kolonia Kniewo, Kolonia Maciejów, Kolonia Ostrożyce, Kolonia Przysiekiercze, Kolonia Pszczewsko, Kolonia Sambórz, Kolonia Sówka, Kolonia Śmieszkowo, Kolonia Wiśniewo, Kolonia Zacisze, Kostrzewa, Międzybór, Niemieńsko – Zamek, Nowa Korytnica oraz Zdanów.

Podsumowując zauważyć należy że wyliczone wskaźniki korzystania z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo są tożsame ze wskaźnikami korzystania z pomocy społecznej w ogóle. Oznacza to, że jedyną formą korzystania z tego typu świadczeń we wsiach na terenie gminy Drawno jest właśnie ubóstwo.

5.2.5. Udział liczby bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno (Ws.3)

Lp.	Nazwa ulic w mieście Drawno	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba mieszkańców na danej ulicy	Wskaźnik bezrobotnych na 100 mieszkańców	Wystandaryzowany wskaźnik bezrobotnych (Ws.3)
1	Leśna	1	7	14,29	1,95
2	Saperów	1	7	14,29	1,95
3	Sienkiewicza	1	8	12,5	1,42
4	Tylna	1	8	12,5	1,42
5	Kościelna	2	19	10,53	0,84
6	Stacja Kolejowa	2	20	10	0,68
7	Chomętowska	5	60	8,33	0,19
8	Jeziorna	3	36	8,33	0,19
9	Szkolna	13	158	8,23	0,16
10	Lesników	16	195	8,21	0,15
11	Słoneczna	4	49	8,16	0,14
12	Kościuszki	8	98	8,16	0,14
13	Szpitalna	6	74	8,11	0,12
14	Kaliska	13	162	8,03	0,10
15	Choszczeńska	46	580	7,93	0,07
16	Kolejowa	26	330	7,88	0,06
17	Plac Zgody	5	64	7,81	0,04
18	Energetyków	7	90	7,78	0,03
19	Pomorska	12	155	7,74	0,01
20	Poprzeczna	7	92	7,61	-0,02
21	Polna	6	79	7,59	-0,03
22	Ogrodowa	5	67	7,46	-0,07
23	Kwiatowa	2	28	7,14	-0,16
24	Piaskowa	1	16	6,25	-0,43
25	Plac Wolności	1	16	6,25	-0,43
26	Łąkowa	1	17	5,88	-0,54
27	Potokowa	1	17	5,88	-0,54
28	Zdrojowa	1	18	5,56	-0,63
29	Krótką	0	5	0	-2,28
30	Wczasowa	0	5	0	-2,28
31	Konopnickiej	0	2	0	-2,28
średnia arytmetyczna		7,691299			
odchylenie standardowe		3,375921			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Z uwagi na fakt braku danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Choszcznie na temat liczby osób bezrobotnych w poszczególnych ulicach nie była możliwa do określenia wyliczona wyżej średnia. Wyliczone powyżej dane są efektem prac konsultanta firmy doradczej – ECD Europejskie Centrum Doradcze, Oddział Szczecin. Do obliczeń wystandaryzowanych wskaźników została zastosowana średnia wyliczona na podstawie liczby mieszkańców danej ulicy a następnie przypasowana do stosunku ogólnej liczby osób bezrobotnych. Wyliczenia takie mogą budzić pewne zastrzeżenia z uwagi na możliwość zniekształcenia prawdziwych danych, nie mniej z uwagi na ważność wyliczeń tego wskaźnika był on konieczny do wypracowania. Efekty widoczne są powyżej.

Charakteryzując poszczególne wyniki zauważyć można, że sytuacja bardzo zła w zakresie wskazanego wyżej wskaźnika bezrobocia nie istnieje. Ma to swoje odzwierciedlenie w widocznym, malejącym z roku na roku bezrobociu w mieście i gminie, które z uwagi na wielość jezior i innych atrakcji należy do obszarów atrakcyjnych turystycznie.

Pod względem bezrobocia sytuacja w mieście Drawno jest dużo bardziej skomplikowana niż na wsiach z uwagi na ograniczony charakter prowadzonej działalności z zakresu turystyki. Ulica Krótka, Konopnickiej i Wczasowa należą do ulic, które przylegają bezpośrednio do jezior Dubie Południowe (Adamowo) oraz Dupie Północne (Grażyna). Tam też brak jest zarejestrowanego bezrobocia, a jej mieszkańcy utrzymują się głównie z przychodów z prowadzonej turystyki.

Sytuacja dobra widnieje na 9 ulicach w mieście. Dotyczy to ulic: Poprzecznej, Polnej, Ogrodowej, Kwiatowej, Piaskowej, Placu Wolności, Łąkowej, Potokowej oraz Zdrojowej. Tam też wystandaryzowany wskaźnik stanowią wartości od (-) 0,63 do (-) 0,02. Może być to także przyczyną dość niskiej wartości mieszkańców ogółem w stosunku do ilości osób bezrobotnych.

Sytuacja zła to pozostałe ulice, które ze względu na swoją liczbę mieszkańców mają również więcej przypadków bezrobocia. Wymienione ulice to Kościelna, Stacja Kolejowa, Chomętowska, Jeziorna, Szkolna, Leśników, Słoneczna, Kościuszki, Szpitalna, Kaliska, Choszczeńska, Kolejowa, Plac Zgody, Energetyków i Pomorska. Liczba osób zamieszkujących te ulice (Leśna, Saperów, Sienkiewicza, Tylna) to ulice charakteryzujące się większą liczbą bezrobotnych niż przeciętna dla całego miasta. Ulice te były także słabo ocenione przy poprzednich analizach, z uwagi na ich główny rozkład w mieście.

5.2.6. Udział liczby bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wiejskich w gminie Drawno (Ws.3)

Lp.	Nazwa miejscowości w gminie Drawno	Liczba bezrobotnych	Liczba mieszkańców	Wskaźnik bezrobotnych na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik bezrobotnych na 100 osób (Ws.3)
1	Kostrzewa	2	3	66,67	4,84
2	Drawnik	3	8	37,50	2,47
3	Żółwinko	4	14	28,57	1,74
4	Karpinek	2	9	22,22	1,23
5	Gack	3	16	18,75	0,94
6	Jażwiny	4	23	17,39	0,83
7	Sieniawa	7	44	15,91	0,71
8	Konotop	25	160	15,63	0,69
9	Dominikowo	35	238	14,71	0,61
10	Niemieńsko	23	180	12,78	0,46
11	Zdanów	3	24	12,50	0,44
12	Podegrodzie	7	56	12,50	0,44
13	Barnimie	32	279	11,47	0,35
14	Podlesie	6	53	11,32	0,34
15	Święciechów	47	499	9,42	0,18
16	Chomętowo	23	314	7,32	0,01
17	Kielpino	10	141	7,09	-0,01
18	Zatom	8	132	6,06	-0,09
19	Prostynia	1	19	5,26	-0,15
20	Brzeziny	16	430	3,72	-0,28
21	Borowiec	1	27	3,70	-0,28
22	Żółwino	2	69	2,90	-0,35
23	Bogdanka	0	2	0,00	-0,58
24	Brodźce	0	4	0,00	-0,58
25	Kolonia Borki	0	7	0,00	-0,58
26	Kolonia Dobrojewo	0	5	0,00	-0,58
27	Kolonia Dolina	0	23	0,00	-0,58
28	Kolonia Janków	0	9	0,00	-0,58
29	Kolonia Kawczyn	0	6	0,00	-0,58
30	Kolonia Kępa	0	4	0,00	-0,58
31	Kolonia Kniewo	0	17	0,00	-0,58
32	Kolonia Maciejów	0	7	0,00	-0,58
33	Kolonia Ostrożyce	0	7	0,00	-0,58
34	Kolonia Przysiekiercze	0	8	0,00	-0,58
35	Kolonia Pszczewko	0	25	0,00	-0,58
36	Kolonia Sambórz	0	10	0,00	-0,58
37	Kolonia Sicienko	0	5	0,00	-0,58
38	Kolonia Sówka	0	8	0,00	-0,58
39	Kolonia Śmieszkowo	0	6	0,00	-0,58
40	Kolonia Wiśniewo	0	11	0,00	-0,58
41	Kolonia Zacisze	0	6	0,00	-0,58
42	Międzybór	0	3	0,00	-0,58
43	Niemieńsko - Zamek	0	15	0,00	-0,58
44	Nowa Korytnica	0	5	0,00	-0,58
45	Rogoźnica	0	6	0,00	-0,58

46	Rościn	0	12	0,00	-0,58
47	Karpin	0	9	0,00	-0,58
48	Gładysz	0	1	0,00	-0,58
średnia arytmetyczna		7,1540			
odchylenie standardowe		12,2910			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Charakterystyka bezrobocia wśród mieszkańców miejscowości wiejskich w gminie Drawno wykazała, iż najwyższy wskaźnik bezrobocia jest w miejscowościach – Kostrzewa i Drawnik, gdzie stosunek liczby bezrobotnych do liczby mieszkańców należy do najwyższych pomimo niewielkiej liczby mieszkańców. Sytuacja w tych miejscowościach określona została jako bardzo zła. Z zestawienia wynika, że niemal, co drugi mieszkaniec miejscowości jest bezrobotny.

Na kolejnych miejscach znalazły się miejscowości ze wskaźnikiem od 0 do 2. Należą do nich: Żółwinko, Karpinek, Gack, Jaźwiny, Sieniawa, Konotop, Dominikowo, Niemieńsko, Zdanów, Podegrodzie, Barnimie, Podlesie, Święciechów oraz Chomętowo. Sytuacja w zakresie bezrobocia należy w tych miejscowościach do jednych z największych w stosunku do całej gminy.

W mniejszym stopniu bezrobocie dotknęło miejscowości Kiełpino, Zatom, Prostynia, Brzeziny, Borowiec oraz Żółwino. Są to jedne z większych miejscowości, natomiast udział bezrobotnych w tej liczbie należy do stosunkowo niskich.

Pozostałe miejscowości wiejskie w gminie Drawno to wsie bez wskazanego bezrobocia. Sytuacja w nich określona została jako dobra. Jest to 25 miejscowości w gminie o stosunkowo niskim zaludnieniu.

Sytuacji bardzo dobrej nie ma.

5.2.7. Udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w mieście Drawno (Ws.4)

Lp.	Drawno	Długotrwale bezrobotni	Liczba mieszkańców	Wskaźnik bezrobotnych długotrwale na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik długotrwale bezrobotnych (Ws.4)
1	Tylna	1	8	12,50	2,30
2	Sienkiewicza	1	8	12,50	2,30
3	Kwiatowa	2	28	7,14	0,51
4	Kaliska	11	162	6,79	0,39
5	Szpitalna	5	74	6,76	0,38
6	Leśników	13	195	6,67	0,35
7	Energetyków	6	90	6,67	0,35
8	Chomętowska	4	60	6,67	0,35
9	Kolejowa	22	330	6,67	0,35
10	Choszczeńska	38	580	6,55	0,31
11	Poprzeczna	6	92	6,52	0,30
12	Pomorska	10	155	6,45	0,27
13	Polna	5	79	6,33	0,23
14	Szkolna	10	158	6,33	0,23
15	Plac Zgody	4	64	6,25	0,21
16	Plac Wolności	1	16	6,25	0,21
17	Piaskowa	1	16	6,25	0,21
18	Kościuszki	6	98	6,12	0,16
19	Słoneczna	3	49	6,12	0,16
20	Ogrodowa	4	67	5,97	0,11
21	Łąkowa	1	17	5,88	0,08
22	Potokowa	1	17	5,88	0,08
23	Jeziorna	2	36	5,56	-0,03
24	Zdrojowa	1	18	5,56	-0,03
25	Kościelna	1	19	5,26	-0,12
26	Stacja Kolejowa	1	20	5,00	-0,21
27	Wczasowa	0	5	0	-1,89
28	Konopnickiej	0	2	0,00	-1,89
29	Krótką	0	5	0,00	-1,89
30	Leśna	0	7	0,00	-1,89
31	Saperów	0	7	0,00	-1,89
średnia arytmetyczna		5,6337			
odchylenie standardowe		2,9878			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

W zakresie bezrobocia przeprowadzono uzupełniające analizy dotyczące bezrobocia długotrwałego tj. sytuacji, w której osoba bezrobotna pozostaje bez pracy łącznie przez 12 miesięcy w przeciągu dwóch lat. Długotrwałe bezrobocie jest o tyle niebezpiecznym zjawiskiem, że często może prowadzić do wykluczenia społecznego, dlatego problem ten powinien być poddany szczegółowym analizom.

Wyliczony wskaźnik długotrwałego bezrobocia dla poszczególnych ulic w mieście Drawnie pokazuje, iż największa jego wartość dotyczy ulic Tylnej i Sienkiewicza (2,30). Sytuacja taka określona została jako bardzo zła, pomimo określenia powyższych wskaźników dla niewielkiej ilości mieszkańców wskazanych ulic.

Ulice – Kwiatowa, Kaliska, Szpitalna, Leśników, Energetyków, Chomętowska, Kolejowa, Choszczeńska, Kolejowa, Poprzeczna, Pomorska, Polna, Szkolna, Plac Zgody, Plac Wolności, Piaskowa, Kościuszki, Słoneczna, Ogrodowa, Łąkowa i Potokowa to obszary z wyliczonymi wskaźnikami powyżej średniej dla całego miasta Drawno. Na wysokich miejscach znalazły się ponownie ulice ze ścisłego centrum miasta – Choszczeńska, Kolejowa, Plac Wolności, Pomorska i Kościuszki, gdzie wskaźniki te od początku wyliczeń należą do jednych z najwyższych.

Najkorzystniejsza sytuacja na tle całego miasta jawi się w obrębie ulic Jeziornej, Zdrojowej, Kościelnej i Stacji Kolejowej. Tam też sytuacja we wskazanym obszarze określana jest jako dobra.

Po raz kolejny ulice – Wczasowa, Konopnickiej, Krótka, Leśna i Saperów to ulice z zerowymi wskaźnikami – tym razem bez osób pozostających powyżej 12 miesięcy bez pracy. Sytuacja taka określona została jako bardzo dobra.

5.2.8. Udział osób długotrwale bezrobotnych w 100 osobach zamieszkujących miejscowości wiejskie w Gminie Drawno (Ws.4)

Lp.	Nazwa miejscowości wiejskiej	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba mieszkańców	Wskaźnik bezrobotnych długotrwale na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych (Ws.4)
1	Kostrzewa	2	3	66,67	4,92
2	Drawnik	3	8	37,50	2,53
3	Żółwinko	4	14	28,57	1,80
4	Karpinek	2	9	22,22	1,28
5	Gack	3	16	18,75	0,99
6	Jażwiny	4	23	17,39	0,88
7	Konotop	24	160	15,00	0,69
8	Sieniawa	6	44	13,64	0,57
9	Zdanów	3	24	12,50	0,48
10	Dominikowo	28	238	11,77	0,42
11	Podegrodzie	6	56	10,71	0,33
12	Niemieńsko	18	180	10,00	0,28
13	Barnimie	27	279	9,68	0,25
14	Podlesie	5	53	9,43	0,23
15	Święciechów	38	499	7,62	0,08
16	Kielpino	9	141	6,38	-0,02
17	Chomętowo	18	314	5,73	-0,07
18	Zatom	7	132	5,30	-0,11
19	Prostynia	1	19	5,26	-0,11
20	Brzeziny	12	430	2,79	-0,32
21	Żółwino	1	69	1,45	-0,43
22	Bogdanka	0	2	0,00	-0,54
23	Borowiec	0	27	0,00	-0,54
24	Brodźce	0	4	0,00	-0,54
25	Gładysz	0	1	0,00	-0,54
26	Karpin	0	9	0,00	-0,54
27	Kolonia Borki	0	7	0,00	-0,54
28	Kolonia Dobrojewo	0	5	0,00	-0,54
29	Kolonia Dolina	0	23	0,00	-0,54
30	Kolonia Janków	0	9	0,00	-0,54
31	Kolonia Kawczyn	0	6	0,00	-0,54
32	Kolonia Kępa	0	4	0,00	-0,54
33	Kolonia Kniewo	0	17	0,00	-0,54
34	Kolonia Maciejów	0	7	0,00	-0,54
35	Kolonia Ostrożyce	0	7	0,00	-0,54
36	Kolonia Przysiekiercze	0	8	0,00	-0,54
37	Kolonia Pszczewko	0	25	0,00	-0,54
38	Kolonia Sambórz	0	10	0,00	-0,54
39	Kolonia Sicienko	0	5	0,00	-0,54
40	Kolonia Sówka	0	8	0,00	-0,54
41	Kolonia Śmieszkowo	0	6	0,00	-0,54
42	Kolonia Wiśniewo	0	11	0,00	-0,54
43	Kolonia Zacisze	0	6	0,00	-0,54

44	Międzybór	0	3	0,00	-0,54
45	Niemieńsko - Zamek	0	15	0,00	-0,54
46	Nowa Korytnica	0	5	0,00	-0,54
47	Rogoźnica	0	6	0,00	-0,54
48	Roścín	0	12	0,00	-0,54
średnia arytmetyczna		6,6326			
odchylenie standardowe		12,2071			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Wskaźnik bezrobocia długotrwałego – czyli osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w największym stopniu dotyczy 2 miejscowości wiejskich –Kostrzewa i Drawnik. Sytuacja w tych miejscowościach ponownie określona została jako bardzo zła wskazując jednocześnie na potrzebę udzielenia pomocy w sposób priorytetowy.

Na kolejnym miejscu znalazły się Żółwinko, Karpinek, Gack, Jażwiny, Konotop, Sieniawa, Zdanów, Dominikowo, Podegrodzie, Niemieńsko, Barnimie, Podlesie i Święciechów. Wyliczone wartości wahają się od 1,8 do 0,08 będąc w wielu przypadkach poniżej średniej dla gminy. W tym przypadku miejscowości te określone zostały w przedziale degradacji jako miejsca o złej sytuacji.

Degradacja bardzo dobra w przypadku tego wskaźnika nie występuje, nie mniej bardzo bliskie temu wskaźnikowi są miejscowości z zerowym wskaźnikiem dotyczącym osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Jest to 26 miejscowości. Określone zostały one ostatecznie jako te o dobrej sytuacji.

5.2.9. Udział liczby podmiotów gospodarczych w liczbie 100 mieszkańców poszczególnych ulic w Drawnie (Ws.5)

LP.	Nazwa ulicy w mieście Drawno	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba mieszkańców	Wskaźnik pod. Gosp. Na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik podmiotów Gospodarczych (Ws.5)
1	Krótką	1	5	20,00	2,96
2	Kwiatowa	4	28	14,29	1,84
3	Jeziorna	5	36	13,89	1,77
4	Tylna	1	8	12,50	1,49
5	Słoneczna	6	49	12,24	1,44
6	Polna	7	79	8,86	0,78
7	Energetyków	6	90	6,67	0,36
8	Piaskowa	1	16	6,25	0,27
9	Łąkowa	1	17	5,88	0,20
10	Szkolna	9	158	5,70	0,17
11	Zdrojowa	1	18	5,56	0,14
12	Leśników	10	195	5,13	0,05
13	Kościuszki	5	98	5,10	0,05
14	Choszczeńska	28	580	4,83	-0,01
15	Plac Zgody	3	64	4,69	-0,03
16	Kaliska	6	162	3,70	-0,22
17	Chomętowska	2	60	3,33	-0,30
18	Poprzeczna	3	92	3,26	-0,31
19	Pomorska	5	155	3,23	-0,32
20	Kolejowa	8	330	2,42	-0,47
21	Ogrodowa	1	67	1,49	-0,66
22	Szpitalna	1	74	1,35	-0,68
23	Wczasowa	0	5	0,00	-0,95
24	Konopnickiej	0	2	0,00	-0,95
25	Kościelna	0	19	0,00	-0,95
26	Leśna	0	7	0,00	-0,95
27	Plac Wolności	0	16	0,00	-0,95
28	Potokowa	0	17	0,00	-0,95
29	Saperów	0	7	0,00	-0,95
30	Sienkiewicza	0	8	0,00	-0,95
31	Stacja Kolejowa	0	20	0,00	-0,95
średnia arytmetyczna		4,8506			
odchylenie standardowe		5,1223			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Wskazane wyliczenia zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w odróżnieniu od innych wskaźników czytane winny być w odwrotnej kolejności. Oznacza to, że ulice zaznaczone jako te o bardzo złej sytuacji w rzeczywistości mają ją najlepszą z uwagi na wysoki przelicznik istnienia podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Natomiast ulice określone jako złe to te o dobrej sytuacji, a te dobre odczytywane winny być jako najgorsze. Brak przecież podmiotów gospodarczych nie jest pozytywnym elementem w funkcjonowaniu jej mieszkańców.

Interpretując, zatem wyliczone powyżej wskaźniki sumaryczne ilości podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców ulic w mieście Drawno zauważyć należy, iż najgorsza (czytaj najlepsza) sytuacja w tym zakresie panuje na ulicy Krótkiej, gdzie na niewielką liczbę mieszkańców przypada jednocześnie mała liczba podmiotów gospodarczych.

Analogicznie sytuacja zła (czytaj dobra) natomiast dotyczy ulic: Kwiatowej, Jeziornej, Tylnej, Słonecznej, Polnej, Energetyków, Piaskowej, Łąkowej, Szkolnej, Zdrojowej, Leśników oraz Kościuszki, gdzie wskaźnik prowadzonej działalności gospodarczej jest znacznie powyżej średniej dla całego miasta.

Pomimo dużej ilości mieszkańców w ulicach Choszczeńskiej, Kaliskiej, Pomorskiej oraz Kolejowej wielu jej mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą, dlatego też ich wyniki znalazły się w grupie obszaru określonego jako dobry (czytaj zły). Do grupy tej należą także inne ulice, a mianowicie: Plac Zgody, Chomętowska, Poprzeczna, Ogrodowa.

We wskaźnikach wyliczanych powyżej (Ws.1 – Ws.4) ulice te zajmowały wysokie miejsca względem negatywnych czynników je kształtujących. W tym przypadku tendencja jest rozwojowa i optymistyczna na przyszłość. Choć biorąc pod uwagę wszystkie czynniki wskazane wyżej ulice te nadal należą do tych o wysokich wystandaryzowanych negatywnych czynnikach.

Pozostałe ulice wskazane w zestawieniu to obszary także określone jako dobre (czytaj bardzo złe), pomimo braku prowadzenia działalności gospodarczej. Ich obraz jest trochę zniekształcony z uwagi na fakt niewielkiej liczby osób je zamieszkującej.

Generalnie sytuację w tym zakresie należy uznać za pozytywną i rokującą na przyszłość. Turystyczny charakter miejscowości i gminy jest dużym bodźcem dla jej mieszkańców, którzy w obliczu powstawania coraz bogatszego wachlarza usług, aby godnie żyć, muszą podążać za potrzebami zgłaszanymi przez potencjalnych klientów.

5.2.10. Udział liczby podmiotów gospodarczych w liczbie 100 mieszkańców miejscowości wiejskich w gminie Drawno (Ws.5)

Lp.	Nazwa miejscowości wiejskiej	Liczba podm. gosp.	Ludność ogółem	Wskaźnik pod. Gospodarczych na 100 osób	Wystandaryzowany wskaźnik pod. gosp. (Ws.5)
1	Drawnik	1	8	12,50	4,91
2	Zatom	8	132	6,06	2,13
3	Dominikowo	13	238	5,46	1,88
4	Prostynia	1	19	5,26	1,79
5	Jażwiny	1	23	4,35	1,40
6	Niemieńsko	6	180	3,33	0,96
7	Sieniawa	1	44	2,27	0,50
8	Barnimie	6	279	2,15	0,44
9	Kiełpino	3	141	2,13	0,44
10	Konotop	3	160	1,88	0,33
11	Święciechów	9	499	1,80	0,30
12	Podegrodzie	1	56	1,79	0,29
13	Brzeziny	7	430	1,63	0,22
14	Chomętowo	5	314	1,59	0,21
15	Żółwino	1	69	1,45	0,14
16	Bogdanka	0	2	0,00	-0,48
17	Borowiec	0	27	0,00	-0,48
18	Brodźce	0	4	0,00	-0,48
19	Gack	0	16	0,00	-0,48
20	Gładysz	0	1	0,00	-0,48
21	Karpin	0	9	0,00	-0,48
22	Karpinek	0	9	0,00	-0,48
23	Kolonia Borki	0	7	0,00	-0,48
24	Kolonia Dobrojewo	0	5	0,00	-0,48
25	Kolonia Dolina	0	23	0,00	-0,48
26	Kolonia Janków	0	9	0,00	-0,48
27	Kolonia Kawczyn	0	6	0,00	-0,48
28	Kolonia Kępa	0	4	0,00	-0,48
29	Kolonia Kniewo	0	17	0,00	-0,48
30	Kolonia Maciejów	0	7	0,00	-0,48
31	Kolonia Ostrożyce	0	7	0,00	-0,48
32	Kolonia Przysiekiercze	0	8	0,00	-0,48
33	Kolonia Pszczewko	0	25	0,00	-0,48
34	Kolonia Sambórz	0	10	0,00	-0,48
35	Kolonia Sicienko	0	5	0,00	-0,48
36	Kolonia Sówka	0	8	0,00	-0,48
37	Kolonia Śmieszkowo	0	6	0,00	-0,48
38	Kolonia Wiśniewo	0	11	0,00	-0,48
39	Kolonia Zacisze	0	6	0,00	-0,48
40	Kostrzewa	0	3	0,00	-0,48
41	Międzybór	0	3	0,00	-0,48
42	Niemieńsko - Zamek	0	15	0,00	-0,48
43	Nowa Korytnica	0	5	0,00	-0,48
44	Podlesie	0	53	0,00	-0,48

45	Rogoźnica	0	6	0,00	-0,48
46	Rościn	0	12	0,00	-0,48
47	Zdanów	0	24	0,00	-0,48
48	Żółwinko	0	14	0,00	-0,48
średnia arytmetyczna		1,1177			
odchylenie standardowe		2,3161			
Skala	2 do 4				
	0 do 2				
	-1 do 0				
	-2 do -1				

Wyliczenia określone powyżej wskazują, iż najlepsza sytuacja (czytaj najgorsza) – określona jako dobra panuje w sferze 32 miejscowości, w których brakuje prowadzenia działalności gospodarczej. Zatem wskaźnik na 100 osób w danej miejscowości wynosi 0 a jej wyliczony wskaźnik sumaryczny (-) 0,48 jednostki. Wyznacznikiem takiej sytuacji jest fakt, iż w większości wskazane miejscowości to obszary oddalone od turystycznego ruchu oraz w większości o charakterze popegerowskim.

Lepsza sytuacja panuje w miejscowościach większych, gdzie wskaźnik istnienia podmiotów gospodarczych należy do wyższych. Dotyczy to miejscowości Dominikowo, Prostynia, Jaźwiny, Niemieńsko, Sieniawa, Barnimie, Kiełpino, Konotop, Święciechów, Podegrodzie, Brzeziny, Chomętowo i Żółwino. W zestawieniu powyżej sytuacja taka określona została jako zła, nie mniej należy odczytywać ją w sposób odwrotny, jako dobrą.

Największy wskaźnik występuje w miejscowości Drawnik i Zatom gdzie na łączną liczbę mieszkańców przypada największa liczba podmiotów gospodarczych. Ich dodatni wynik należy odczytywać w przypadku tego wskaźnika jako najlepszy.

5.2.11. Wskaźniki sumaryczne ogółem (Ws.1 – Ws.5) dla poszczególnych ulic w mieście Drawno

Lp.	Miasto Drawno - nazwa ulicy	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej (Ws.1)	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej z powodu ubóstwa (Ws.2)	Wystandaryzowany wskaźnik bezrobotnych (Ws.3)	Wystandaryzowany wskaźnik długotrwałe bezrobotnych (Ws.4)	Wystandaryzowany wskaźnik podmiotów Gospodarczych (Ws.5)	Indeks zbiorczy - wskaźnik sumaryczny
1	Jeziorna	1,8	3,48	0,19	-0,03	1,77	7,21
2	Tylna	-0,68	-0,57	1,42	2,3	1,49	3,96
3	Pomorska	1,48	2,25	0,01	0,27	-0,32	3,69
4	Kościuszki	1,14	1,29	0,14	0,16	0,05	2,78
5	Choszczeńska	0,9	1,63	0,07	0,31	-0,01	2,9
6	Krótką	3,79	-0,57	-2,28	-1,89	2,96	2,01
7	Kościelna	0,49	1,35	0,84	-0,12	-0,95	1,61
8	Sienkiewicza	-0,68	-0,57	1,42	2,3	-0,95	1,52
9	Plac Zgody	0,72	0,57	0,04	0,21	-0,03	1,51
10	Kwiatowa	-0,68	-0,57	-0,16	0,51	1,84	0,94
11	Szkolna	0,45	-0,11	0,16	0,23	0,17	0,9
12	Słoneczna	-0,68	-0,57	0,14	0,16	1,44	0,49
13	Polna	-0,4	-0,11	-0,03	0,23	0,78	0,47
14	Kolejowa	0,06	0,09	0,06	0,35	-0,47	0,09
15	Ogrodowa	-0,01	0,52	-0,07	0,11	-0,66	-0,11
16	Leśników	-0,34	-0,39	0,15	0,35	0,05	-0,18
17	Kaliska	-0,41	-0,12	0,1	0,39	-0,22	-0,26
18	Energetyków	-0,43	-0,57	0,03	0,35	0,36	-0,26
19	Szpitalna	-0,08	-0,08	0,12	0,38	-0,68	-0,34
20	Stacja Kolejowa	0,44	-0,57	0,68	-0,21	-0,95	-0,61
21	Chomętowska	-0,31	-0,57	0,19	0,35	-0,3	-0,64
22	Poprzeczna	-0,44	-0,57	-0,02	0,3	-0,31	-1,04
23	Piaskowa	-0,68	-0,57	-0,43	0,21	0,27	-1,2
24	Łąkowa	-0,68	-0,57	-0,54	0,08	0,2	-1,51
25	Zdrojowa	-0,68	-0,57	-0,63	-0,03	0,14	-1,77
26	Saperów	-0,68	-0,57	1,95	-1,89	-0,95	-2,14
27	Leśna	-0,68	-0,57	1,95	-1,89	-0,95	-2,14
28	Plac Wolności	-0,68	-0,57	-0,43	0,21	-0,95	-2,42
29	Potokowa	-0,68	-0,57	-0,54	0,08	-0,95	-2,66
30	Konopnickiej	-0,68	-0,57	-2,28	-1,89	-0,95	-6,37

31	Wczasowa	-0,68	-0,57	-2,28	-1,89	-0,95	-6,37
Skala:		9 do 4					
		0 do 4					
		-3 do 0					
		-7 do -3					

Określona i zaprezentowana wcześniej metodologia pozwoliła na zsumowanie wyników wszystkich przeprowadzonych wcześniej analiz i sporządzenie wskaźnika sumarycznego – wskaźnika stopnia degradacji społecznej. Uwzględniając udzielanie pomocy społecznej, ubóstwo, bezrobocie ogółem, bezrobocie długotrwałe oraz liczbę podmiotów gospodarczych, określono stopień degradacji społecznej każdej ulicy, a następnie przeprowadzono gradację tego zjawiska.

Na terenie Miasta Drawno ulicą najbardziej dotkniętą zjawiskiem problemów społecznych jest ulica Jeziorna. Jest to jedna z mniejszych ulic w mieście pod względem ilości mieszkańców. W chwili obecnej zamieszkuje ją 36 osób.

Ulica Tylna i Pomorska osiągnęły średnie wartości dla poszczególnych wariantów, nie mniej niekorzystna sytuacja bezrobocia długotrwałego w przypadku ulicy Tylnej oraz wysoki wskaźnik ubóstwa dotyczący mieszkańców ul. Pomorskiej zdecydowały o ostatecznym sklasyfikowaniu tych obszarów jako najgorszych spośród tych o złej sytuacji.

Natężenie problemów zauważalne jest także na ulicach najbardziej zaludnionych, ale także głównych w mieście. Mowa o ulicy Choszczeńskiej, Kolejowej, Kościuszki i Szkolnej. Tam wskaźniki sumaryczne osiągnęły wartości poniżej średniej dla ulic w mieście Drawno. Innymi ulicami, które ostatecznie zostały zsumowane w kategorii sytuacji złej to ulica Kościelna, Krótka, Sienkiewicza, Plac Zgody, Kwiatowa, Słoneczna oraz Polna. Najczęstszym problemem w wielu przypadkach, co przyczyniło się do sklasyfikowania wyżej wymienionych ulic w takiej kolejności, były problemy związane z potrzebą udzielenia pomocy społecznej w ogóle oraz z uwagi na występujące ubóstwo. W mniejszym stopniu, ale również występujące było bezrobocie, oraz bezrobocie długotrwałe.

Spśród dokonanych wyliczeń najlepszą sytuację zanotowały dwie ulice – Wczasowa i Konopnickiej, co jest zrozumiałe z uwagi na ich turystyczny charakter i prowadzoną w tym zakresie działalność gospodarczą. Pomimo tego, że są to ulice z relatywnie małą liczbą mieszkańców, radzą sobie najlepiej w rozwiązywaniu codziennych problemów.

Dobrze sklasyfikowane, choć gorzej niż ulice powyższe zostało określonych 15 ulic na terenie miejscowości Drawno. Należały do nich przede wszystkim: Ogrodowa, Leśników, Kaliska, Energetyków, Szpitalna, Stacja Kolejowa, Chomętowska, Poprzeczna, Piaskowa, Łąkowa, Zdrojowa, Saperów, Leśna, Plac Wolności oraz Potokowa.

Jak wykazała analiza wskaźników degradacji społecznej, problemy społeczne rozkładają się nierównomiernie na terenie całego miasta Drawno, stąd trudno zidentyfikować obszary miasta, które w sposób szczególny byłyby dotknięte problemami społecznymi. Proponuje się, więc, aby jako obszar do rewitalizacji przyjąć teren całego miasta, który w wielu przypadkach objęty jest ochroną konserwatorską ze względu na zabytkowy charakter (teren Starego Miasta, ruiny Zamku, Kościół, Spichlerz)

5.2.12. Wskaźniki sumaryczne ogółem (Ws.1 – Ws.5) dla miejscowości wiejskich w gminie Drawno

Lp.	Nazwa miejscowości wiejskiej	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej (Ws.1)	Wystandaryzowany wskaźnik pomocy społecznej z powodu ubóstwa (Ws.2)	Wystandaryzowany wskaźnik bezrobotnych na 100 osób (Ws.3)	Wystandaryzowany wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych (Ws.4)	Wystandaryzowany wskaźnik pod. gosp. (Ws.5)	Indeks zbiorczy - wskaźnik sumaryczny
1	Drawnik	-0,71	-0,71	2,47	2,53	4,91	8,49
2	Żółwinko	2,6	2,6	1,74	1,8	-0,48	8,26
3	Kostrzewa	-0,71	-0,71	4,84	4,92	-0,48	7,86
4	Gack	2,18	2,18	0,94	0,99	-0,48	5,81
5	Konotop	1,51	1,51	0,69	0,69	0,33	4,73
6	Sieniawa	1,4	1,4	0,71	0,57	0,5	4,58
7	Jażwiny	0,63	0,63	0,83	0,88	1,4	4,37
8	Dominikowo	0,39	0,39	0,61	0,42	1,88	3,69
9	Kolonia Sicienko	2,38	2,38	-0,58	-0,54	-0,48	3,16
10	Podegrodzie	0,67	0,67	0,44	0,33	0,29	2,4
11	Niemieńsko	0,23	0,23	0,46	0,28	0,96	2,16
12	Rogoźnica	1,86	1,86	-0,58	-0,54	-0,48	2,12
13	Rościn	1,86	1,86	-0,58	-0,54	-0,48	2,12
14	Kolonia Kawczyn	1,86	1,86	-0,58	-0,54	-0,48	2,12
15	Święciechów	0,71	0,71	0,18	0,08	0,3	1,98
16	Zatom	-0,01	-0,01	-0,09	-0,11	2,13	1,91
17	Prostynia	0,1	0,1	-0,15	-0,11	1,79	1,73
18	Barnimie	0,34	0,34	0,35	0,25	0,44	1,72
19	Karpinek	-0,71	-0,71	1,23	1,28	-0,48	0,61
20	Chomętowo	0,08	0,08	0,01	-0,07	0,21	0,31
21	Kiełpino	-0,27	-0,27	-0,01	-0,02	0,44	-0,13
22	Podlesie	-0,13	-0,13	0,34	0,23	-0,48	-0,17
23	Borowiec	0,43	0,43	-0,28	-0,54	-0,48	-0,44

24	Żółwino	-0,04	-0,04	-0,35	-0,43	0,14	-0,72
25	Zdanów	-0,71	-0,71	0,44	0,48	-0,48	-0,98
26	Brzeziny	-0,35	-0,35	-0,28	-0,32	0,22	-1,08
27	Bogdanka	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
28	Brodźce	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
29	Gładysz	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
30	Karpin	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
31	Kolonia Borki	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
32	Kolonia Dobrojewo	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
33	Kolonia Dolina	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
34	Kolonia Janków	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
35	Kolonia Kępa	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
36	Kolonia Kniewo	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
37	Kolonia Maciejów	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
38	Kolonia Ostrożyce	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
39	Kolonia Przysiekiercze	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
40	Kolonia Pszczewko	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
41	Kolonia Sambórz	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
42	Kolonia Sówka	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
43	Kolonia Śmieszkowo	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
44	Kolonia Wiśniewo	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
45	Kolonia Zacisze	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
46	Międzybórz	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
47	Niemieńsko - Zamek	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
48	Nowa Korytnica	-0,71	-0,71	-0,58	-0,54	-0,48	-3,02
	Skala:	9 do 4					
		0 do 4					
		-3 do 0					
		-7 do -3					

Analizując zestawione dane uznać należy, że sytuacja na terenie gminy Drawno w miejscowościach wiejskich jest dużo gorsza aniżeli w mieście. Ma to swoje uzasadnienie z uwagi na fakt, iż wiele miejscowości jest popegerowskich i w oddali od rejonów turystycznych w gminie.

W sytuacjach korzystania z pomocy społecznej zawsze są to przypadki otrzymania świadczeń w przypadku ubóstwa, stąd wskaźniki Ws.1 i Ws.2 są identyczne dla każdej z miejscowości.

Zgodnie z wyliczeniami najgorsza sytuacja ma miejsce w 7 miejscowościach, gdzie oprócz wysokiego wskaźnika korzystania z pomocy społecznej dużą rolę odegrało także bezrobocie. Miejscowościami tymi są: Drawnik, Żółwinko, Kostrzewa, Gack, Konotop, Sieniawa i Jażwiny.

Na kolejnych miejscach znalazło się 13 miejscowości, wśród których dominowały przypadki częstego korzystania z pomocy społecznej oraz bezrobocie. W mniejszym stopniu problemy dotyczyły prowadzenia działalności gospodarczej, nie mniej w kilku przypadkach zauważalne było ich występowanie. Najlepsza sytuacja zaistniała w 22 miejscowościach gdzie ostateczny wskaźnik sumaryczny określony został jako bardzo dobry. Dotyczy to miejscowości małych, oddalonych od rozwiniętych miejscowości, gdzie mieszkańcy sami sobie radzą z własnymi problemami nie prosząc o pomoc. Teoretycznie liczby przemawiają na ich korzyść, nie mniej wiadomym jest, że wiele przypadków dotyczy bezrobocia nierejestrowanego, a w przypadku możliwości korzystania z pomocy społecznej uznawane jest przez samych mieszkańców za niewłaściwe podejście do życia, odbierające honor.

Reasumując należy stwierdzić, że wiele z wymienionych wsi jest dobrze rozwinięta, choć wiadomym jest, że tak jak w przypadku innych regionów, także i tu inwestycje są konieczne. Dotyczy to nie tylko substancji mieszkaniowej, czy zabytków, ale także infrastruktury społecznej, w tym rekreacyjnej. Stąd też przyjęto jako obszar rewitalizacji objąć te miejscowości, w których występują zabytki, konieczne jest zmodernizowanie ścisłego centrum i nadanie mu nowych funkcji oraz miejsca z koniecznością rewitalizacji starej substancji mieszkaniowej.

5.3. Problemy przestrzenne na terenie gminy Drawno

Do wykonania delimitacji poszczególnych wskaźników posłużono się pięcioma kryteriami społecznymi (pomoc społeczna, pomoc społeczna ze względu na ubóstwo, bezrobocie ogółem, bezrobocie długookresowe oraz liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców) oraz jeden wskaźnik określający stan techniczny obiektów na terenie gminy (dotyczy zarówno obiektów zabytkowych jak i substancji mieszkaniowej). Cztery kryteria społeczne zostały wykonane metodą wskaźnikową, natomiast kryterium stanu technicznego poszczególnych budynków wykonano w formie opisowej (poniżej w kartach projektowych obiektów zabytkowych).

W sąsiedztwie Drawna przebiegają drogi krajowe: nr 10 relacji Szczecin – Bydgoszcz, nr 22 relacji Gorzów – Wałcz oraz droga wojewódzka nr 175 relacji Choszczno - Kalisz Pomorski, które częściowo przebiegają przez główne szlaki komunikacyjne na terenie miasta i gminy. Wiele dróg w gminie to drogi powiatowe, których stan techniczny jest fatalny i wymagający naprawy.

W centrum miasta zauważalny jest brak przestrzeni oraz elementów małej architektury, które zdecydowanie podniosłyby walory estetyczne. Widoczny jest także wzrastający ruch kołowy, który dla mieszkańców centrum staje się bardzo uciążliwy.

Asfaltowa nawierzchnia ulic jest w złym stanie technicznym, popękana z licznymi ubytkami, które szczególnie widoczne są w okresie zimowym. Taka sama sytuacja dotyczy infrastruktury okalającej drogi – chodniki, ścieżki rowerowe. Coraz częściej płyty chodnikowe są popękane i wykruszone powodując narastające niebezpieczeństwo dla przemierzających się tędy turystów i mieszkańców. Dotyczy to głównych ulic w mieście – Choszczeńskiej, Placu Wolności i Szkolnej jako ulic o największym natężeniu ruchem ulicznym i pieszym.

Wiele ulic ze względu na swoje zabytkowe otoczenie wymaga wymiany nawierzchni, która wykonana z polbruku nada charakteru tym miejscom. Dotyczy to ulic: Kwiatowej, Tylnej, Łąkowej oraz Saperów, Energetyków Piaskowej, Potokowej i Zdrojowej. To właśnie te ulice planowane są do przebudowy w ramach rewitalizacji. Obecnie duża część budynków komunalnych, w tym mieszkalnych wymaga remontów. W najbliższych latach stan niektórych budynków komunalnych ulegnie dalszemu pogorszeniu, dlatego konieczne jest zaplanowanie remontów w dłuższej perspektywie czasowej. W Drawnie układ funkcjonalno – przestrzenny jest zróżnicowany. W wielu miejscach zauważyć można przykłady złego zagospodarowania przestrzennego, polegającego na sąsiedztwie zabytkowych obiektów o określonej estetyce z budynkami okresu socjalistycznego.

Urząd Miasta wraz z Domem Towarowym

Budynki te często wykonane są ze słabej jakości materiałów i burzą estetykę miasta. W centrum miasta niekorzystne wrażenia nieestetycznego ładu pogłębiają także zdewastowane obiekty (takie jak Dom Towarowy u styku z zabytkowym Urzędem Miasta).

Stąd też, znaczenie śródmieścia nie wykracza poza funkcje bierne dla mieszkańców okolicznych budynków. Nie jest obszarem lokalizacji głównych funkcji miejskich, w szczególności wszelkich funkcji usługowych, czy rekreacyjnych dla mieszkańców oraz przyjezdnych. Nie jest to miejsce reprezentacyjne, które umożliwiałoby integrację społeczną mieszkańców. Brakuje zagospodarowania tego terenu elementami małej architektury i zielenią. Brakuje parkingów oraz wykorzystania wolnej przestrzeni np. na cele handlowe, co w efekcie pokazuje nieuporządkowany charakter.

Podobna sytuacja występuje w miejscowościach wiejskich, gdzie w miejscach rozwoju turystycznego brakuje często podstawowej infrastruktury społecznej, która umiliłaby czas zarówno odwiedzającym te miejscowości jak i mieszkańcom.

Dlatego też w przypadku projektów inwestycyjnych, które zawierają w sobie również działania społeczne, zgłoszonych do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno na lata 2008 – 2015 można zauważyć, że dotyczą one całego obszaru miejscowości Drawno, gdzie skupione jest natężenie funkcji społeczno – rekreacyjnych skierowanych na przebywających tu turystów oraz mieszkańców. Przedstawione w Lokalnym Programie Rewitalizacji zadania koncentrują się na śródmieściu Drawna, co nie oznacza braku potrzeb działań rewitalizacyjnych na obszarze całej gminy. Należy, więc zaznaczyć, że zdefiniowane projekty są zadaniami priorytetowymi dla władz miasta, jednak nie są one katalogiem zamkniętym. Ich realizacja pozwoli na kontynuację działań inwestycyjnych poza wskazane obszary.

6. Cele kierunkowe

Projekty i zadania inwestycyjne zostały ujęte w poszczególnych obszarach wydzielonych do rewitalizacji – obszar całego miasta oraz w niektórych przypadkach także obszar miejscowości wiejskich. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno na lata 2008 - 2015 zdefiniowano cel główny oraz szczegółowe rewitalizacji. W celach tych mieszczą się poszczególne zadania, tworząc tym samym strukturę przynależności celów i zadań.

Celem głównym jest zatem:

DOPROWADZENIE DO OŻYWIENIA SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCEGO POTENCJAŁU.

Cele szczegółowe:

1. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich
2. Rewitalizacja zabytków na terenie gminy
3. Poprawa estetyki przestrzeni oraz uporządkowanie terenów zielonych
4. Szerszy rozwój działalności kulturowej i turystycznej
5. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej
6. Poprawa układu przestrzennego i komunikacyjnego
7. Wzrost bezpieczeństwa ruchu ulicznego i pieszego.
8. Poprawa wizerunku miasta oraz całej gminy Drawno

Zamierzenia inwestycyjne

1. Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie.
2. Odnowa i modernizacja zaplecza kulturalno – rekreacyjnego na terenie gminy.

3. Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna oraz przebudowa infrastruktury drogowej przy pobliskim osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa.
4. Budowa infrastruktury drogowej, technicznej dal terenu zabudowy mieszkaniowej położonego pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą.
5. Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej.
6. Modernizacja budynku komunalnego w Świąciechowie.
7. Remont i modernizacja Drawieńskiego Ośrodka Kultury wraz z remontem drogi, parkingu i zagospodarowaniem terenu.
8. Odnowa centów wsi.
9. Odnowa i rewitalizacja zabytków na terenie gminy.

7. Planowane do realizacji projekty

Na obecnym etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno planuje się realizację sześciu zadań inwestycyjnych. Działania rewitalizacyjne zaplanowane na terenie Gminy Drawno zostały szczegółowo przedstawione w formie kart informacyjnych projektów przybliżających szczegóły inwestycji, ich uzasadnienie, skwantyfikowane efekty na poziomie produktu, podmioty zaangażowane w realizację projektu, a także aspekty prawne inwestycji, przybliżony harmonogram i koszty realizacji poszczególnych zadań.

Realizacja tych zadań służy celowi głównemu rewitalizacji, jakim jest doprowadzenie do ożywienia społeczno – gospodarczego poprzez wykorzystanie jego istniejącego potencjału. Osiągnięciu celu służą nie tylko działania wspierające samą infrastrukturę, lecz także działania społeczne, gospodarcze, edukacyjne, rekreacyjne czy turystyczne, które aktywizowałyby społeczność lokalną, często bezrobotną i dotkniętą ubóstwem, oraz nadawały zdegradowanym obiektom i terenom nowe funkcje społeczne. Dlatego też w remontowanych, przebudowywanych obiektach społecznych i kulturalnych (jak np. Spichlerz) przewidziano wprowadzenie funkcji informacyjnej, szkoleniowej i doradczej. Korzystny efekt synergii uzyskany, bowiem zostanie poprzez połączenie w ramach rewitalizacji inwestycji zarówno infrastrukturalnych, jak i tzw. projektów miękkich. Wzmacnianie tkanki infrastrukturalnej jest, więc tylko środkiem do osiągnięcia wskazanego celu głównego. Choć oczywiście nie należy pominąć faktu, iż tego typu działania infrastrukturalne mają również na celu uporządkowanie czy też ukształtowanie przestrzeni publicznej, zagospodarowanie często pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem.

Przedstawiając w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drawno zadania należy podkreślić, iż projekty składające się na rewitalizację nie są katalogiem zamkniętym.

Przedstawienie inwestycji w formie kart informacyjnych projektu daje możliwość rozszerzenia zakresu rewitalizacji nie tylko zadaniowo, ale również podmiotowo. Gmina Drawno jest, bowiem otwarta na przyjęcie nowych parterów, zarówno publicznych jak i prywatnych.

Z uwagi na charakter miejscowości, jaką jest Drawno zdecydowano podzielić je na trzy obszary:

- **Obszar A** – teren Starego Miasta wyznaczony ulicami: Szkolną, Choszczeńską, Pomorską, Kościołem i placem przykościelnym przy Placu Wolności, ul. Kolejowa na odcinku od skrzyżowania do głównego budynku poczty oraz ul. Jeziorna (Spichlerz).
- **Obszar B** – pozostały obszar Starego Miasta ograniczony ulicami: Ogrodowa, plac przykościelny, Kościelna z Górą Zamkową, Promenada, Plac Zgody.
- **Obszar C** – inne części miasta niewymienione wyżej.

W przypadku miejscowości wiejskich pod uwagę wzięto następujący podział:

- **Obszar A1** – miejscowości, w których występują zabytki.
- **Obszar B1** – miejscowości, w których występują obiekty mieszkaniowe mogące służyć rewitalizacji.
- **Obszar C1** – centra miejscowości wiejskich, których uporządkowanie doprowadzi do nadania nowego charakteru miejscowości.

Planowane bądź zrealizowane zadania inwestycyjne teraz albo w najbliższej przyszłości to:

1. Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej.
2. Remont i modernizacja Drawieńskiego Ośrodka Kultury wraz z remontem drogi, parkingu i zagospodarowaniem terenu.
3. Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna oraz przebudowa infrastruktury drogowej przy pobliskim osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa
4. Budowa infrastruktury drogowej, technicznej dla terenu zabudowy mieszkaniowej położonego pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą w Drawnie.
5. Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie – ul. Kwiatowa, Tylna, Łąkowa
6. Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie w ulicach: Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU NR 1	
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej
PODMIOT ZGŁASZAJĄCY PROJEKT	Miasto i Gmina Drawno
Opis projektu	Przedmiotem projektu jest przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej obejmująca prace: - odnowienie elewacji zewnętrznych, prace rozbiórkowe, - prace adaptacyjne wewnątrz obiektu – stworzenie nowego podziału ścian wewnętrznych, etc. - wyposażanie obiektu - zagospodarowanie zewnętrzne (mała architektura, uporządkowanie terenu).
Uzasadnienie projektu	Realizacja projektu ma na celu: <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie punktu Informacji Turystycznej której w chwili obecnej nie ma – nadanie nowej formuły zabytkowemu, nieużytkowanemu obiektowi, – poprawę estetyki przestrzeni publicznych, w tym uporządkowanie terenów zieleni, – poprawę warunków przebywania na tym terenie turystów i mieszkańców – poprawę wizerunku miasta i gminy <p>Do tej pory obiekt zabytkowy Spichlerz nie był wykorzystany. Z uwagi na fakt braku na terenie gminy CIT-u zdecydowano o podjęciu się tego przedsięwzięcia. Gmina Drawno jako gmina turystyczna posiadająca dostęp do wielu obiektów zabytkowych i jezior chcąc promować się w większym stopniu i móc dostarczać przebywającym tu turystom pełnej informacji zdecydowała o realizacji tego przedsięwzięcia. Prace projektowe rozpoczęły się już w 2007 a w marcu bieżącego roku znalazły swój finał. Pierwszy sezon letni pokazał zasadność poczynionych nakładów finansowych.</p>
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	W ramach realizacji osiągnięto następujące efekty: <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie Centrum Informacji Turystycznej o powierzchni ok. ... m², – zagospodarowanie zielenią miejską i elementami małej architektury obszaru zewnętrznego przy Centrum – zatrudniono ... pracowników
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Miasto i Gmina Drawno - projektodawca
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu	Miasto i Gmina Drawno – właściciel, Urząd Miejski w Drawnie – zarządzający.

Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania					
	a) dokumentacja techniczna	Opracowana					
	b) kosztorysy	Opracowane					
	c) pozwolenie na budowę	Opracowane					
	d) Studium wykonalności	Opracowane					
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy					
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Grunty/ obiekty niezbędne do realizacji projektu stanowią własność Gminy Drawno					
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej	x	x				
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej	1.555.000	50.000				
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> - EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, Interreg – max. 75 %, - Budżet Gminy Drawno – min. 25%. 					

Teren inwestycji, stan aktualny:

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU NR 2

Tytuł/nazwa projektu/zadania	Remont i modernizacja Drawieńskiego Ośrodka Kultury wraz z remontem drogi, parkingu i zagospodarowaniem terenu
PODMIOT ZGŁASZAJĄCY PROJEKT	Miasto i Gmina Drawno
Opis projektu	<p>Przedmiotem projektu jest remont i modernizacja DOK-u wraz z zagospodarowaniem terenu zewnętrznego obejmująca prace:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont i docieplenie dachu, – wymianę okien i drzwi w obiekcie, – remont tynków wewnętrznych i robót malarskich w obiekcie. – Modernizacja placu przy DOK-u w Drawnie (drogi, parkingi, zagospodarowanie terenu)
Uzasadnienie projektu	<p>Realizacja projektu ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczne miasta i gminy poprzez modernizację Drawieńskiego Ośrodka Kultury, jedynego ośrodka o tym charakterze w mieście i gminie, – rozwój działalności kulturalnej. <p>W chwili obecnej warunki lokalowe obiektu uniemożliwiają organizowanie dla mieszkańców imprez kulturalnych w obiekcie.</p> <p>Realizacja inwestycji przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta Drawno oraz całej gminy a jednocześnie do stworzenia bezpiecznego i atrakcyjnego miejsca spotkań i reprezentacyjnej wizytówki miasta przyczyniającej się do ożywienia życia kulturalnego.</p> <p>W zmodernizowanym obiekcie możliwa będzie organizacja szerokiego wachlarza zajęć pozalekcyjnych (przedmiotowych, sportowych, kółek zainteresowań) pogłębiających wiedzę i rozwijających zainteresowania młodzieży oraz rozwój doskonalenia zawodowego dorosłych (organizacja spotkań warsztatów etc.).</p>
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	<p>W ramach realizacji osiągnięte zostaną następujące efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymieniony i ocieplony zostanie dach o powierzchni ... m², – wymienione okna i drzwi – .... m² – Odnowienie elewacji – ... m² – Modernizacja placu zewnętrznego – ..... m² – Modernizacja drogi o powierzchni ...
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Miasto i Gmina Drawno - projektodawca
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu	Miasto i Gmina Drawno – właściciel, Urząd Miejski w Drawnie – zarządzający.

Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania					
	a) dokumentacja techniczna	W trakcie opracowywania					
	b) kosztorysy	W trakcie opracowywania					
	c) pozwolenie na budowę	W trakcie opracowywania					
	d) Studium wykonalności	W trakcie opracowywania					
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy					
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Grunty/ obiekty niezbędne do realizacji projektu stanowią własność Gminy Drawno					
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Remont i modernizacja Drawieńskiego Ośrodka Kultury wraz z remontem drogi, parkingu i zagospodarowaniem terenu	x	x				
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Remont i modernizacja Drawieńskiego Ośrodka Kultury wraz z remontem drogi, parkingu i zagospodarowaniem terenu	30.000	888.000	1.000.000			
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> – EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, Interreg – max. 75 %, – Budżet Gminy Drawno – min. 25%. 					

Teren inwestycji, stan aktualny:

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU NR 3	
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna oraz przebudowa infrastruktury drogowej przy pobliskim osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa
PODMIOT ZGŁASZAJĄCY PROJEKT	Miasto i Gmina Drawno
Opis projektu	Przedmiotem projektu jest budowa ciągu pieszo rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna i przebudowa infrastruktury drogowej ul. Kolejowa obejmująca prace: - wymiana nawierzchni asfaltowej na polbruk na osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa - budowa ciągu pieszo rowerowego wzdłuż jeziora Grażyna - zagospodarowanie nabrzeża nad jeziorem (nowy piach, mała infrastruktura, pomosty, zejścia, inne)
Uzasadnienie projektu	Realizacja projektu ma na celu: poprawę estetyki przestrzeni publicznych, w tym uporządkowanie terenów zieleni, poprawę warunków przebywania na tym terenie turystów i mieszkańców poprawę wizerunku miasta i gminy poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszo – rowerowego poprawę stanu infrastruktury drogowej w ul. Kolejowej poprawę warunków komunikacyjnych i bezpieczeństwa względem mieszkańców ul. Kolejowej Ul. Kolejowa jest głównym ciągiem prowadzącym nad jezioro Grażyna. Aby miejsce to kojarzone było z estetyką warto działania rozpocząć od wymiany nawierzchni ulic dla mieszkańców tej ulicy, która służy także samym turystom. W dalszej kolejności beneficjent przewidział budowę ciągu pieszo – rowerowego oraz zagospodarowanie nabrzeża przy jeziorze, tak, aby umilić i uatrakcyjnić warunki dla przebywających tu tłumnie, co roku turystów.
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów: – wymiana nawierzchnia jezdni i chodników na obszarze ok. ... m ² , – zagospodarowanie zielenią miejską i elementami małej architektury wskazanego obszaru nad jeziorem – budowa ciągu pieszo – rowerowego o długości ..... – uporządkowanie nabrzeża i ustawienie nowych elementów infrastruktury
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Miasto i Gmina Drawno projektodawca

Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu		Miasto i Gmina Drawno – właściciel, Urząd Miejski w Drawnie – zarządzający.					
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania					
	a) dokumentacja techniczna	W trakcie opracowywania					
	b) kosztorysy	W trakcie opracowywania					
	c) pozwolenie na budowę	W trakcie opracowywania					
	d) Studium wykonalności	W trakcie opracowywania					
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy					
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Grunty/ obiekty niezbędne do realizacji projektu stanowią własność Gminy Drawno					
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Budowa ciągu pieszo rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna	x	x	x	x	x	x
	Przebudowa infrastruktury drogowej ul. Kolejowa	x	x	x	x	x	x
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Budowa ciągu pieszo rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna oraz przebudowa infrastruktury drogowej ul. Kolejowa	60.000	50.000	250.000	50.000	200.000	200.000
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> – EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Zachodniopomorskiego, Interreg – max. 75 %, – Budżet Gminy Drawno– min. 25%. 					

Teren inwestycji, stan aktualny:

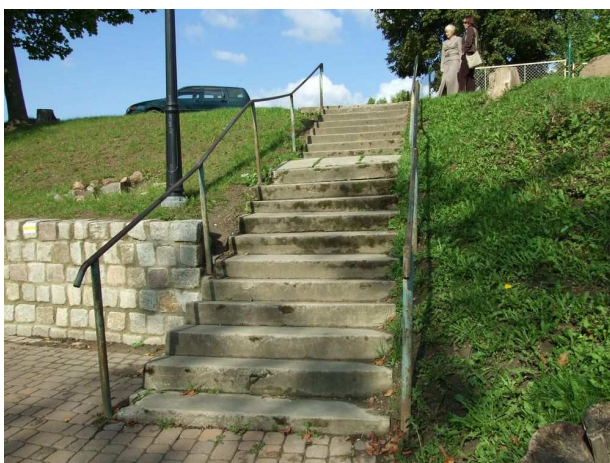
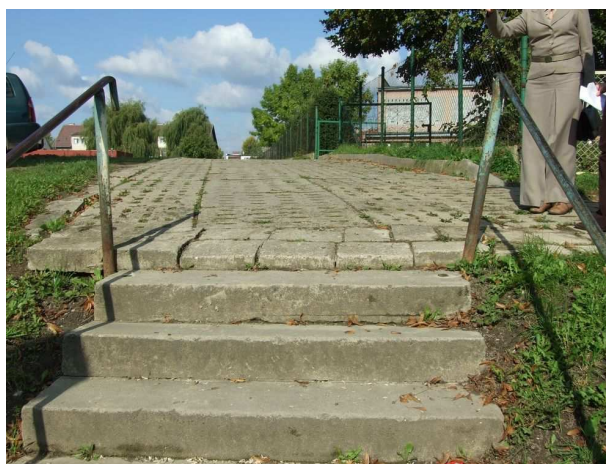

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU NR 4

Tytuł/nazwa projektu/zadania		Budowa infrastruktury drogowej, technicznej dla terenu zabudowy mieszkaniowej położonego pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą
PODMIOT ZGŁASZAJĄCY PROJEKT		Miasto i Gmina Drawno
Opis projektu		Przedmiotem projektu jest budowa infrastruktury drogowej i technicznej pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą obejmująca prace: - wymiana nawierzchni asfaltowej na nową z polbruku - budowa elementów infrastruktury technicznej pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą
Uzasadnienie projektu		Realizacja projektu ma na celu: <ul style="list-style-type: none"> – poprawę estetyki przestrzeni publicznych, w tym uporządkowanie terenów zieleni, – poprawę warunków przebywania na tym terenie turystów i mieszkańców, – poprawę wizerunku miasta i gminy, – poprawę bezpieczeństwa ruchu kołowego na tym obszarze, – estetyzację tej części miasta Drawno.
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu		W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów: <ul style="list-style-type: none"> – wymiana nawierzchni jezdni i chodników na obszarze ok. ... m², – zagospodarowanie zielenią miejską i elementami małej architektury wskazanego obszaru – wybudowanie brakujących elementów infrastruktury technicznej
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu		Miasto i Gmina Drawno - projektodawca
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu		Miasto i Gmina Drawno – właściciel, Urząd Miejski w Drawnie – zarządzający.
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania
	a) dokumentacja techniczna	W trakcie opracowywania
	b) kosztorysy	W trakcie opracowywania
	c) pozwolenie na budowę	W trakcie opracowywania
	d) Studium wykonalności	W trakcie opracowywania
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy
Własność gruntów/obiektów		Grunty/ obiekty niezbędne do realizacji projektu stanowią

niezbędnych do realizacji		własność Gminy Drawno					
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Budowa infrastruktury drogowej, technicznej dla terenu zabudowy mieszkaniowej położonego pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą	x	x	x			
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Budowa infrastruktury drogowej, technicznej dla terenu zabudowy mieszkaniowej położonego pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą	40.000	240.000	650.000			
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> - EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego - max. 50 %, - Budżet Gminy Drawno- min. 50%. 					

Teren inwestycji, stan aktualny:

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU NR 5

Tytuł/nazwa projektu/zadania		Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie – ul. Kwiatowa, Tylna, Łąkowa
PODMIOT ZGŁASZAJĄCY PROJEKT		Miasto i Gmina Drawno
Opis projektu		Przedmiotem projektu jest przebudowa nawierzchni ulic w mieście Drawnie obejmująca prace: - wymiana nawierzchni asfaltowej na polbruk w ulicach Kwiatowa, Tylna i Łąkowa - budowa parkingu - zagospodarowanie terenu elementami małej architektury (kosze na śmieci, ławki, lampy oświetleniowe)
Uzasadnienie projektu		Realizacja projektu ma na celu: <ul style="list-style-type: none"> – poprawę estetyki przestrzeni publicznych, w tym uporządkowanie terenów zieleni, – odnowę zdegradowanych obszarów miejskich, – poprawę wizerunku miasta, – poprawę bezpieczeństwa ruchu ulicznego, – poprawę stanu infrastruktury drogowej. <p>Z uwagi na reprezentacyjny charakter miejscowości i jego funkcje turystyczne ważne jest, aby ulice prowadzące do zabytkowej części miasta nawiązywały swoim charakterem do siebie. Dlatego ważne jest kontynuowanie rozpoczętego procesu wymiany starej nawierzchni na polbruk, poprawiając tym samym estetykę miejscowości i podkreślając jej zabytkowy charakter.</p>
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu		W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów: <ul style="list-style-type: none"> – wymiana nawierzchnia jezdni i chodników oraz utworzenie zatoczki parkingowej na obszarze ok. ... m², – wymiana oświetlenia ulicznego, – zagospodarowanie zielenią miejską i elementami małej architektury wskazanego obszaru
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu		Miasto i Gmina Drawno - projektodawca
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu		Miasto i Gmina Drawno – właściciel, Urząd Miejski w Drawnie – zarządzający.
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania
	a) dokumentacja techniczna	W trakcie opracowywania

	b) kosztorysy	W trakcie opracowywania					
	c) pozwolenie na budowę	W trakcie opracowywania					
	d) Studium wykonalności	W trakcie opracowywania					
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy					
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Grunty/ obiekty niezbędne do realizacji projektu stanowią własność Gminy Drawno					
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Wymiana nawierzchni chodników i jezdni oraz budowa zatoczek parkingowych – ul. Kwiatowa, Tylna i Łąkowa		x	x	x		
	Wymiana oświetlenia drogowego				x		
	Zagospodarowanie terenu zielenią i elementami małej architektury				x		
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Wymiana nawierzchni chodników i jezdni oraz budowa zatoczek parkingowych – ul. Kwiatowa, Tylna i Łąkowa		540.000	80.000	50.000		
	Wymiana oświetlenia drogowego				50.000		
	Zagospodarowanie terenu zielenią i elementami małej architektury				50.000		
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> – EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego – max. 50 %, – Budżet Gminy Drawno – min. 50%. 					

Teren inwestycji, stan aktualny:

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU NR 6

Tytuł/nazwa projektu/zadania		Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie w ulicach: Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa
PODMIOT ZGŁASZAJĄCY PROJEKT		Miasto i Gmina Drawno
Opis projektu		Przedmiotem projektu jest przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie obejmująca prace: - wymiana nawierzchni asfaltowej na nową z polbruk - budowa parkingu, - zagospodarowanie terenu elementami małej architektury (kosze na śmieci, ławki, lampy oświetleniowe)
Uzasadnienie projektu		Realizacja projektu ma na celu: <ul style="list-style-type: none"> – poprawę estetyki przestrzeni publicznych, w tym uporządkowanie terenów zieleni, – odnowę zdegradowanych obszarów miejskich, – poprawę wizerunku miasta, – poprawę bezpieczeństwa ruchu ulicznego, – poprawę stanu infrastruktury drogowej.
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu		W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów: <ul style="list-style-type: none"> – wymiana nawierzchni jezdni i chodników na obszarze ok. ... m², – zagospodarowanie zielenią miejską i elementami małej architektury wskazanego obszaru
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu		Miasto i Gmina Drawno - projektodawca
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu		Miasto i Gmina Drawno – właściciel, Urząd Miejski w Drawnie – zarządzający.
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania
	a) dokumentacja techniczna	W trakcie opracowywania
	b) kosztorysy	W trakcie opracowywania
	c) pozwolenie na budowę	W trakcie opracowywania
	d) Studium wykonalności	W trakcie opracowywania
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Grunty/ obiekty niezbędne do realizacji projektu stanowią własność Gminy Drawno

Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2009	2010	2012	2013	2014	2015
	Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie w ulicach: Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa	X	X	X	X	X	X
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2009	2010	2012	2013	2014	2015
	Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie w ulicach: Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa	80.000	30.000	160.000	160.000	80.000	220.000
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> – EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego - max. 50 %, – Budżet Gminy Drawno – min. 50%. 					

Teren inwestycji, stan aktualny:

8. Działania społeczne

W ramach I etapu rewitalizacji Gminy Drawno planuje się realizację sześciu zadań inwestycyjnych, których nakłady inwestycyjne szacowane są na przeszło 6,7 mln złotych. W ramach tych inwestycji przewiduje się poprawę infrastruktury komunalnej Drawna (modernizację Drawieńskiego Ośrodka Kultury, przebudowę zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej), odnowę zdegradowanych obszarów miejskich (przebudowę nawierzchni ulic w tym: Kwiatowa, Tylna, Łąkowa, Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa, pomiędzy Choszczeńską a Promenadą, ul. Kolejowa przy jeziorze Grażyna), poprawę estetyki przestrzeni publicznych, w tym uporządkowanie terenów zieleni (zagospodarowanie terenu zielenią i elementami małej architektury przy wymienianej nawierzchni dróg oraz budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna), poprawę układu przestrzennego i komunikacyjnego i poprawę stanu infrastruktury drogowej (wymiana nawierzchni jezdni i chodników na wymienionych wyżej ulicach).

Osiągnięcie celu głównego, którym jest „doprowadzenie do ożywienia społeczno – gospodarczego poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału” wymaga wzmocnienia powyższych projektów inwestycyjnych działaniami społecznymi.

W ramach tych działań planuje się organizację imprez na udostępnionym rynku miejskim, festynów, festiwali oraz i konkursów nie tylko dla mieszkańców samego miasta, ale również całej gminy. Imprezy koncentrować się będą na promowaniu zasady ekologii i zdrowego stylu życia, przede wszystkim wolnego od alkoholu i narkotyków - inicjowanie szerokiej współpracy pomiędzy zainteresowanymi podmiotami (samorząd, szkoły, kluby sportowe, domy kultury, parafie, organizacje pozarządowe, czy policja a także podmioty prywatne). Takie imprezy integrować będą społeczność lokalną oraz działające na obszarze miasta podmioty.

Zakłada się również współpracę władz Gminy Drawno oraz lokalnych pracodawców w organizacji szkoleń i kursów zawodowych dla dorosłych: organizacja kursów doszkalających dla dorosłych, prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej mającej na celu aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, pomoc w skutecznym poszukiwaniu pracy, udzielanie kompleksowej informacji o możliwościach zatrudnienia w regionie oraz wymaganiach lokalnych pracodawców (organizacja spotkania, warsztatów etc.). Będzie to możliwe w wyremontowanych obiektach Drawieńskiego Ośrodka Kultury lub Centrum Informacji Turystycznej, które użyczą swoich pomieszczeń do organizacji wskazanych wyżej celów.

Istotne z punktu widzenia ożywienia społecznego Drawna jest także zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez organizowanie szerokiego wachlarza zajęć pozalekcyjnych pogłębiających zainteresowania młodzieży w gminie Drawno. Zwiększenie takich możliwości będzie możliwe dzięki

modernizacji Drawieńskiego Ośrodka Kultury, Centrum Informacji Turystycznej oraz wybudowanemu ciągowi pieszo – rowerowemu nad jeziorem Grażyna wraz z towarzyszącymi elementami.

9. Plan finansowy

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno na lata 2008 - 2015 rozpocznie się po przyjęciu go uchwałą Rady Gminy, a bezpośrednim wykonawcą będzie Burmistrz Gminy wraz ze służbą pracowniczą podległego mu Urzędu.

W celu prowadzenia monitoringu wdrażania niniejszego programu oraz jego oceny będą w okresach półrocznych (2 razy w roku) na sesjach rady Gminy z udziałem sołtysów składane przez Burmistrza Gminy sprawozdania z przebiegu realizacji przyjętego LPR-u. Wdrażanie tego programu będzie procesem ciągłym podlegającym zapewne modyfikacji i dostosowywania go do możliwości finansowych samorządu.

Plan finansowania projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Drawno jest montażem szacunkowym i przedstawia potencjalne, już uchwalone źródła finansowania.

Lista planowanych przedsięwzięć inwestycji infrastrukturalnych

L.p.	Nazwa inwestycji	Przybliżony koszt całkowity (w zł)	Źródła finansowania (%)	Wydatki w poszczególnych latach (w tys. zł.)						
				2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Przebudowa zabytkowego Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej	1.605.000	Środki własne – 25% RPO WZ 2007 - 2013 – 75%	1.555	50	0	0	0	0	0
2.	Remont kompleksowy Drawieńskiego Ośrodka Kultury	1.918.000	Środki własne –25 % RPO WZ 2007 – 2013–75% lub POIiŚ- 75 %	30	888	1.000				
3.	Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna oraz przebudowa infrastruktury drogowej przy pobliskim osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa	810.0000	Środki własne –25 % RPO WZ 2007 – 2013–75% lub Interreg- 75 %		60	50	250	50	200	200
4.	Budowa infrastruktury drogowej technicznej dla terenu zabudowy mieszkaniowej położonego pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą	930.000	Środki własne –50% RPO WZ 2007 - 2013 – 50%		40	240	650			
5.	Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie - etap IV ostatni (ulice: Kwiatowa, Żeromskiego, Tylna i Łąkowa)	770.000	Środki własne –50% RPO WZ 2007 - 2013 – 50%			540	80	150		

L.p.	Nazwa inwestycji	Przybliżony koszt całkowity (w zł)	Źródła finansowania (%)	Wydatki w poszczególnych latach (w tys. zł.)						
				2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
11.	Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie w ulicach: Saperów, Energetyków, Piaskowa, Potokowa i Zdrojowa.	730.000	Środki własne –57,53% RPO WZ 2007 - 2013 – 42,57%	80	30		160	160	80	220

źródło: WPI Gminy Drawno

10. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Wskaźniki Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno na lata 2008 - 2015 zostaną objęte monitoringiem, który, prowadzony na bieżąco, dostarczać będzie danych obrazujących postęp we wdrażaniu założeń całego Programu Rewitalizacji. Pozwoli to na całościową ocenę założeń tego dokumentu oraz stopnia jego realizacji.

Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie mieć na celu racjonalne, sprawne i efektywne wykorzystanie środków budżetu Gminy oraz środków pochodzących z zewnętrznych źródeł pomocowych na finansowanie działań planowanych w miejscowościach gminnych.

W celu monitorowania postępów we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz oceny jego realizacji skwantyfikowano i zagregowano wskaźniki produktu, które zostały opisane dla każdego projektu w karcie informacyjnej. Wskaźniki produktu określają bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami. Na poziomie Lokalnego Programu Rewitalizacji pomiar wskaźników produktu będzie prowadzony w ramach sprawozdawczości z realizacji poszczególnych projektów, a następnie dokonana będzie zbiorcza ocena projektów ujętych w Programie Rewitalizacji.

Dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno przyjęto osiągnięcie następujących rezultatów:

- powierzchnia wyremontowanej, przebudowanej infrastruktury publicznej udostępniona na terenie rewitalizowanym,
- powierzchnia Drawieńskiego Ośrodka Kultury udostępniona w ramach realizacji inwestycji,
- powierzchnia Centrum Informacji Turystycznej udostępniona w ramach realizacji inwestycji,
- liczba przestępstw w mieście i gminie - na terenach poddanych rewitalizacji,
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie objętym rewitalizacji i dofinansowanym ze źródeł zewnętrznych,
- liczba miejsc pracy stworzonych na terenie zrewitalizowanym,
- liczba osób (mieszkańców) korzystających z usług Ośrodka Kultury, Centrum Informacji Turystycznej,
- liczba osób (turystów) korzystających z usług Ośrodka Kultury, Centrum Informacji Turystycznej,
- długość ulic i chodników zmodernizowanych w ramach realizacji projektu,
- długość wybudowanego ciągu pieszo – rowerowego na obszarze objętym rewitalizacji.

11. Sposoby monitoringu, promocji i oceny Programu Rewitalizacji

❖ System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drawno w swych założeniach zakłada jego współfinansowanie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 a także innych dostępnych na rynku programów.

W celu efektywnego wykorzystania niniejszego dofinansowania nałożono na beneficjentów obowiązek monitorowania wydatków i uzyskiwanych efektów rzeczowych i ekonomicznych z realizacji dotowanych inwestycji.

Proces monitorowania jest działaniem polegającym na systematycznym zbieraniu, analizowaniu danych opisujących postęp i efekty realizowanego projektu i programu. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonym założeniem realizacji.

Monitoring będzie instrumentem wczesnego ostrzegania o zagrożeniach i nieprawidłowościach, które mogą ewentualnie pojawić się w toku realizacji programu. Zaangażowane w ten monitoring będą wszystkie podmioty uczestniczące w procesie realizacji niniejszego programu, a będzie to zarówno monitoring zewnętrzny jak i wewnętrzny.

Z uwagi na fakt iż LPR zakłada jego współfinansowanie ze środków funduszy strukturalnych UE w ramach RPO WZ, PROW i innych beneficjent Gmina Drawno odpowiedzialna będzie również za jego monitoring zgodny z zapisami z RPO WZ, PROW i innymi w tym za przygotowanie okresowych, rocznych i czasowych raportów monitoringowych z realizacji projektu i przedkładanie ich instytucji pośredniczącej.

Monitoring wewnętrzny polegać będzie na przedkładaniu okresowych i końcowych raportów monitoringowych Komisji Rozwoju Gospodarczej i Radzie Gminy.

W zależności od charakteru dostarczonych danych i informacji monitoring LPR dzielić będzie się dzielić na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu projektu oraz umożliwi ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz umożliwi ocenę jego wykonania za pomocą następujących wskaźników podzielonych na kategorie:

- a) wskaźniki produktu, które odnosić będą się do rzeczowych efektów liczonych w jednostkach materialnych takich m. in. jak długość zrewitalizowanych dróg itp.
- b) Wskaźniki rezultatu, które będą odpowiadać bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wykonania projektu, a przybierać one mogą formę mierników materialnych lub finansowych.

c) Wskaźniki oddziaływania obrazujące konsekwencje projektu i wdrażanego programu wykraczające poza natychmiastowe rezultaty dla bezpośrednich beneficjentów. To oddziaływanie będzie mogło odnosić się zarówno do efektów związanych, a także bezpośrednio z realizowanym projektem pojawiających się z upływem czasu, jak i do efektów długookresowych oddziałujących tylko pośrednio (oddziaływanie pośrednie).

Wskaźniki określone dla poszczególnych projektów realizowanych w ramach przyjętego programu mierzone i oceniane będą cyklicznie z różną częstotliwością w zależności od kategorii wskaźnika i od poziomu w strukturze wdrażania.

Bazowym okresem, do którego porównywane będą zmiany wskaźników będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie projektu.

Monitoring finansowy dostarczy informacji dotyczących finansowego efektu zrealizowanego zadania i programu. Będzie on jednym z elementów oceny sprawności wykorzystania publicznych środków przeznaczonych na realizację programów.

Monitorowanie rzeczowe i finansowe zapisanych w LPR zadań odbywać się będzie głównie na podstawie dostarczonych okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań monitoringowych.

❖ Sposoby oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawno na lata 2008- 2015

Realizacja niniejszego programu będzie poddawana bieżącej oraz okresowej ocenie. Poszczególne elementy składowe programu oceniane będą przez nadzorujących ich wykonanie pracowników urzędu zarówno w trakcie jak i po ich zakończeniu. Ocenę stopnia realizacji przyjętego programu będzie także dokonywać, co najmniej raz na dwa lata Komisja Gospodarki jak i Rada na swoich plenarnych posiedzeniach.

❖ Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drawno jest dokumentem otwartym, a ujęte w nim zadania i kolejność realizacji mogą być aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. Uwzględniane również będą nowe zgłoszone potrzeby i wnioski przez radnych, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, grupy mieszkańców jak i sektor publiczny i prywatny. Wszystkie postulaty i wnioski przyjmowane będą przez pracownika Urzędu Miejskiego koordynującego pracę zespołu zadaniowego ds. rozwoju lokalnego Gminy Drawno.

❖ Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zadaniem Public Relations jest szeroko rozumiane upowszechnianie zadań objętych niniejszym Programem Rewitalizacji szerokiej opinii publicznej spośród przyszłych potencjalnych wykonawców m. in. poprzez: Internet, prasę lokalną i bezpośrednią reklamę.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dawno w swych założeniach opiera się o zasadę współfinansowania środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach takich programów jak: RPO WZ, PROW i inne, dlatego też w zakresie jego promocji będzie musiał spełniać wymogi UE.

Zgodnie z wymogami poszczególnych programów tworzone będą w zależności od projektów plany promocji obejmujące w szczególności:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych,
- potencjalne grupy docelowe działań informacyjnych i promocyjnych,
- strategię informowania i promocji RPO WZ lub PROW lub innych,

Na wszystkich materiałach i dokumentach związanych z realizacją Programu Rewitalizacji dla Gminy Drawno stosowane będzie logo UE i logo RPO WZ lub PROW bądź innych.

Aby osiągnąć cele związane z właściwą informacją i promocją Programu Rewitalizacji oraz RPO WZ, PROW, lub innych, który finansowo zaangażowany będzie w realizację Programu Rewitalizacji stosowane będą między innymi następujące środki i instrumenty:

PUBLIKACJE – związane z realizacją konkretnych projektów

INTERNET – strona internetowa Urzędu Gminy z zamieszczonym tam LPR i informacjami dotyczącymi jego realizacji oraz wsparcia uzyskiwanego ze strony Unii Europejskiej będzie głównym źródłem o tym dokumencie.

WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI - prasą, lokalną telewizją, rozgłośniami radiowymi o zasięgu regionalnym w celu upowszechnienia informacji związanych z wdrażaniem poszczególnych projektów, całego Programu Rewitalizacji oraz zaangażowania finansowego RPO WZ, PROW lub innych w realizację programu.

BILBORDY- informujące o zakresie realizowanego projektu i wsparciu ze strony Funduszy Strukturalnych. Bilbordy będą umieszczone w miejscach inwestycji infrastrukturalnych, (których całkowity koszt wynosi ponad 3 mln euro) w przypadku projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Bilbordy będą wyraźnie informować o zaangażowaniu funduszy Unii Europejskiej w realizację projektu. Tablica reklamowa/billboard zostanie zastąpiona tablicą pamiątkową, w ciągu 6 miesięcy od zakończenia prac inwestycyjnych.

STALE TABLICE PAMIĄTKOWE (w miejscach powszechnie dostępnych po zakończeniu realizacji projektu) - umieszczone zostaną w celu informowania opinii publicznej o dofinansowaniu projektu ze

środków Unii Europejskiej. Forma i treść billboardów oraz tablic pamiątkowych będzie zgodna z zapisami Rozporządzenia Komisji Europejskiej

Logo UE, logo RPO WZ, PROW bądź innych - znajdować będzie się między innymi na: prowadzonej korespondencji z wszystkimi podmiotami w trakcie realizacji projektów w ramach RPO WZ, PROW bądź innych, publikacjach dotyczących realizowanego projektu.

W każdej z instytucji zaangażowanej we wdrażanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Drawno z finansowym zaangażowaniem środków RPO WZ, PROW bądź innych, wyznaczona zostanie osoba odpowiedzialna za działania informacyjne i promocję, a także wskazane zostaną imiennie osoby udzielające wszelkich informacji o wdrażaniu RPO WZ, PROW bądź innych, w ramach kompetencji poszczególnych instytucji.

Informacja o możliwościach kontaktu z tymi osobami będzie zamieszczana w materiałach informacyjnych i promocyjnych.

❖ **Działania związane z promocją unijnego źródła dofinansowania projektu.**

Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne, a także dokumenty stosowane podczas realizacji projektu zawierać będą logo Unii Europejskiej, logo Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, bądź innych, ewentualnie logo Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz tekst opisujący fundusz zaangażowany w projekt.

Logo Unii Europejskiej umieszczane będzie wraz z tekstem: Projekt -współfinansowany przez Unię Europejską.

* Wszystkie fotografie zostały wykonane przez pracowników ECD. Wszelkie prawa zastrzeżone.